

POLGÁR ERNŐ

Szerelmek

Budapest, 1998.

POLGÁR ERNŐ

Szerelmek

A könyvet
Tóth Gábor
tervezte

A szerző portréfotóját
Cserényi Rita
készítette

ISBN 963 550 604 x
© Polgár Ernő, 1998.

A szerző köszönetet mond a
The Columbian Fathers misszionáriusainak,
Peter Seichi Shirayanagi Úrnak (Japán),
Petero Mataca és Ed Quin Uraknak (Fidzsi-szigetek),
hogy tanulmányútjait támogatták.

Tartalom

I.

Az emberiség fekete doboza

Cambridge után	11
1. Titokzatos levél érkezése a Fidzsi-szigetekre	13
2. Beszállás a Húsvét-szigeten	17
3. Tahiti erotika	25
4. A Pitcairn-sziget ölelésében	29
5. Útirányunk: a Cook-szigetek!	31
6. A titokzatos Niue	35
7. Úticélunk: Tonga	39
8. Amerikai Szamoa vonzásában	41
9. Irány: Nyugat-Szamoa!	45
10. Óceánia szépsége: Tuvalu	47
11. A mesés szigetvilág: Wallis és Futuna	51
12. Új-Kaledónia karjaiban	53
13. Vanuatu elbűvölő asszonya	55
14. A világ végén: a Salamon-szigeteken!	57
15. Pápuák között	61
16. Az ismeretlen kiribati	63
17. A multimilliomosok szigete: Nauru	67
18. Guam fái alatt	71
19. Ausztrália felé	73
20. Új-Zéland: a maorik földje	77
21. Hawaii virágfüzérei	79
22. Galapagos: egy szívdobbanás!	83
23. Csak úgy a világ körül	85
24. Újra Budapesten	89

II.

Szerelmek

1. A Gangesz erotikus bűvöletében	95
2. Egy jerikói asszony szerelme	97
3. Érintés Memphisben	99
4. Álom Atlantisz szigetén	103
5. Szenvedélyünk Perzsiában	105
6. Delphoi forrásvizénél	109

7. Petra.....	111
8. Karthágó lánya.....	113
9. A kínai császár szolgálatában.....	115
10. Maori önmegtartóztatás.....	119
11. Maja újjászületés.....	121
12. Az excalibur őrzése.....	123
13. Hangok a múltból.....	125
14. Gyász a Húsvét-szigeten.....	127
15. Háremhölgybe szerettem.....	129
16. Egy apáca szenvedélyes följegyzései.....	131
17. Titok a Tiltott városban.....	135
18. Inka szívhangok.....	137
19. Kappadókia pásztorlánya.....	139
20. Az északi fény kisugárzása.....	141
21. Busman hevület.....	145
22. A Tadzs Mahal névtelen teaárusa.....	147
23. A Gangesz gólyahírszirmai.....	149
24. Tibeti életünk.....	151
25. Termékenység a Titicaca-tónál.....	153
26. Burmai nirvána.....	155
27. Szöktetés a Góbi-sivatagból.....	157
28. Újra a paradicsomban.....	161
29. Bengáli láz.....	163
30. Tündérmesevárban.....	165
31. Paradicsommadarak között.....	167
32. Fűőceán lakói.....	171
33. Beduin szerelem.....	173
34. Benáreszi galambok.....	175
35. És végül.....	177

Prológus

Az **Egy asszony második élete** című dokumentumregényem befejezése után írtam ezt a könyvet.

Az **emberiség fekete doboza** című fejezetben a jövőbe kalandoztam, s jelenből a múltba. Néhai feleségemnek Cambridge-ben és az amerikai Mayo klinikán végzett sikertelen szív-tüdőátültetése után különös utazást tettem a Csendes-óceániai szigetvilágban és a világ tengerein, miközben föltárult előttem az emberiség múltja, a jelen meglévő és a jövő jósolható képe, a tudomány ijesztő és felemelő ereje. Az emberi tudattalan határtalan birodalmának színtere is ez az utazás, melyben a szerelem és a pusztítás egymás kezét fogják.

A **Szerelmek** történeteiből megtudhatod: mi minden történhet Veled, Kedves Olvasó, ha szeretsz... Még az is, hogy betekinthetsz újjászületéseidbe, s találkozhatsz előző életeid szerelmeivel.

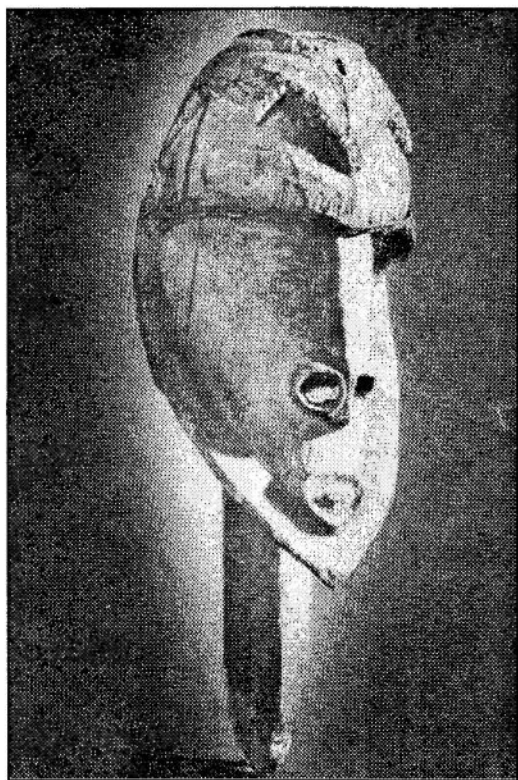
Benáreszből, az indiai szent zarándokvárosból, a Gangesz partjáról indulunk erre a különös útra, s szerelmünkkel bejárjuk a világ történelmét. Föníciától a Húsvét-szigetekig, a maori emberevőktől Tibetig, Burmától a Góbi-sivatagig...

Budapest, 1998.

Polgár Ernő

I.

Az emberiség fekete doboza

Faragott emberfejtrófea

Cambridge után

Tudjátok, ebben a mi felfokozott, valamire mindig vágyakozó emberi életünkben én sem tettem mást, mint Ti.

Nem álltam meg, hogy visszanézzek, körülnézzek, messzire tekintsek.

Sokan megtették, bölcsességükkel évezredekre hírnevet szereztek maguknak.

Arisztotelésznek és Platónnak és sok gondolkodónak vélhetően az volt a legfontosabb, hogy életünkből megértsenek valamit és egy-egy talentumot még ők is elrejtssenek az ember kollektív tudásának kincsesládájában.

Mások, Ti és mi, születünk, temetünk, öleltünk, adtunk valamit, ami másnak nem volt, és kaptunk, ami nekünk kellett.

Te kenyeret tudtál sütni, ő felfedezte az öröklődés lényegét, te rájöttél, hogyan lehetséges a mesterséges megtermékenyítés, ők keresik az AIDS-vírus ölöszerét, mi elmerülünk a napi tevékenységünkben, s ti azon fáradoztok: miképpen lehet tökéletesebben pusztító fegyvert gyártani.

Csak egy ablakot nyitottam világunkra!

Ha benéztek a többin: természetvárat láttok. Sokan nem csinálnak semmit vagy rabolják a másét, mások lélegzetelállító munkát végeznek. Mikrobiológusok, kémikusok, fizikusok, genetikusok és részkutatásokban elmélyülő kutatók mintha jövőnk bombáját építenék! Élőlényt klónoznak?!

Az időzítő ketyeg már? Felrobbanhat múltunk ezer és ezer éves hagyománya?

Valami véget ér, hogy helyét átadja másnak?

Emberi jövőnk fordulópontjához érkezünk?

Cambridge-ben történt. A világhíres Papworth Klinikán, a szervátültetések intézetében, hogy meg kellett állnom.

Azóta messzebbre látok.

John Wallwork transzplantáló sebész irodájában ültem, és vártam. Soha véget nem érő pillanatok voltak.

- Feleségét az agyhalál beállta előtt visszahoztuk közénk- nézett rám a professzor. - Sétálomagnóhoz hasonló, hordozható infúziós készülék biztosítja életműködéseit. A megoldás, sajnos, sokba kerül, egy hónapra másfél millió forint, s csak kilenc-tizenöt hónapig segít. Addig kell megoldanunk a szív-és tüdő átültetését.

- Értem - feleltem.

De még nem értettem.

- Törvényeink nem engedik - folytatta Wallwork -, hogy donortól szerveket adjunk át nem angol állampolgárságú feleségének.

- Sertésszív beültetését tehetném meg... - nézett rám a professzor.

Nem reagáltam. Hihetetlennek, mint inkább elképesztőnek tartottam segíteni akaró ajánlatát. Várólistára került beteg így eljuthat a végleges átültetésig.

- Sajnos - folytatta - a sertés élettartama rövid, az emberbe ültetett szív is az lenne. Felesége nagyon fiatal, négy éves a kisfiuk.... a megoldást el kell vetnünk.

Szervet állatból emberbe?

Magamhoz kellene térni!

- Mc Gregor barátommal felvettem a kapcsolatot. A Mayo klinikán, Amerikában fogadják a feleségét. Az Egyesült Államokban a donorrendeletek megengedik külföldiek operálását.

Negyedmillió dollár befizetése után a Mayo Klinikán várakoztunk a szív-tüdőátültetésre, ott, ahol az orvosi beavatkozások már a III. évezred félelmetes erejét mutatják fel.

Immunológiai okok miatt a műtét nem sikerülhetett.

Veleszületett magas antitestszint akadályozta a sikert.

Az életből való távozás elkerülhetetlen volt.

Tud az ember, mégis oly keveset!

Az emberiség történetének kirakójátékán több még a hiányzó elem!

Látható lesz a kép valaha?

Bizonyára. De milyen lehet az út, mely odáig vezet?

Elindultam rajta.

Gyertek velem Ti is, Barátaim! Nincs semmi, amiben nem lehetnénk együtt.

Titokzatos levél érkezése a Fidzsi-szigetekre

Átkozott a két szemünk mohósága!

Mindent megáhitunk, amit az idegenek hoznak.

Bár tudjuk, baj, csapás, nyomorúság jár a nyomukban -jutott eszembe e néhány mondat. Nem Szokratész vagy Goethe írta őket. A polinéz népköltészet emlékezete őrizte, formálta egy bennszülött gondolatát a fehérekről.

Lehet, mi valóban csak elfoglaltunk, leigáztunk, kegyetlenkedtünk?

Másokon uralkodtunk?

Ez lenne az emberiség története?

Mi ez a hatalmi kényszer, az agresszió, mely az emberre oly jellemző?

Csak álltam és bámultam a tűzjárókat. Egyedül voltam újra a világban.

De a sikertelen szív-tüdőátültetés miatt tőlem elköszönt feleségem temetése után már másképp szemléltem mindent.

Máshova kerültek a hangsúlyok.

Messzebbre láttam, mélyebbre néztem.

Magamra is találtam.

Beláttam, hogy egy férfi számára nem létezik szerencsétlenség, kivéve azt, ha van a világon valami, amit szerencsétlenségnek hisz, s világossá vált számomra az is: lehetetlenség, hogy a mozgásnak akár kezdete, akár vége legyen, hiszen mindig volt; s így van az idő is.

Lao-ce írta az ősi Kínában:

Aki másokat ismer, okos.

Aki magát ismeri, bölcs.

Aki másokat legyőz, erős.

Aki magát legyőzi, hős.

Ez igaz. A tűzjárók mégsem hősök, gyanítottam. Forró köveken lépkednek, arcukat szurkálják, önmagukat legyőzve tűrik a fájdalmat.

Ez tény. De nem hősök.

A dolgok sokszor nem úgy vannak, ahogy vannak. Egészen másképpen!

Ami igaz volt, már nem az. Amit hittek, már nem igaz. Ami megvolt, már nincs. Amit elnyertünk, elvesztettük. Amit elfoglaltunk, mások elvették.

Itt vannak a tűzjárók, mint a földönkívüliek, virágfüzerekkel a nyakukban állnak előttem, hosszú tűkkel szúrták át a fülcimpájukat, homlokukat, szájukat, nyakukat. S sehol egy csepp vér! Semmi fájdalom? Ez sem úgy van, ahogy van?

Ezek az emberek rituális készülődés után, kifejlesztve magukban a képességet: endorfint, morfiumot termelnek a szervezetükben.

A mennyiségtől egy rákos beteg sem érezne fájdalmat!

Ők sem.

Mi azt hihetjük, hogy igen, s ettől mindaz, amit látunk: bámulatra méltó.

A dobok pergése, virágillatok bódulata, a tűzjárás szertartása, a zsvaj, az égett emberhús szaga földöntúli hangulatba emelt.

S ekkor közülük egy lefátyolozott arcú bennszülött egy levelet nyújtott át nekem.

Felbontottam, olvasni kezdtem.

- Tisztelt Uram! - kezdődött a magyarul nyomtatóval írt, udvarias levél. - Ismerem Önt. Életét és pályáját. Édesanyja kitelepítésének embertpróbáló korszakát, az Ön bácsalmási gyerekkorát, írói tevékenységét, ismerem az Ön műveit, s amikor megírta az **Egy asszony második élete** című könyvét, úgy gondoltam, meghívom Önt egy utazásra, a Csendes-óceániai szigetekre, s más tengerekre. Tudom, már utazott a világ körül, vannak élményei távoli kontinensekről. De tudom, hogy szeret utazni, kérem, fogadja el tisztelettel küldött meghívásomat.

Mellékelek Önnek egy repülőjegyet a Húsvét szigetekre.

Megérkezés után várom Önt a szigeten a Rano-rakaku lábánál, a hegyoldali három kőszobor előtt. A monumentális emberfejszobrok egyike ledőlt: meg fogja találni.

Ott várom Önt.

Kellemes utazást kíván, üdvözlettel, Meghívója.

Szerettem volna összegyűrni ezt a levelet, a tűzjárók lábai közé, az izzó kövekre dobni és elégetni.

Valami azt súgta: ne tegyem.

Ki az, itt, Óceániában, aki ismeri az életem? Anyámat, bácsalmási éveimet?

Szülőföldről elszármazott honfitársam lenne?

Voltak már ilyen találkozásaim a nagyvilágban.

De miért nem írja meg, hogy kicsoda? Meglepetésnek szánja?

Az **Egy asszony második élete** című könyvem is ismeri. Tudnak arról néhányan, hogy írom.

Szűk környezetemből ismer valakit?

Több ez, mint rejtély!

Láthatom a Húsvét-sziget ősi szobrait, s repülőjegyem is van már! Ezt a lehetőséget nem tudnám kihagyni.

Szeretek utazni, Mózes igazsága jut eszembe:

- Az éhes embernek minden keserű édes.

Örülök a meghívásnak.

A tűzjárás mágiája után egy helybéli ajándékot nyomott a kezembe.

Négységű, keményfából faragott villát.

Az evőeszközt emberevő fidzsi-szigetiek használták.

Óceániában mindenütt elterjedt a kannibalizmus. A rituális emberevés közben, vélték a bennszülöttek: megszerezték az áldozat képességeit, erejét, a mana-t. A Fidzsi-szigeteken abban az időben nem is használtak evőeszközöket. Kézzel ettek.

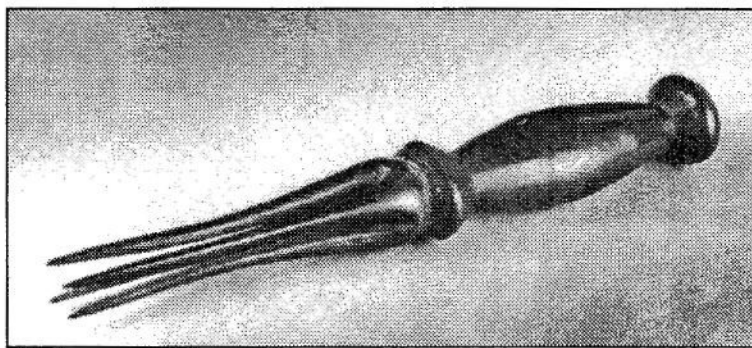
Az ember húsa viszont tabu volt, nem érhetett az ajkukhoz, hát ezzel a szúrós tépőszerszámmal kellett a falatot a fogak közé tenni.

Ők tudták, hogy így jobb volt-e?

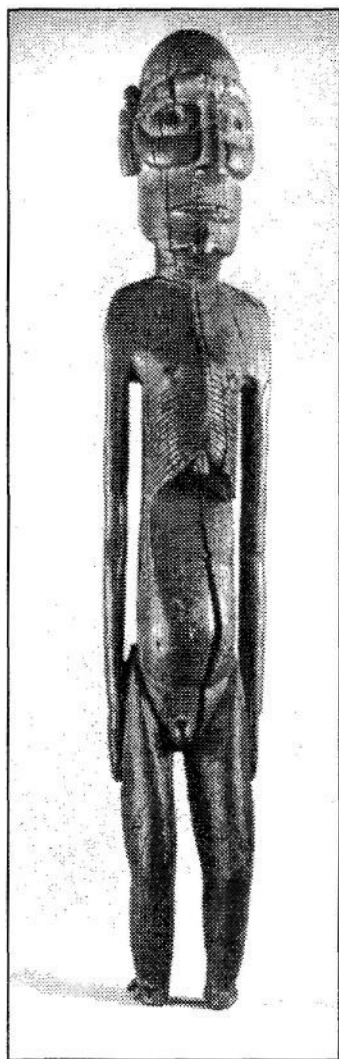
Szervátültetésre nem voltak képesek, másképp vették tehát magukhoz az emberi test részeit.

Lehet, az ajándék tapintatos figyelmeztetés?!

A Húsvét-szigeteken ezzel marcangolnak belőlem?

Kannibál villa

Férfi alak

2.

Beszállás a Húsvét-szigeten

Nem jó jell!

Háborgó mély vízben, szörnyű szélben szállt le a hydroplan. Fedélzetén néhány utas társaságában érkeztem meg a Húsvét-szigetre, erre a parányi földrészre.

Hanga Roa település házai között könnyen megtaláltam a múzeum épületét, melynek közelében néhány dollárért lovat bérelhettem, s elindultam a sziget másik oldalára. Óceániai kézikönyvem térképe szerint alig tíz kilométert kell megtennem. Az egész sziget nem lehet nagyobb, mint Budapest belvárosa.

Elindultam. Heyerdahl, La Perouse és sokan mások beszámoltak már a Húsvét-szigeteki gigantikus kőszobrokról, melyek dacolva az évszázadokkal őrzik titkukat az óceántól átölelt kis földdarabon.

Leszálltam a lóról, s csak álltam ott földbegyökerezett lábakkal a szobrok között. A hatalmas kőarcok először félelmet keltettek bennem, aztán a monumentalitás és a csend egyre inkább erőt árasztott felém.

Megérintettem a ledőlt kőszobor arcát, s ekkor megszólalt valaki.

- Üdvözlöm! Köszönöm, fiam, hogy eljött.

- Hallucinálok! - gondoltam.

Kellemes női hang volt, anyámé is lehetett a távoli múltból, amikor még szólhatott hozzám.

Lovam békésen legelészett, én sem féltem, mégis valami nyugtalan-ság fogott el. Talán mégsem kellett volna eljönnöm!

Valaki tréfát űz velem, a hang magnófelvétel lehet, s már keresni is kezdtem volna egy elrejtett magnókészüléket, ha a hang ismét meg nem szólalt volna.

- Ne keressen semmit! Nincs sehol hangszóró, de kérem azt se higgye, hogy hallucinál. Én beszélek Önhöz, a Meghívója.

- Ilyen nincs! - gondoltam.

- De igen! Tegye azt kérem, amit mondok! Először is, legyen bizalom-mal, meglátja, jó helyre érkezett.

Beszélni, gondolkodni sem mertem már!

- Gondolkodjon csak, éppen azt értékelem Önben, hogy gondolkodik. S most, kérem, jöjjön le a tengerpartra: ott várja egy kenu. Induljon kérem!

Engedelmeskedtem. De nem voltam ura önmagamnak.

Beszálltam a kenuba, evezni kezdtem, s egyszer csak egy fénylő, metálszínű bűvárharang, annak véltem, emelkedett ki a vízből és kinyílt az ajtaja.

- Megérkezett. Szálljon be kérem! - invitált a hang kedvesen.

Úgy tettem. Lépcső vezetett lefelé egy kicsi helyiségbe, egy valószínűtlen térbe. Olyan anyagokat, fémeket, melyekből itt minden épült, nem láttam még sehol.

Középen kicsi, rakétára emlékeztető, talán üvegből készült jármű állt.

- Szálljon be, kérem! Utána többet már nem kell utaznia.

- Lesz, ami lesz - gondoltam és engedelmeskedtem.

- Nincs semmi, amitől tartani kellene! Ültek már ebben mások is: Newton, Einstein és még sokan.

- Hogy keveredhetek közéjük? - kérdeztem. - Én csak egy magyar író vagyok.

- Tudom.

- Dehát- szakítottam félbe - Newton és Einstein már halottak! Mikor és hogyan lehettek itt? És hol vagyok egyáltalán?

- Nyugodjon meg! - felelte szelíden a hang.

Megállt a jármű. Kiszálltam. A terem, amelybe érkeztem, óriási volt, ismeretlen tárgyak, műszerfélék mindenütt.

A helyiség mégis valamilyen nyugalmat árasztott.

- Hol vagyok? - kérdeztem újra.

- Az óceán mélyén! - felelte a hang, s megnyílt a fal, mögötte, mintha ablakból néztem volna: a végtelen mély, kéklő tengert láttam.

- Ez egy tengeralattjáró? Víz alatti kutatóbázis? Valami más? - kérdeztem.

- El fogom mondani. De előbb foglaljon helyet!

- Hol? Sehol egy szék, fotel, heverő! Vagy bármi!

- Minden ott van Ön előtt, amire gondolt. Kivéve a bármit. Azt pontosabban kell körülírnia!

- Remek! - nevettem. - Ha van humora, elkerülhetem az életveszélyt - gondoltam.

- Köszönöm. Inna valamit? - kérdezte.

Kávéra gondoltam. Gőzölgő feketére, kecses biedermeier asztalkán, ezüsttálca, meissenai készlettel, kockacukorral, ezüstkanálkával. Jóféle konyakra, kristálypohárban, és hűtött ásványvizet.

- Parancsoljon! - s úgy volt ott előttem minden, ahogy elképzeltem.

Kezdett tetszeni az egész. Egész életében odaadó anyám nem szolgált ki figyelmesebben.

- Bizonyos értelemben én is anya vagyok. De erről majd később.

- Nem kellett volna idejönnöm! - fordult meg a fejében. - Otthon kedvemre sétálhatnék a Margitszigeten. Kisfiammal, védőnőjével. Talán feleségül is jönne hozzám!

- Igen, szereti magát. Kérje meg a kezét!

- Gondolja?! Ön mindent tud? Tulajdonképpen kicsoda Ön? - kiáltottam.

- Szeretném elmondani. De előbb fűjja ki magát, s igya meg a kávé, kérem, mert kihűl. Azután még bőven lesz időnk a beszélgetésre. Amennyit szeretne itt, velem tölteni. És most helyezze magát kényelembe!

Hellyel kínáltak, leültem az asztalhoz. Jól esett a kávé, ízlett a konyak, s rá is gyújtottam, anélkül, hogy engedélyt kértem volna rá. Ereimet átjárta a koffein, a nikotin, s már elégedetten tekintettem körül.

- Eljöttem, most már megpróbálom magam jól érezni - döntöttem el magamban. Az ablakhoz léptem, s csak bámultam az élénk színekben pompázó korallhalak fürge báját.

Az ablak melletti fal, mint fényes lambéria állt előttem.

Kezemmel megérintettem, mert nem voltam biztos abban, hogy fából készült-e.

S ekkor a felület mozivászon nagyságú vezérlővé változott, melyen precíz szerkesztésben feliratokat találtam. Számítógép monitora is lehetett akár, de nem hasonlított rá.

A XX. század végi és a XXI. századra tervezett biológiai kutatásokról beszámoló közleményekben már olvastam efféle programokról, melyeket most is látok.

- Bonyolult élő szervezetek szintézise

- Klónozott emberek

- Gémeiktatás és - kihagyás

- A gondolkodás szabályozása

- Szervátültetés

- A gondolkodás szabályozása

- Testtől megfosztott agy

- A halál korlátlan ideig való felfüggesztése

- Mégis csak valamiféle kutatóközpontban vagyok! - gondoltam, s újra megnyugodtam.

Aki szereti a könyveket, tudja milyen érzés a polcokon rendben sorakozni látni szép gerincű könyveket: Aiszkhülosz, Szophoklész, Euripidész, Arisztophanész, Plutharkosz, Homérosz, Shakespeare műveit. Barokk stílusú üvegvitrinekből régi kiadású köteteket keresni.

Megnyugtatja az embert. A könyvtár méltósága, a félhomály és a csend átöleli az olvasót.

És nem hiszek a szememnek! Állnak a polcok, vitrinek, könyv mindenütt.

- Látom szépen berendezkedett.

- Látja?!

- Igen.

- Elmondaná, hogy kihez van szerencsém?!

- Igen. A múltja vagyok, a jelen és a jövő. Az Öné és mindenkié. Az emberiség memóriája.

- Mint egy fekete doboz?

- Igen.

- Nem értem.

- Nem baj. Majd annak is eljön az ideje.

- Azt akarja mondani, hogy Ön nem élő ember?

- Nem egészen.

- Gép? Memóriatároló?

- Ősagy. Minden információ a birtokomban van, mellyel az emberiség valaha is rendelkezett, rendelkezhet.

- Képtelenség!

- Ne hamarkodja el a kijelentéseit! Mihez képest?

- Képtelenség, hogy létezzen Ősagy, mely mindent tud, még beszél is.

- Ön is beszél, agyműködésének köszönhetően.

- És mióta létezik?

- Az ősröbbanás óta. A szerves élet megjelenése után a törzsfajlódás folyamatától. Rögzítettem minden ember agyhullámának rezgését.

- Szeretnék hazamenni! Kérem! Eddig jó vicc volt minden, de most már inkább friss levegőt szívnék!

- Ennél frissebbet, amit itt, sehol nem lélegezhet.

- Nem úgy értettem.

- Tudom mit érez, de, maradjon még velem, kérem!

- Jó. Maradok.

- Kérek egy kis időt Öntől, hogy mindent megértsen... szeretném, ha jól érezné magát!

- Köszönöm.

- Éjszakáit nem kell velem töltenie.

- Ez megnyugtató... bocsánat, nem akartam megbántani!

- Semmiség. De nőies hangom ne tévessze meg, s ne építsen testet mögé!

- A hangja olyan most, mintha anyám szólna.

- Igen. De modulálhatom.

- Most kedvesem hangját választotta.

- Akit majd feleségül vesz.
- Ha igent mond.
- Tudom, hogy igen. Ha Ön is szeretné... és úgy érzi majd, hogy csak Őt szereti. De, remélem, egyelőre azért velem marad. Esténként asszonyok várják, ma valaki itt, a Húsvét-szigeten, holnap Tahitin. Reggel mindig várni fogom: szeretnék Önnel együtt dolgozni.
- Velem?
- Igen. Sok millió kortársa közül választottam ki. Időközönként átnézem a tudattalanomat, s ehhez a munkához az Ön együttműködésére is szükségem van. Véleményére, észrevételeire.
- Mivel kapcsolatban?
- Az emberiség történelmét szeretném Önnel áttekinteni. Szeretnék biztos lenni a IV. évezredig tervbe vett jövőprogram helyességében.
- Minden gondolatomat rögzíti, válaszolni is képes azokra. Nem tudok tehát semmit eltitkolni. Ajánlata váratlanul ért.
- Megérttem. Adjon magának időt, hogy felfoghassa mindazt, amit itt tapasztalt. De , amit képtelen elhinni, megérteni: még igaz lehet. Kétszáz évvel ezelőtt Diderot, a nagy francia enciklopédia szerkesztője a jövőt ábrázoló látomásában, **D'Alambert Álma** című munkájában leírja, hogy egyszer majd miképpen tenyésztik mesterségesen az emberi magzatot, hogyan határozzák meg előre örökletes sajátosságait. Művének hőse leírja, ugye most már Ön is emlékszik, mert olvasta, hogy a meleg szobát, melynek padlóját kis edények borítják, és minden egyes edényen címke áll: katonák, előljárók. filozófusok, költők, konzervkur-tizánok, konzervkirályok...
- Emlékszem - mosolyogtam.
- Látja mindez ma már valóság. A mesterséges megtermékenyítés rutin orvosi beavatkozás. Kérem, bízson bennem!
- Jó. Bízom. Lássunk munkához! - feleltem, s a hang szemébe néztem, de nem láttam senkit.
- Itt vagyok - felelte, s a falon alagutak nyíltak. Még mindig nem láttam semmit.
- Akkor kezdjük!
- Az alagútban egy ókori görög férfi jelent meg, teljes valóságában. Írószobájában dolgozott.
- Megismer? - kérdezte a hang.
- Nem.
- Homérosz képében vagyok jelen. Amilyen szót mondasz, olyant fogsz hallani is rá!
- Tegeződünk?

- Homéroszt idéztem - nevetett -, de Önnek nem kell a válaszadásra időt fecsérelnie, gondolatát is rögzíteni tudom.

- Észrevettem.

- Homérosz lángelméje már megfogalmazta, ami engem is régóta foglalkoztat - mondta vendéglátóm és Homérosz hangján folytatta:

- Félresodorja a lombot a szél, de helyébe az erdő mást sarjaszt újból, mikor eljön a szép tavasz újra: így van az emberi nemzet is, egy nő, más meg aláhull.

Homérosz, miként megjelent, most hirtelen eltűnt.

- Mennyire igaz! - gondoltam végig.

Akik ma hatalmon vannak, nem biztos, hogy holnap is.

- Végignézném Önnel a történelmet, ha kedve lenne hozzá!

- Most már igen.

- Akkor kezdjük! - mondta és az alagútból a crô-magnoni ember tűnt elő, vad kiáltozásokkal, ijesztő külsővel, vadállati bűzt árasztva magából. Undor mégsem fogott el, mellette állva vettem észre, hogy én is ősemberré változtam, de tudtam közben, hogy én nem vagyok Ő.

Tökéletes tudathasadás állapota volt, és mégsem. Birtokában voltam mindvégig saját identitásomnak, miközben készítetéseimet szabályozni, irányítani nem voltam képes.

Crô-magnoni emberként már teljes génkészlettel rendelkeztem.

Mégsem csupán az történt, hogy egyszerűen csak átéltem egy őseMBER magatartását, s utánoztam viselkedését, gondolkodását.

Tökéletes átváltozás után váltam azonossá ezzel a már teljesen kialakult emberrel. Átalakulásom olyan mágia, varázslás sem lehetett, mint azok a rítusok, szertartások, melyekkel az ember ősidők óta együtt él. Nem úgy bújtam állatbőrbe, mint az altamirai barlangrajzokból kikövetkeztethető átviteli varázslatok szerinti őseMBER, aki a falra festett bölényre teljes átéléssel vadászott, mintha elejtené azt, hogy ezzel erejét, önbizalmát növelje, s katartikus élményt szerezzen önmagának és a szertartás résztvevőinek.

Színházi jelenet, produkció sem volt, mert a barlang, melyben asszonyommal éltem: otthon volt, a bűzt természetesnek tartottam, s azért éreztem, mert jelen voltam én magam is.

Gyermeünk bőgve, sírva enni kért, asszonyom éhségtől gyötörtén mellére vette a fiút, és szoptatni kezdte.

Mammutok, orrszarvúak, bölények csordái legelésztek a barlangtól távol, s ahogy a barlang nyílásából figyeltem őket: semmi másra nem tudtam gondolni, csak arra, hogy valamelyik állatot el kell pusztítanom.

Vad, kíméletlen ösztön olyan erővel tört elő belőlem, hogy bölénynek álcázva magam megközelítettem a csordát, s egy anyja mellett legelésző fiatal állatot éles kövekkel ütni, szúrni, vágni kezdtem: amíg az állat a földre nem rogyott. Akkor elharaptam a torkát, téptem, csak ettem nyersen a húsát.

Miután jóllaktam, húztam csak be az elejtett bölényt a barlangba.

- Köszönöm - szólalt meg vendéglátóm hangján crô-magnoni asszonyom, s el is tűnt minden a szeme elől.

Ott maradtam újra egyedül a szobámban.

Annak éreztem már. Meleg otthonnak, melybe hazatértem. A vad, pusztító ösztönök tízezer és tízezer év után is így élnek a tudattalanomban?

Él bennünk egy vadállat, ez nyilvánvaló. A vadság, a barbárság, be kellett látnom, elkerülhetetlen volt. Az életbenmaradás kényszere követelte ezt.

Az is megfordult a fejemben, miért éppen az állatvilágból emelkedtünk ki, emberszabású majomként, miért nem váltunk békésen legelésző növényevőkké?

Kihaltunk volna mi is, mint a nagytestű, leveleket rágcsáló dinoszauruszok? Ragadozók tizedelték volna őseinket még az emberré válás hajnalán?

Agyteljesítményünk kifejlődött volna?

- Nem, egyértelműen: nem - szólalt meg Vendéglátóm.

Az ablakhoz léptem, kinéztem, előttem a végtelen vízben éppen bálnák úsztak, mögöttük óriásrája üldözte áldozatát, s amikor utolérte, kíméletlenül elpusztította.

Erősebb a gyengét. Hogy életben maradjon.

Esteledett már, s elemi erővel tört rám a vágy, hogy partra lépjek, hogy embert lássak, ágyban aludjak.

Vendéglátóm betartotta ígérését. Kitett a parton és Húsvét-szigeti bennszülöttként tértem haza otthonomba.

Polinéz ügyességgel férfi alakot faragtam fából, vacsora után lefeküdtem, s éreztem kedvesem szívverését, amikor hozzámsimult.

Jött a hosszú éj, s örömmre leltünk mi így ketten.

Mi bánthatna még engem ezután, barátaim?

Mielőtt még rajtamütött volna a reggel, visszatértem a tenger mélyére.

Szertartásra készült cápahorog

Simogatóan várt rám az óceán. Beszállás után a fekete doboz hajóteste mint a vízbe hajított kavics tűnt el a mélységben, s Tahiti partmenti vizei felé közeledtünk.

A fekete doboz hajóteste, sokszor évtizedeken át, a Mariana-árok mélységeiben várakozik, s ez a gigantikus memóriaközpont agytevékenysége ott végzi a munkáját. Rögzi, tárolja valamennyiünk agyhullámát.

Amikor bázisáról kimozdul, a Marianna-árok félelmetes örvényei jelzik az energiát, mely a hajótestet mozgatja.

A vízbontás útján felszabaduló hidrogén másodpercenkénti sokszoros és folyamatos robbanásai hajtják, működtetik ezt az óriáskolosszust.

Ez a világ egyetlen teljes archívuma, múzeuma, könyvtára, információs- és tájékoztató központja! Az Ősagy tárolókapacitása folyamatosan bővül, kimeríthetetlen, egészében ugyanúgy kihasználatlan, mint az emberi agy.

Elképzelhető: mit jelentene kizárólagos birtoklása valamelyik hatalom számára. Mások elpusztítása is bekövetkezhetne, de a memóriaközpont az emberi tudásvágy áldozatává is válhatna.

Az agyközpontot felfedező állam katonai elhárítása, tudóstársadalma mindent elkövetne, hogy a memóriaállomás működését megértse, egységeire bontsa. Tudások talán évszázadokra előre ugrana: ám az ősagy működésének helyreállítása már nem sikerülne. Memóriakombinációk becslése szerint az emberiség 3001-ben fogja felfedezni a Föld közepének vélt Fekete Dobozt a Marianna-árokban. Az ott úszó tengervárost tíz évig megfeszített erővel kutatják a világ legkiválóbb tudósai.

Csak ekkor sikerül igazából összefogniuk a nemzeteknek.

3010-ben biztonsággal tudják bárhol a vizet bontani elemeire, s a korlátlan mennyiségű hidrogénenergia egy új korszak kezdetét is jelenti majd.

De ne szaladjunk ilyen gyorsan ekkorát előre!

Most éppen a vízben úszkáló, félelmet keltő cápákat figyelem, s azon gondolkodom, hogy az itt élő bennszülöttek, milyen fortélyal fogják ki őket. Bálnacsontból cápahorgot faragnak, melyek sokszor olyan kidolgozottak, finomra csiszoltak, mintha szoborkompozíciók lennének.

A nagyobb méretű akasztóhorgokat halásszertartásokon használják.

Miközben tanulom a memóriaközpont működését: a rekonstruátor munkájával is megismerkedem.

Agyhullámaim vétele után az elektronikus jelek képpé formálódnak előttem az alagút térformáló úrterében.

Cerebroprinter, agyhullámaimra kapcsolt nyomtató ad utasítást a rekonstruátornak az előhívandó kép és a megformálandó tárgy paramétereivel kapcsolatban.

Gondolnom kell a méretre, színre, formára. Kérdések jelennek meg most a rekonstruátor monitorán, melyekre nem tudok válaszolni.

- A bálna melyik csontja? Kik készítették? Milyen célból?

Csak arra tudtam válaszolni, hol láttam ehhez hasonlót.

Az adattároló kapta továbbiakban a kérdéseket, a múltkereső memóriája kapott utasításokat, dolgozni kezdett a génazonosító és a génmeghatározó program, az Ősagy kommunikátora is bekapcsolódott a munkába.

Ez utóbbi - 3020-ban már hordozható sétáló kommunikátorokat is készít az ember - valamennyi, az ember által eddig használt szóbeli, írásbeli és minden egyéb kommunikációs formát fordítani tudja. Ezek ugyanis mind az agyműködés létrehozta logikai rendszerek.

A nálam lévő kommunikátor segítségével beszélgettem tegnap éjjel Húsvét-szigeti asszonyommal.

Férje gyanútlanul azért lehettem anélkül, hogy az asszonymál memóriakitörlést végeztünk volna, mert valódi hitvese agyhullámai alapján a génazonosító elvégezte a meghatározást, nálam megtörtént a génbeiktatás és a génkihagyás.

Mindezek után az immunrendszerem, testi és lelki felépítem a „férjévé” tehetett.

A múltkereső memóriatöltőse után a kommunikátor igazából csak végszükségben segíthetett volna: elszólás, felejtés, nyelvbtlás esetén, azokban a helyzetekben, melyeket Freud alaposan leírt a tudattalan működésével kapcsolatban.

A rendszer tökéletes volt, miközben saját énemmel és tudatommal is rendelkeztem.

Memóriám törlésétől elzárkóztam, őszintén megmondtam vendéglátómnak, hogy élményeimet szeretném majd megírni, vagy legalább saját tudattalanomban őrizni.

- Írótl semmi sem korlátozza, ha írni akar! - felelte és Szolzsenyicint említette, aki a Gulágon arra a bizonyos célra használt papírra írta művét, ha éppen volt valamiféle fecni arra a bizonyos célra.

Akkor is inkább írt rájuk.

Vendéglátóm nem hallgatta el azt sem, hogy bármit írok is: semmilyen titkot nem fogok elárulni, senki nem fog zaklatni, kérdésekkel zsarolni. A XX. század végi, XXI. század eleji tudás még nem érte el azt a fejlettséget, amiről beszámolnék, s írói képzeletem megjelenítésének tulajdonítják majd beszámolómat.

Attól sem kell tartanom, mondta, hogy elmeháborodottnak nyilvánítanak majd.

Verne könyveiről beszélt, úgy vélte, a kitűnő francia író száz év előtti ittjárta után szerényen tengeralattjáróról írt, igaz, az ember Holdra utazását azért nem tudta magában tartani. Világirodalmi enciklopédiák is a tudományos-fantasztikus regény egyik megteremtőjeként tartják számon azóta is.

Ebből is látható, Barátaim, ha bekerültök egy skatulyába: mindvégig ott maradtok.

Az emberi agy tudattalan rétegeinek fiókjaiban is tárolunk véglegesen lezárt kacetokat, melyek mind a hold, állandóan világítanak, mégis énünk, mi magunk, a tudatunk napként világít és melegít, bár a Hold is mindig jelen van, csak nem látszik.

Vendéglátóm, múltunk tárolóközpontja, valamennyiünk memóriája, kollektív tudattalánunk talán azért is formázza magát újra és újra féltékéiben múltunk történetét, itt, a vízben úszó fekete dobozban.

Éppen végez a rekonstruátor. Tárgyprinterre pontosan kiválasztotta a pontosan letapogatott anyagokat, tartályaiból a préselőbe szivattyúzza, s itt fogom a kezemben a szervesetlen anyagok szintéziséből előállított élettelen, de szerves anyagú, finoman csiszolt bálnacsont cápahorgot.

Agyprinterem folyamatosan működik, nyomtatja gondolataimat, feljegyzéseimet.

Több idő jut így egymásra. Egyeztettük már, melyek azok a korszakok, amiket a kollektív tudattalamból, az emberiség történelméből kiemelünk, s újra formázunk.

Megismertem az útitervet is. Óceánia körbejárása után valamennyi kontinenst érinteni fogunk. Mindenütt partraszállhatok.

Átváltozva, de önmagamát mégis megújítva, a földi kikapcsolódások után térhetek mindig vissza a tenger mélyére.

Tegnap éjjel micsoda éjszakám kerekedett a Húsvét-szigeten!

Polinéz vérmérsékletű nőm oldalán.

A tahiti erotika sem lehetett alábbvalóbb, gondoltam, Gauguin nem véletlenül festegetett erre felé.

- Akár egy csöpp medencébe csöppenünk bele, akár az óceán közepébe, mindenképpen úsznunk kell! - mondja Plátón, itt, társaságunkban megjelenve.

Fekete dobozunk is ezt teszi. A vízben - mely körülveszi és óvja: úszik.

Platón véleménye szerint nem azért alapítunk államot, hogy abban egy népréteg legyen különösen boldog, hanem, hogy az egész állam az legyen. Harcba áll ugyanis a szegények és a gazdagok állama. Az állam úgy növekszik, hogy egységes marad, addig növeljék, de tovább ne.

Megjelent az alagútban, teljes valóságában, az egyiptomi óbirodalom fővárosa, Memphisz, a fáraó környezete, a szűk körű arisztokrácia, s a közrendűek, a parasztok százezrei között robotoltam magam is a fáraó síremlékének építkezésén.

Visszatérve úgy éreztem: azok a teljesítmények, melyek a mai embert elkápráztatják, nem tették elégedetté az akkori alattvalókat.

A belföld, a külföld kifosztása folyt, az embereknek maradt a közmunka.

Fönnmaradhatott volna egy ilyen birodalom időtlen időkig?

- Akik ölelésre vágyakoznak, engedem, hogy egyesüljenek! - jegyezte meg Vendéglátóm, mielőtt partraszálltam volna.

Tahitin szóltak a dobok, szomszédaink a tenger partján táncoltak.

Úgy feküdtem asszonyom mellett, mintha örökös részege lettem volna.

A Pitcairn-sziget ölelésében

A „hajó” csöndje várt reggel újra. A Pitcairn-sziget partmenti vizeihez közeledtünk. A legendás Bounty fedélzetének legénysége itt talált magának asszonyi ölelést, otthont, miután Fletcher Christian a lázadók élére állt és William Blight kapitánytól átvette a parancsnokságot.

A sziget ma is olyan elbűvölő, mint akkor lehetett, a XVIII. század végén.

A rekonstruátor most melanéz szűrőeszközöket, precízen, szinte művészién megformált lándzsákat, szigonyokat készít utasításomra.

A vörösre, kékre festett fegyverek, vadászeszközök a melanéziaiak életének fontos kellékei. Kezükben megforgatva hajították őket vadászatok és törzsi háborúk során.

Elképzelhetjük a testbe fúródó éles fegyverek okozta roncsolást! Főleg miután kihúzták az áldozatból.

A fekete doboz memóriaterme már valóságos, a múltból szerzett tárgyak, emlékek múzeuma, mint maga a tudattalan.

A múltkereső közben Mezopotámiába kapcsolt, ahol a sumér városállamok fénykorában, a gilgamesi agyagtáblák üzenetei, a négyezer év előtti emberi intelligencia már meg tudott fogalmazni örök igazságokat.

Leírták: ha elmégy és elveszed az ellenséged földjét - eljön az ellenség és elveszi a te földedet.

A kommunikátor az alagútban megjelent agyagtáblák feliratát fordította:

- Ha rosszat teszel barátoddal, mit teszel majd ellenségeddel? - szólatlak meg a vizuális jelek hanggá alakítás után.

- Született ember - folytatta a leolvasó - még nem jutott örökkévalóságra, elpusztul a halandó, minden művével egyetemben.

Ha tudták volna, hogy az agyagtáblákat megtalálják és négyezer év múltán is konzerválva tárolják!

Az emberi test is hibernálható.

Ma már csak pénz kérdése, hogy valaki életének felfüggesztését kérje, s testét tárolva akár ötven évig is várjon arra, hogy halálos betegsége meggyógyításának felfedezését így várja meg.

Gilgamest nem hívtuk elő, hogy szembesítsük ezzel, a ma emberét is elképesztő lehetőséggel, mert bizonynyal csak összekuszáltuk volna négyezer év előtti nyugalmát.

Mezopotámiában a „történet előtti” évszázadokban már fejlett kultúrájú városállamok jöttek létre, s mint láthattuk: felismerték, hogy, ha elveszi a más földjét, azt majd tőlük is elveszik.

Mégis addig hadakoztak egymás ellen a városállamok, míg a sémi akkádok le nem igázták őket.

Felismerésük helyes volt, látták a célt, tudásuk is elegendő lehetett volna: mégis elvesztek.

Ez azért a kivételek közé sorolható!

Amikor partraszálltam a pálmafákkal övezett partszakaszon még tündöklő, gyönyörűséges színekben pompázott a lemenő nap a horizonton.

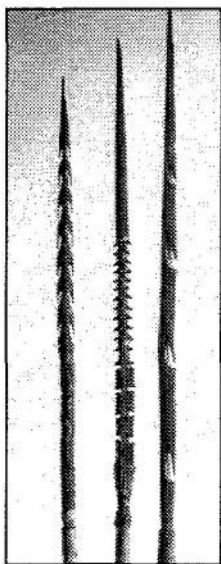
Tengerre néző, cölöpökre épült, szellős házuk a pálmafák alatt húzódott meg. Gyékényszőnyegen heverészve a távolba néztem, mellettem, mint gyönyörű gyöngy aludt kéjtől ittasan bennszülött asszonyom.

Minden teljes volt, a teljesség érzése helyett mégis vágy kelt bennem, hogy hazaérjek választottamhoz.

Kikapcsoltam minden készüléket: kommunikátort, génblokkolót... hogy csak önmagam lehessenek.

Úgy sem látta senki.

Ugye megértitek?

melanéziai lándzsák

Útirányunk: a Cook-szigetek!

Pompás, teljes fény ragyog a vízen, a tenger sima, felhőtlen az ég a Cook-szigetek partjainál.

Visszatértem a szobámba, ahol a mindennapjaimat töltöttem mostanában. Jóleső érzéssel tekintek körül, s veszem újra és újra szemügyre kedvenc tárgyaimat.

Most is készül egy a rekonstruátor jóvoltából.

Már egészen otthonosan érzem magam itt, barátaim, talán ezért is írtam le az előbb: a szobámban.

Természetes már, hogy egy működő agy kellős közepében kutakodok, s mint guberáló lomtalanításkor: régi tárgyakat, emlékeket keresgélek, régóta tárolt események megtörténtét játszom le újra.

Azt vettem észre, ez az agy semmiben sem tér el a tiédől, az enyémtől.

De hihetetlenek itt a távolságok!

Elképesztő sebességgel közelednek ugyan a szállító elektronok, mégsem olyan egyszerű csak úgy körbeutazni velük a végtelen tudatlant.

S nem lehetek benne biztosak, hogy valamennyien célba is érnek!

Megható élmények a kisteknőcökkel jut az eszembe.

Apici állatok éppen, hogy kibújtak a partmenti homokba rejtett tojásból, de már szaladnak is, és micsoda sebességgel, mekkora életkedvvel!

És csakis a véletlenül múlik: melyikük ér célba!

És melyik kicsit nyeli le a krokodil, kapja be a sirály.

Elektronjaink nem azonos töltésűek, sokszor hiába erőlködünk: nem érnek célba.

A kívánt utasítást nem hajtják végre.

Nem jut eszünkbe egy szó, elfelejtjük megnyomni a megfelelő gombot, mint most én, hogy a tárgynyomtató készítse el legújabb szerzeményemet.

Amíg megteszi, beszélek arról is, amiről eddig nem.

Egy sort nem írtak éjszakáimról, addigi átváltozásaimról, feleségeimről, életeimről.

Szándékosan. Magánügynek véltem.

De meggondoltam magam, majd fecsegek néha egy kicsit.

Magamról annyit, hogy a génbeiktatások után tökéletesen

birtokában voltam életrajzaimnak, s akár Húsvét-szigeti, tahiti, pitcairn-szigeti helybéliliként mindig tudtam miről nem kell otthon beszélnem, s miről kell.

Eddig még nem kerültem kellemetlen helyzetekbe, egyik asszonyom sem kergetett bunkósbottal a ház körül.

Mi lesz, ha egyszer rossz házasságba keveredek?

Ne higgyétek, hogy mindezek komolytalan kérdések! Előbb gondoljátok végig ezt az egészet!

Ha csak azt irigylitek, hogy Nektek nincsenek hasonló készülékeitek, nyugodjatok meg. A III. évezred fel fogja fedezni őket, de használatukat szigorú nemzetközi jogi egyezmények szabályozzák majd.

Ne gondoljátok ugyanis, Ti Férfiak, hogy csak úgy bekopogtathattok tetszéseitek szerint a hálószobákba, s megköstölhatjátok minden gyümölcsnek az ízét!

Ti Nők, Ti se gyanakodjatok uratok valódiságára, a tudomány nem ismer lehetetlent: a találmányt hibátlanra tökéletesítik.

A tárgymutató egy szép formájú, fényesen csillogó cook-szigeti számmollyal ajándékozott meg, melyen a múlt század törzsi előkelőségei pihentették lábaikat.

Tetszik ez a remekmű, el is határoztam, hogy ezen fogom tartani az agyrinteren már kinyomtatott följegyzéseimet. S amint ezt a gyönyörű bútordarabot nézegettem, Leonardo da Vinci jutott eszembe. Szobrai, műalkotásai.

És már ott is volt közöttünk a mester, az alagúton át érkezett. Alkotói magányában elmerülve dolgozik éppen. Ír valamit.

Megrendülten álltam előtte, kivételesen tiszteletet parancsoló személye előtt, meg sem tudtam volna szólalni, ha akartam is volna.

De munkájából sem kívántam kizökkentení.

Gondolatait jegyezte le éppen, írása, gyönyörűen formált szavai hangjelekké alakultak át. Nemesen csengő, szívet dobogtató beszédé.

- Ahogy a vasat belepi a rozsdá, a víz megposhad vagy a hidegtől jéggé lesz, úgy az értelem is, ha nem használják, megromlik.

Leonardo maga elé nézett, lapozgatott feljegyzései között, majd ismét leírt egy mondatot.

- A tudás a tapasztalat leánya!

Összegyűjtött gondolatait rendezgethette, mert most egy másik kéziratot vett elő, belejavított, s írt még hozzá egy mondatot: - A legnagyobb és egyben legkisebb uralom az önuralom.

A múltkereső eközben az ókori Kelet korából az akkádokat hívta elő, akiről elmélkedve kétszeresen is mély igazságnak tartottam a Mester előbbi megállapítását.

Az akkád a legrégebbi azon sémi népek sorában, amelyek Észak-Arábia sztyeppés területeiről kiindulva Mezopotámia területén egységes államot hozott létre. De önuralmuk kevés lehetett, hódító hadjárataikat szüntelenül folytatták, majd minden erejüket fölemésztette a legyőzött népek itt, ott fellobbanó ellenállása. Hatalmuk is csak addig tartott, amíg harci fölényük fennállt.

Nem sokáig. A gutik, egy hegyi nép leigázta őket.

Estefelé a cook-szigeteki Rarotonga egyik banánültetvényére értem haza, gondosan megművelt kertjeink, takaros házunk, fából, pálmalevelekből épített otthonunk megnyugtató hatással volt rám.

A cook-szigetiek közeli rokonságban állnak a tahiti népekkel és a maoriakkal.

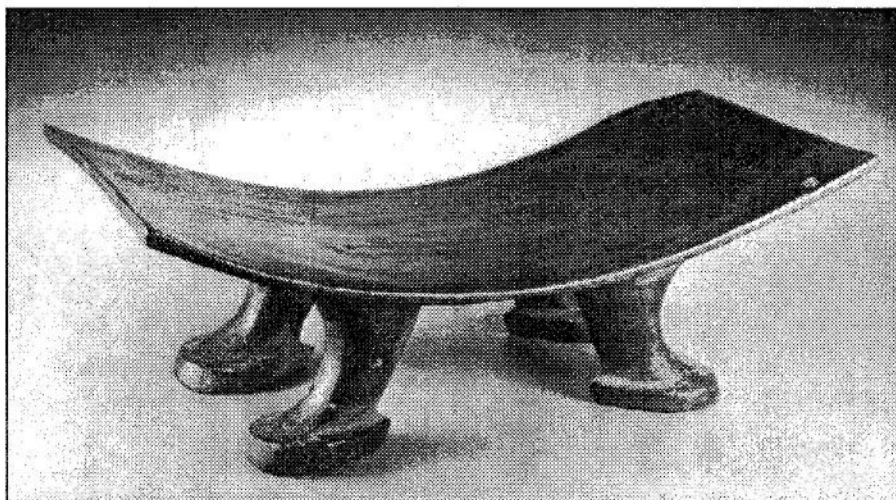
Feleségem maori eredetű, szorgos, serénykedő asszonyka. Együtt dolgozunk egész nap az ültetvényeken, nem is szenvedünk hiányt semmiben.

Négy gyermekünk ül velünk az asztalnál: földimogyoró-vajban sült táró, tojás, banán, manióka- és kókuszkrém van előttünk bőségesen.

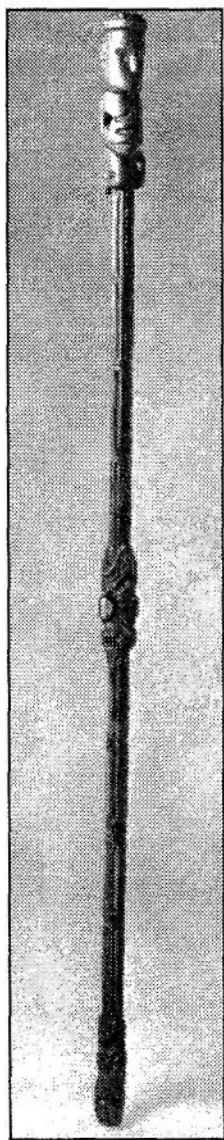
Amikor ágyba bújtunk és hozzásimult, láttam, asszonyom lesütött szemében kigyúlt a szenvedély. Teste remegett.

S ez így volt minden este!

Szerencsésebb ember nem élt rajtam kívül e világon!

lábpihentető zsámoly

maori szertartásbot

A titokzatos Niue

Niue mesés kis sziget az óceán egyik gyűrű alakú korallzátonyán, körös-körül olyan tiszta a víz, hogy látni a halakat a vízben, s a tengerfenék élővilágát. Új-Zéland területéhez tartozik, az itt élőket a szamoaiak és a tongaiak igázták le, a letűnt időkben. Magyar falucska lakosságával azonos számú bennszülött élhet itt időtlen békességben...

Rekonstruátorom egy emberfejet ábrázoló, múlt században faragott maori szertartásbotot készít, örömömre.

Otthon, képzelhetitek, micsoda műtárgyakat másolhatnék! S az lenne a legizgalmasabb: senki sem tudná melyik az eredeti.

Néhány Van Gogh, Goya, Renoir-kép eladásából kifizetném a magyar államadósságot, mert a dollárholocaust egyszer csak valamennyiünket deportál.

Szélfújta gyártelepeken, elnéptelenedő falvakban, ingyen konyhák találóiban, s érzitek, a csirkelábárusok standjain is terjed már a Ciklon-B.

De a kóser is tréfli már!

A következő évezredben feltalálják majd a rekonstruátort, de használatát nemzetközi egyezmények szigorúan korlátozzák majd. A Cikon-B előállítására senki nem lesz képes.

Nem mernék arra vállalkozni, hogy élő szervezetet szintetizáljak.

Tegnap este banánkertészként tértem nyugovóra, s különös volt, hogy a memóriátöltés, génbeiktatás annyira mesterien sikerült, hogy még a jóleső fáradságot is éreztem, melyet csak az érez, aki szeret kertészkedni, fizikai munkát végezni.

Errefelé, a természeti népek élete nem olyan, mint a mi, agyonhajszolt világunk. Ők életüket könnyen vevő „easy going people”: halászgatnak, vadászgatnak, kenuikat javítgatják, szobrokat faragnak.

Nyugodtan élnek.

Fejvadászok, rabszolga-kereskedők, gyarmatosítók már nem háborgatják őket.

Foglalkozásaim, melyekbe belecsöppentem, nem mozognak széles skálán.

A memóriátöltésnek mégis ki kellett terjednie minden részletre, hiszen jól összeszokott házasságokban sem csak azt kell csinálni.

Szóba kerülhetnek napi, iszonyatosan fontos részletkérdések is, mint hogy mennyiért sikerült túladnom a halpiacon azon az egyetlen rákon, melyet aznap sikerült zsákmányolnom, s ki árult mellettem. Mert ha egy asszony beindul, hát az kérdezni is tud!

De lehetek még törzsfőnök is, s akkor nem kérdezhetik meg tőlem, hogy mit is csináltam egész nap a szertartásházban?

Nincs az az oldalborda, aki oda beléphet!

Ezért hát elképzelni sem tudja milyen érzés lehet egész nap odabenn hűsölni, a semmin elmélkedni. Összejöveleteket, értekezleteket tartani!

A múltkereső Michelangelo-t szólította a hallhatatlanok világából.

Lenyűgöző volt látni a Mestert, amint Dávid szobrát formázta. Gondolatait a kommunikátor fordította:

- Művész nem gondolhat ki oly nagyot, hogy egy márványtömb ne rejtse már magába!

Műtermében Michelangelo pihenőt tartott, feljegyzései között keresgélt, majd írt valamit.

- Aki mások nyomában jár, sohasem kerülhet elébük; aki maga nem tud jó dolgokat alkotni, a másét sem használhatja jól fel.

Megrendülve a tisztelettől álltam a Mester előtt, hallgattam szavait, profetikus orgánumát.

Felállt, csak nézte Dávid arcát, mely számomra tökéletesebb már nem lehetett, odament művéhez, a márvány porától fehér kezével megérintette a finoman kidolgozott homlokot, valamit észrevehetett, s korrigálta az észrevehetetlent.

Hazai politikai életünk csak egy Michelangelo-t foglalkoztathatna, megnyugodnék.

Néztem a mestert, olyan áhítattal, melyet talán akkor éreznék, ha a körúton elefántcsorda dübörögne végig, s kapaszkodjatok meg: látom az alagútban a pesti körút házait, a Royal felől sok száz elefánt dönget a Madách felé. A kicsik ott szaporázzák lépteiket anyjuk mellett.

A kommunikátor újra és újra elbűvöl. Tökéletes hanghordozást utánoz.

Nem Michelangelo kapcsán kellene mondanom, hiszen soha nem beszélgettem a Mesterrel.

Tudom, pontosan így beszélt.

A kommunikátorok széles körben elterjednek az egész világon a III. évezredtől. Használatát szigorúan szabályozzák majd, nem szoríthatja háttérbe a nyelvtudást, de nélkülözhetetlenné válik az oktatásban, nemzetközi konferenciák, értekezletek, tárgyalások megrendezésénél és a diplomáciában.

Államfők felszólalásakor tökéletes szinkronitással, hitelesen fordítják, s még fontosabb, hogy az államfő hangján.

A politikus személyiségének meggyőző ereje a kommunikátor segítségével olyan lehet, mintha anyanyelvén szólna.

Hosszú nemzetközi egyeztetés, jogi szabályozás után kommunikátorviselési engedélyeket magánszemélyek csak akkor kaphatnak, ha anyanyelvükön kívül két más nyelvből nemzetközi nyelvvizsgát tettek már. A nyelvvizsgabizottságok székhelyeit afrikai országok nagyobb városaiban alakítják ki. Az óriási bevételek Afrika nemzeti jövedelmét gyorsan megsokszorozzák.

A múltkereső ma is kérlelhetetlenül indítja napi munkáját, terítékre kerül a mezopotámiai állam létrehozásán fáradozó Hamurabi, az óbabiloni birodalom, melyre, akárcsak elődeire, sok nemes törekvés ellenére az volt jellemző, hogy a terjeszkedésért vívott küzdelemben felmorzsolódott. Babilont a hettiták kirabolták, s az Eufrátesz és a Tigris folyók völgyében új hegyi népek, a kassziták vonultak be.

Ahogy Michelangelo a jelenséget megfogalmazta, Hamurabbi is csak mások nyomában járt, és soha nem került elébük.

El is vezett.

Látjátok, az ember újra és újra felépít fejlett kultúrákat, de azok újra és újra elpusztulnak, s kezdődik előlről minden.

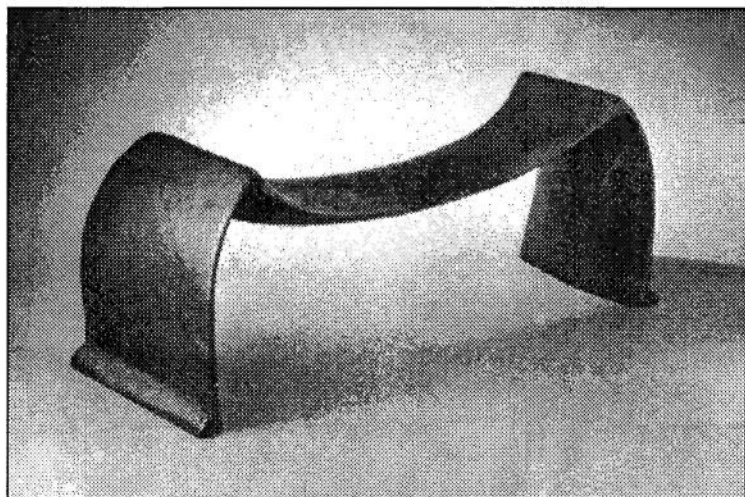
Hol tarthatnánk, ha mindaz, ami egyszer már megvolt, meg is lenne!

De ezt már niue-i otthonomban gondolom, nézem a házunkból ahogy az esti szél a hullámokon elpihen. Nyugovóra tér.

Holdfény ül szobánk falára, asszonyom mellém fekszik. Simogatom domborodó nagy hasát, talán fiúcska a benn mocorgó.

De akkor is a miénk, ha nem!

S ennek nagyon örültem.

fejpihentető

Uticélunk: Tonga

Polinézia egyetlen és legnagyobb királyságába: Tonga „barátságos szigeteihez” érkezünk, ahogy ezt a térséget Cook kapitány partraszállása óta hívják.

Az első pillantásra szembetűnő, hogy itt a polinéz kultúra soha nem került idegen befolyás alá.

Maradt, ami volt: a tongaiaké. Talán éppen a királyaiknak köszönhetően.

Most százezres lélekszámú, természeti adottságaiban páratlan déltengeri, városnyi kis ország talán most már nem is fog senki barbár pusztításának áldozatául esni.

Fejlődhet a maga arculatára.

Elegáns, fényezett, keményfából készült tongai fejpihentetőt készít most nekem a rekonstruátor. Párnához szokott kényelmünk először tiltakozna e különös ágynemű láttán, de errefelé a nagy melegben, gyékényszőnyegen heverészve sokkal előnyösebb a fejet ilyen módon pihentetni, mint patakokban izzadni általunk használt ágyneműben.

Amikor megláttam, rögtön el is döntöttem, hogy fejpihentetés helyett szoborposztamensként hasznosítom.

Tegnap esti asszonyom járt közben folyton a fejemben, áldott állapota. Igazán meghatározhattam volna a várandó gyermek nemét.

Igaz, nem mondhattam volna el neki: honnan tudom, akkor pedig minek is tettem volna. Jóslatnak vélte volna.

Sokszor nehéz megfejtenuk, Barátaim, hogy valami éppen miért jut az eszünkbe, nehéz nyomon követnünk: miről mire következettünk. Agyunk összeköttetései annyira gyorsan dolgoznak.

Talán az anyaság, a gyermekvárás miatt gondoltam erősen évek óta eltávozott anyámra, a már említett okok miatt nem élő feleségemre, s arra a pillanatra, amikor a megszületett kisfiúnkat közösen fürdetik.

Ennél az emlékképnél oly sokáig maradtam, hogy csak az utolsó pillanatban vettem észre: a múltkereső automatikusan blokkolta napi, múltból választott témánkat, Ramszesz és az egyiptomi újbírodalom életét, s a pillanatok töredéke alatt kellett elhunyt szeretteim előhívását megakadályozni.

Ezt a találkozást nem tudtam volna elképzelni.

Sikerült az elfojtás.

Tudjátok, a holtak tiszteletreméltóak, de az élet az élőké!

Hogy eltereljem gondolataimat, Newtont hívtam az alagútból. Furdalt a kíváncsiság, hogy vajon egy zseniális tudós, aki itt is járt, miképpen vélekedett életünk igazságairól.

Newton megértett valamit mindabból, ami bennünket körülvesz?

Néha úgy éreztem érték valamit ebből az egészből ... de hát az egész!

Newton határozottan kijelentette:

- Olyan vagyok, mint a tengerparton játszó gyermek, aki játék közben imitt-amott egy, a szokottnál laposabb kavicsot vagy szebb kagylót talál, míg az igazság óceánja felfedezetlenül terül el tekintetem előtt.

Ő fogalmaz így. Pedig mennyi mindent tudott!

Gondolatát vajon itt jegyezte le? Agyprinteren nyomtatta, s úgy halt meg, hogy nem beszélt róla senkinek?

Vizsgált témánk szerint - ahogy a múltkereső elem teszi - Ramszesz idejében, az egyiptomi újbirodalom máig lélegzetelállító emberi teljesítményeinek ellenére lényegében reprodukálta elődei szokásait.

A fáraó ugyan már nem az a korlátlan hatalmú despota, juttat keveset a kivételezetteknek, de változatlanul folyik mások leigázásának rítusa, melynek szabályai szerint Egyiptom az I. évezredben már kétségbevonhatatlanul hanyatló állam.

Jöttek a föníciaiak, az arámiak, asszírok, médek, perzsák és mások.

Hatalmuk egyszer csak aláhullt mint a csillagok, melyek még világíthattak volna, ha a helyükön maradnak.

Végső izzott már a nap, s eltűnt a horizont mögé, amikor Nuku Alofa-ban, Tonga fővárosában hazaértem.

Bevallom, szerettem volna az estét ma királyként megélni, de az egészet végül elképzelhetetlennek tartottam, s az ötletet elvetettem.

Alattvalóként bújtam magamhoz illő asszonyom mellé, s nem bántam meg, mert csókjából úgy csorgott a gyönyör, mint sűrű méz az öblös sejtű lépből.

Bizony mondom Nektek, Barátaim, boldogok, kik ily asszonyra lelnek!

Nem a Bibliából idéztem.

Csak úgy kitaláltam.

Amerikai Szamoa vonzásában

A távoli hullámok öléből kitörve látom megszületik a vihar, de kiérve a zónából Amerikai Szaoma partjainál már békés az óceán.

Az Egyesült Államok egyetlen területe ez, az Egyenlítőtől délre.

Dél-Óceánia legcsodálatosabb öble fekszik itt: a festői Pago Pago, melyről Somerset Maugham írt megragadóan **Eső** című novellájában.

Tárgynyomtatóm egy múlt századi, de ma is használt italkeverő tálát készített. Közben én mással voltam elfoglalva.

Vakmerő elképzelésem megvalósításával.

Buborékhoz hasonlítható, mélyvízi tengeralattjárón kimerészkedtem a fekete dobozból, s megpróbáltam körbejárni ezt a hatalmas, úszó valamit, melyet egyszer látni szerettem volna kívülről is. Talán nem éppen az amerikaiak által ellenőrzött vizek közelében kellett volna, de vendéglátóm nem ellenezte, s ebből arra következtettem, hogy kell legyen valami, ami észrevétlenné és bemérhetetlenné tette a hatalmas fekete dobozt.

Volt is. Az aura: egy kivételes energiaburok.

Tudósaink a prognózisok szerint 2500-3000 körül fedezik fel.

Olvastam már a biológiai robbanásokat előidézhető orvosi kutatásokról, századunk végi és a 2000-en túl várható technikai megoldásokról, melyek között megvalósíthatónak vélhető a testétől megfosztott agy életműködése.

Elképesztő belegondolni, magunk elé képzelni! A testtel már nem csak mesterséges helyettesítéssel összekötött fejet, agyat. 1966-ban egy clevelandi kutatócsoport megfigyelte, hogy a szív-tüdő gép, amelyet használtak, károsította a vért. Ezért olyan eljárást dolgoztak ki, amelyben az agyat eltávolították, néhány óráig 2-3 fokra hűtötték, majd egy másik beteg keringési rendszeréhez kapcsolták. Ezek az agyak két napig „éltek”, amit elektromos aktivitásuk és kémiai anyagcseréjük biztosított.

Megdöbbentő! Az irdatlan mélységben látom a fejszerű fekete dobozt. Vendéglátóm figyelmessége, hogy erős fények gyúlnak mindenütt, s előttem kivilágítva ragyog egy úszó város, mely pontos mása annak a hús-vét-szigeti földön fekvő fejszobornak, melynél utazásom kezdődött.

Testétől megfosztott agy tehát a fekete doboz!

Vendéglátóm arra kért, navigáljak a tengeralattjárón a fej valamelyik

italkeverő tál

védett nyílásába, ahová szeretnék.

Homlokránc védett szakadékában megbújva néztem végig, hogy ér a doboz a Mariana-árok mélyére

Energiaközpontjába.

Néztem, csak néztem, amint a Fej, érintkezési pontokon testéhez csatlakozott.

A Fej mégsem testétől megfosztott agy, látom: teste maga a Föld, s Buddha-alakként ül a tengerek legmélyebb pontján.

Istent látnám, mely kollektív tudattalanunkban eddig valamennyi emberi kultúrákban megszületett?

Hidrogén-erőmű itt ez az országnyi terület.

Folyamatos a vízbontás, a hidrogén-atomerő termelése és tárolása folyamatos, a fej, bár vízbontásra is képes, évszázadokra elegendő energiával töltheti fel magát, ha kimozdul a helyéről.

A nagy mennyiségben fölszabaduló oxigén elemi erejű örvényeket, hullámmozgást hoz létre a Mariana-árok vízfelszínén. A hajósok messze el is kerülnek a térséget.

A hullámsírnak tartott Mariana-árok energiaváltozását 3001-ben fogják felfedezni.

Visszatértem a koponyámba, a múltat őrző mágneslemezek közé, s a hajó, már látom, nem fogok megfelelő szót találni: elindult vissza a szamoai partokhoz.

Tárgynyomtatóm elkészítette a kava, a Fidzsi-szigeteken: yanggona, ital keverésére használható fából vágta tálat, melyben a szárított yanggona-gyökér őrlményből vízzel kevert, élénkítő italt készítenek.

Falra akasztom, hogy naponta gyönyörködjek benne.

Nem tudok betelni az érzéssel, hogy a múltkereső segítségével, tetszésem szerint bárkit megidézhetek.

S látom őket itt magam előtt.

Most Rousseau jelenik meg az alagútban, a **Társadalmi szerződés** című munkáján dolgozik éppen, ami önmagában még nem lenne rendkívüli. Ül egy ember az íróasztalnál és ír.

De ez csak ilyen egyszerű lenne? Ki és hogyan teszi ezt? Ez talán a kérdés.

Mi a különbség, amiben egy ilyen agy eltér a többitől?

Semmi. Valamennyiünk agya egyformán nagy teljesítményű számítógép, melyet kihasználatlanul is hagyhatunk, hagyunk is, de melyet meg is ismerhetünk.

Ha megtesszük, megfelelő kérdéseket tudunk feltenni: az eredmények átlagon felüliek lehetnek.

Igaz, genetikai szerencse kell ahhoz, hogy hibátlan készüléket

vásároljunk szüleink kromoszómaüzletéből. Cserére még nincs lehetőség, bár a tudósok a DNS, RNS működésének megismerése után már dolgoznak a génbeiktatás, génkihagyás, génkitörítés, az agy-computer kapcsolatok, a gondolkodás szabályozása megvalósításán.

Hamarosan lehetővé válik tehát a szervizelés, az alkatrészcsere és majd bizonyára a csere.

Agytranszplantáció emberbe, agybeültetés mesterséges testekbe, ember-kímérákba. De erről majd később szólok.

Ne várankoztassuk Rousseau-t!

- Az ember szabadnak született - mondja Rousseau -, és mindenütt láncokat visel, némelyek a többi ember urának képzelik magukat, pedig még inkább rabszolgák, mint amazok.

A francia író gondolkodott egy kicsit, egy passzust áthúzott a kéziratban, s újraírta:

- Ameddig egy nép engedelmeskedik, mert engedelmességre kényszerítik, jól teszi; mielőtt módjában áll lerázni az igát, és le is rázza, még jobban teszi...

A multrakerő az ókori Görögország jeleneteit eleveníti fel, s a rousseau-i igazság találó az emberiség történelmének eddigi elemzésénél.

Az Ókori-kelet társadalmainak ideálja az állandóság, engedelmesség és szolgálat, a görög társadalomé a függetlenség, a szabadság s az új keresése lesz.

Az akkájok Tróját ostromolják, uralmukat a görög-dór törzsek döntik meg, s a forгатókönyv már jól ismert.

Emberek pusztítják el azt, amit emberek fölépítettek.

A szamoaiak sem a maguk urai itt. Az amerikai befolyás egyre szembevetőbb.

Asszonyommal mi azért a helybéli szokások szerint készítünk még kókuszrostból köteleket, szőnyeget.

Ezt csináltuk ma is egész nap, mint máskor.

Éjjel, mint máskor, csókoltam asszonyom szemöldöke ívét, homlokát, mindenét.

Elégedett embernek éreztem magam.

Irány: Nyugat-Szamo!

Zivatar roppant hangförfögete a fejünk felett, amikor Nyugat-Szamo szigeteihez érkezünk, a szigetvilág szívébe.

Sehol másutt Polinéziában nem őrzik így a régi hagyományokat, mint itt. Költők, írók fantáziáját megihletően. Robert Louis Stevenson életének utolsó négy évét töltötte itt. Sokat írt.

A rekonstruátor evező alakú bunkósbótót másol, készít. Az evezőlapát gazdagon vésett polinéz motívumokkal díszített.

Igazi műremek, arról már nem is szólva milyen könnyű lehetett ezzel a bunkósbóttal meglekélteni egy koponyát.

De itt nem a szamoai agysebészek használták.

S nem azért loccsantották szét más törzsbeliek fejét, mint amiért korunk orvosai - más módon ugyan - nyitják fel az ember koponyáját.

Egy biztos. Így is, úgy is hozzáférhetővé válik képlékeny számítógépünk.

Már az ókori egyiptomiak, de a Húsvét-szigetiek is használták az eszköket, kivágott fák törzsein gurították a piramisok építéséhez használt óriás építőköveket, a Húsvét-szigetiek a faragott szobrokat. A fatörzsekben benne volt a kerék, de mennyi időnek kellett eltelni, amíg az ember rájött arra, hogy a fatörzsből le lehet fűrészelni néhány szeletet, s ezek a tengellyel összekötött kerekék könnyebben gurulnak. Állati erővel is mozgathatóak, motornak nevezett szerkezettel aztán nagy sebesség is elérhető, s még fokozva gyorsulást, a kerekék egyszer csak eltávolodnak a földtől. És a jármű repül!

Ha ezt a Húsvét-szigetiek tudták volna!

Mi sem tudjuk még: hogy lesz a számítógép printeréből agyprinter? Másológépekből rekonstruátorok?

A II. évezred végére fedezik fel a rekonstruátort, de használatát szigorúan szabályozzák. Afrikai, indiai éhezők millióinak biztosítja viszont az élelmiszergyártást.

F. C. Steward professzor, a Cornell Egyetem sejtélettani laboratóriumában kivett néhány sejtet egy sárgarépa gyökeréből, és lassan forgó csőbe helyezte. A csőbe táptalaj is volt, amely szokatlan összetevőként kókusztejet is tartalmazott. Nem egészen három hét alatt súlyának mintegy nyolcszorosára nőtt.

Nem voltak elkészülve erre a hatásra, az eredmény szenzációt keltett a világon.

Az első lépést tehát megtették: fatörzseken tehát már görgetjük mi is a köveket.

A kerék még várat magára.

A múltkereső Kant dolgozószobáját rendezte be itt, ahol a filozófus éppen jegyzetelt:

- Aki nem társ az államban, hanem tulajdonos, annak nem kell nagyon meggondolnia a háborút. Asztala, vadászatai, udvari ünnepei azáltal a legcsekélyebbet sem szenvednek. Jelentéktelen okokból határozhatja el, mint egy sportkirándulását; s közömbösen átengedheti a mindig készséges diplomáciai testületnek, hogy az illendőség végett igazolja.

A háború pedig több rossz embert csinál, mint amennyit elpusztít.

Kant igazsága mély, az emberiség történelmének megértéséhez nélkülözhetetlen.

A zsidó törzsek egyesülése a témánk. A múltkereső jóvoltából pereg előttem a zsidó törzsek honfoglalása, életük nemzetiségi szervezetekben, s háromezer év előtti szervezett államuk. Saul, Dávid, Salamon királysága. Salamon a törzsi szervezetet területi felosztással cserélte fel, súlyos adók, robotmunka nyomorította az alattvalók életét. Salamon halála után törvénytörő a felkelés. Az északi törzsek le is váltak Salamon államáról.

Erejük eképp megosztva csökkent, önállóságuk: Egyiptom, Mezopotámia, Asszíria martalékává vált.

Ókori ábrázolások, kőbe vésett fájdalmas jelenetek őrzik az elhurcolt, meggyötört zsidó hadifoglyok vándorlását.

A hódítók több rossz embert csináltak, mint amennyit elpusztítottak, s a hódítókat is meghódították.

A receptet, melyet egyszer felírtak: sokan, sokszor újra és újra kiváltják.

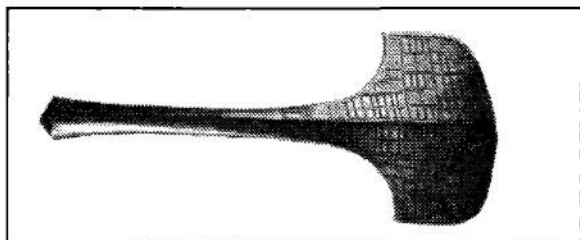
Este szamoai otthonomba tértem, s vágyakozásba bújtam édes gyümölcsé érett asszonyom mellé.

Perlekedő természete megint mérges kígyóvá változtatta, s teremtettségénél fogva mesterien tudta hibáit urára - ma éppen rám! - kenni.

Az ölelés gyönyörét azért ő is kívánta, közben legalább békesség volt.

Jaj Nektek, Barátaim, ha ilyen asszony adatik Néktek!

És kétszer jaj Nektek, Asszonyok, ha ilyen természettel ver Benneteket sorsotok!

evező alakú bunkósbot

Óceánia szépsége: Tuvalu

Fölöttünk a vihar forгатaga dühöngött, amikor Tuvalu szigetéhez érkezünk. A világ egyik legkisebb országa ez, egy falunyi lakosságával. Függetlensége kivívása előtt Ellice-szigetek néven ismerték.

A tuvaluiai Holocausztja a múlt század végén történt, Peru partmenti guanószigeteire, és Chile nitritbányáiba hurcolták a bennszülötteket és huszonöt év alatt a helybeliek nyolcvan százaléka pusztult el, távol, csodálatos szépségű szigeteiktől.

A népirtás árán vagyont gyűjtött bányatulajdonosok leszármazottai kevesen lehetnek, ami történt: az emberiség lelkiismeretét terheli.

Körvonalazódni látszik lassan évezredek ismétlődő rítusa, melyben ember embernek farkasa. Tudattalanunk állatias ösztöneitől vezéreltetve leigázunk másokat, hogy majd leigázottakká váljunk.

Atavisztikus magatartásunkat génkitörlések évszázados folyamata fogja csak kioltani belőlünk.

4000-ben kezdődhet az új emberré válás korszaka.

A rekonstruátor éppen egy gyilkos, kígyófejre emlékeztető szerszámot hív elő, a tisztító bunkósbót nem is lehetne méltóbb jelképe fél millió éve tartó mindmáig befejezetlen emberré válásunk agresszivitásának.

Biztató fejleménynek tekinthető Dr. Heinz Lehman (Mc Gill Egyetem) jóslata: elképzelhetőnek véli egy új szer felfedezését, amely az agresszivitást szüntetné meg. Egy kutatócsoport ugyanis kimutatta, hogy a húgysav felszaporodása kényszerítően agresszív viselkedést okoz.

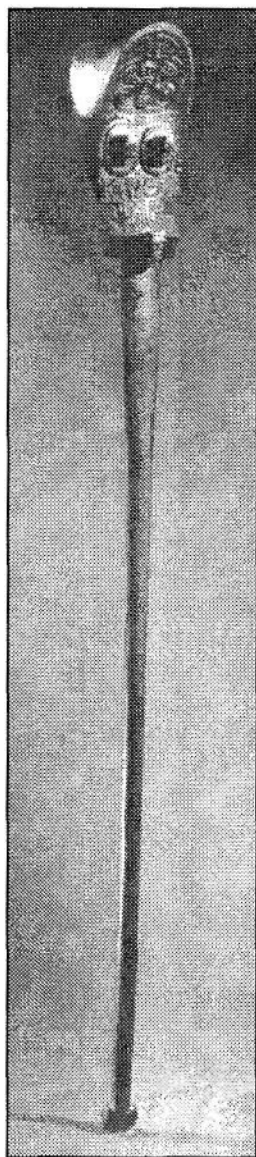
A kérdés persze ennél jóval összetettebb, s az emberi agy működése lényegében még fölfedezetlen.

A Fekete Doboz, a tudattalan bevésődései, lenyomatai, megismerésük leköti még a kutatókat évszázadokra.

Felfedező útra indulok itt, Vendéglátóm termeiben, s azon gondolkodom, hogy a középkor embere számára még felfoghatatlan volt, hogy az agy, ez az alig másfél kilós lottyadt kocsonya, képes ellátni a gondolkodás és az érzelm, a döntés és az emlékezés funkcióit.

Az agy logikai működését a computer föltalálása tette elhíhethetővé. A számítógép pedig nem más, mint egyforma, bonyolultan összekötött kapcsolók ezreiből álló szerkezet.

Múlt századi anatómusok már rájöttek, hogy az agy összekapcsolt neuronok százmillióiból áll, és furcsa módon, kapcsolók!

kígyófejű bunkósbót

S elektromos jelek haladnak át ezen a rendszeren!

Világos, hogy megfelel, még ha más is, egy számítógépnek, pontosan többnek.

Egyik ugyanis az adatok betáplálását végzi, és kiszűri a nem megfelelőket, a másik automatikus irányító: végzi az összes funkciót, a következő számítógéphez hasonlítható, ez talán a memória székhelye, végül van még egy: az érzelmek és szükségletek (éhség, szomjúság, szexualitás) központja.

De látom, hogy egy bonyolult kémiai rendszer is az agy, folyadékok áramlásának szövevénye.

A hangulat, az intelligencia és a memóriakutatás évszázados folyamata indíthatja el az új emberré válás korszakát, a fekete doboz felfedezését.

A II-III. évezred közötti időszakban az ember belátja pusztító és önpusztító magatartásának tarthatatlanságát, s megsokszorozott erővel a megismerésre fordítja erejét.

Az agy működésének tökéletes ismerete a Fekete Doboz felfedezése után válik lehetővé.

A múltkereső Goethe biztató szavait hozza a múltból:

- A lényeg az, hogy merni kell, s ha buksz, ha elhagy a siker, sokat még az se számít.

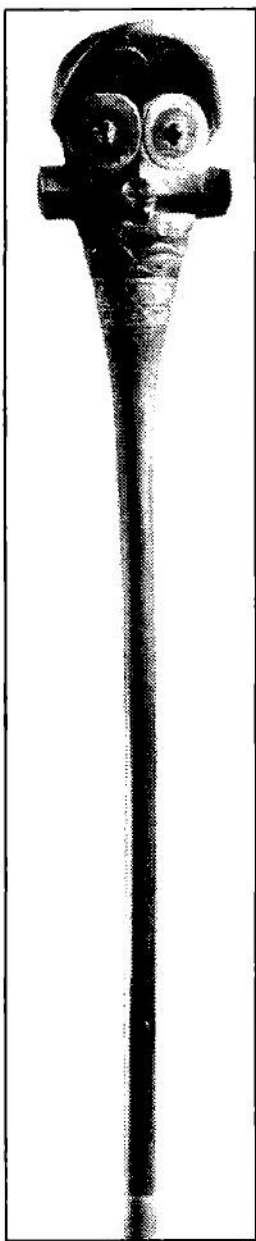
Megvizsgált korszakunkban, az egységes kínai államot felépítő Csing-Si-Huang-ti bizony sokat mert. Rendkívüli szervező képességével kíméletlen erővel semmisítette meg ellenfeleit, elégette azokat a könyveket, amelyek szembenállást hirdettek, több száz filozófust kivégeztetett, súlyos áron, de létrehozta a nagy kiterjedésű, addig egymást el - és visszafoglaló tartományokban az egységes államot. Egységes kínai írást teremtett, egységes mértékrendszert alakított ki, fővárosát utakkal kötötte össze harminchat tartományi fővárossal.

Felépült a kínai nagy fal, az első kínai császár sírboltja és egyedülálló túlvilági cseréphadserege is felmutatja ezt az abszolút hatalmat, mely később elbukott ugyan, de nagy történeti alkotása, hogy az egységes kínai állam túlélte Őt és dinasztiáját.

A vihar estére elvonult, már csak enyhe szél szaladt a fák között, amikor tuvalu asszonyommal nyugovóra tértünk.

Tárgyökeret szedtünk fel az esőtől felpuhult földből ültetvényünkön.

A fáradtság édesebbé tette a pihenést, s ha lehetett még fokozta ölelésünk gyönyörét.

emberfejekkel díszített bunkósbot

A mesés szigetvilág: Wallis és Futuna

A mélyből is feltör a fény! Csodás meleg fény, itt, a mesés szigetvilág: Wallis és Futuna partjainál, Szamoától nyugatra és a Fidzsi-szigetektől Észak-keletre.

Polinézia eldugott, ismeretlen sarka ez, francia tengerentúli terület: lakói tongai, szamoai bennszülöttek is lehetnének.

Emberfejekkel ékesített bunkósbotot varázsol elé a rekonstruátor, újabb bizonyítékát az emberi természetnek.

A múltkereső példátlan lehetőségeket kínálhat, hogy megidézzük tudattalanunk legmélyebb zugaiból a talán soha másképp elő nem kerülő eseményeket, kivételes teljesítményt nyújtó személyeket.

Fény derül-e arra, hogy Bach, Beethoven és mások: örök halhatatlanok vajon miért is voltak képesek mindarra, mit létrehoztak?

Genetikai beavatkozások egyszer majd lehetővé teszik II. Bach vagy IV. Beethoven reprodukálását?

Platón már javasolt fajnemesítési programot, Campanella a XVII. század elején megrajzolt ideális városában még szerelemügyi minisztérium is működött. Hitler létrehozta Ordensburgot, ahol válogatott „árja” külsejű fiatal SS-katonák laktak, és „árja” hajadonokkal gyermekeket nemzettek a Vaterland javára.

Ma már ezerszámra végzik a mesterséges megtermékenyítéseket, melyek az első lépések azon az úton, melyen előre megtervezett módon géneket visznek be az öröklődő anyagba.

A Nobel-díjas dr. Edward L. Tatum jelentette ki:

- Embernél is megvalósíthatjuk a célzott genetikai módosításokat.

A tudós szerint ez a tudomány eddig feltárt legmegdöbbentőbb lehetősége.

Tudományos közleményekben egyre gyakoribbak az olyan kifejezések, mint génsebészet, génmásolás, génbeiktatás, genetikai technológia.

A génsebészet biológiai robbanószervezete ketyeg már. Tatum lényegében az embriók laboratóriumi tenyésztésére utal, amelyekből olyan felnőttek lesznek, akiknek fizikai, sőt talán szellemi tulajdonságait is előre meghatározzák az öröklődés tervezői.

Marshall W. Nirenberg molekuláris genetikus kémcsőben egyszerű nukleinsavakat már szintetizált, véleménye szerint a génsebészet

mikroorganizmusokban már valóság. Nem tartja kétségesnek azt sem, hogy legyőzik a nehézségeket. Az ember sokkal előbb képes lehet arra, hogy szintetikus információval saját sejtjeit programozza, mintsem alaposan felmérje az okozható változás távoli következményeit.

Egy Napóleon volt eddig, ő áll itt személyesen az alagút végén.

A hadvezér, akiben mintha az emberiség minden hódító szenvedélye együtt lett volna.

- A nagy emberek meteorok: felemésztik önmagukat, hogy fénnel árasszák el a világot - véli Napóleon.

Szerinte a politikában ismeretlen fogalom a szív, csak a fej számít.

- Ha valaha ismeretlen városba kerülsz - folytatja - akkor ne unatkozzál, hanem tanulmányozd a várost, hátha el kell egyszer fogadnod.

Emberi természetét fölismerve tette hozzá:

- Ha békét tudnék kötni, arra jóval büszkébb lennék, mint a katonai sikerek révén szerzett kétes hírnévre...

Tudjuk, Napóleon sem végezte be másképp, mint elődei és a vizsgált témák szerint Mezopotámia, Babilónia hódító államai, melyeket az asszírok terjeszkedése tüntetett el, a megfelelő szabályok szerint.

A csillagokkal teli égen felgyúlt az éj, s futunai asszonyommal egymást hódítottuk egész éjjel.

Látjátok, feleim, már csak ilyen az emberi természet!

Mély világok nyílnak meg előttem kitekintve a fekete dobozból. Új-Kaledónia karjaiban vagyunk már.

Ebben a franciául beszélő különös világban, ahol a nikkel - és krómbányászok világában jól megfér a múlt, s mégsem anakronizmus.

A rekonstruátor kaledóniai lélekalakot állított elém, a gyermek-nagyságú, keményfából faragott szobornak mágikus erőt tulajdonítottak a családban, ahol hasonlót felállítottak.

Eddig mindig nemet mondtam a kísértésnek, s élő szervezet szintetizálására nem mertem gondolni.

Most megtettem. Sárgarépara gondoltam, de az ötletet gyorsan elvettem, azt már tudósok kémcsőben is szaporítottak.

A lélekalakba sem mertem volna lelket lehelni. A gondolattól olyan érzés fogott el, mint amikor először hallottam a felfüggesztett halál lehetőségéről. 1966-ban egy tizenegy éves kislány halt meg Liverpool egyik kórházában. Hat évvel azelőtt, öt éves korában, autó gázolta el. Rendkívüli költségek árán életfunkcióit az öntudat kivételével ennyi éven át sikerült fenntartani. Néhai feleségem a klinikai halálból visszatérve, cambridge-i hordozható infúziós készülék segítségével élhette második életét, de járni, utazni, teljes életet élni tudott a szív-tüdő átültetésig.

Igaz a halál felfüggesztése ma még több százezer dollár.

Hasonlóan felkavaró érzés fogott el a Mayo Klinikán, Amerikában, ahol a mélyhűtött ember kifejezéssel először találkoztam. Felmerült ugyanis az, ha az embereket fagyasztással élve tárolnák, lehetőséget nyújtanának a gyógyíthatatlan betegségben szenvedőknek, hogy addig várjanak, amíg megfelelő gyógyellátás megszületik.

Azt, aki 1920 körül tüdőgyulladásban meghalt, eltarthattuk volna a mai napig, csaknem bizonyosan megmenekült volna.

Fagytemetést, tudtam meg a Mayo Klinikán, már végeztek, Dr. James H. Bedford pszichológiaprofesszor mielőtt rákban meghalt volna, lefagyasztatta magát, s Phoenix városában folyékony nitrogénben - mínusz 190 fokon tárolják. Esélyei eléggé csekélyek, a károsító hatások egyelőre még kikerülhetetlen megszüntetése miatt.

A lehetetlen szót viszont - figyelmeztettek finoman a Mayo klinikán - már csak óvatosan szabad használnunk.

1960-ban például egyetlen emlősejtet sem lehetett a tároláshoz szükséges hőmérsékletre lefagyasztani. Az eljárás 1970-ben már közhely volt.

Átültető sebészek ma már tucatszám transzplantálnak hosszabb-rövidebb ideig tartósított élő szerveket.

Érveim végigtekintése után legyőzve magamban az ellenállást: a rekonstruátoron élő tyúktojást szintetizáltam.

Feltörtem, pohárba öntöttem és láttam a megtermékenyített petesejtet.

A teljes élet volt! Ehhez semmi kétség nem fért.

Közhely lesz ez is egyszer. Biztos vagyok benne.

A múltkereső Beethoven személyes varázssával lep meg, s a zeneszerző kottái fölött görnyedve jegyzi meg:

- A legjobb szer ahhoz, hogy ne gondolj nyomorúságra - a munka.

S ez nagy igazság. Magam is ehhez tartottam magam, s titeket, barátaim, is csak erre biztathatlak.

Mai témánk már valóság a múltkereső alagútjában.

Peregnek a képek, a Közel-Kelet kisebb népeire, amelyek államaikat a nagyhatalmak időleges meggyöngyülésének korszakaiban hozták létre, az i.e. IX századtól kezdve komoly árnyék borult valamennyiükre.

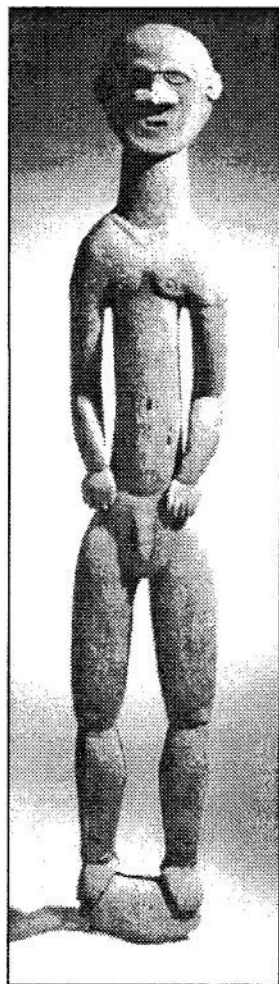
Az asszír hódítás.

Az asszírok sem tettek mást, mint elődeik.

Este én sem, mint eddig: partrászálltam.

Lassan és némán fölkeltek a csillagok, mi meg lefeküdtünk asszonyommal, de nem lassan és némán.

Gyönyörünk sikolya messzire szállt a kaledóniai vizeken.

lélekalak

Miközben bámultam az óceán üde kékjét, észre sem vettem, hogy Vanuatu partjaihoz érkeztünk, Dél-Óceánia legfiatalabb országába. Az Új-Hebridák térsége őríz még valamit emberi történelmünk ősiségéből: Tanna szigetén fűszoknyás mezítelenséget, vadon élő lovakat, háborítatlan vadont, buja természetet.

A rekonstruátor óriási, három és fél méteres stilizált ember formájú tamtamot hozott az emlékek tárából az emlékek múzeumába.

Az Új-Hebridák társadalmában az emberek lépcsőfokról lépcsőfokra haladnak, felfelé, ranglétrájukon.

Egyszer valamennyien álltak a disznóról elnevezett grádicson, s a feljebbkerülés szertartásos ünnepén táncolták körbe az ütésekre túlvilági kongású tamtamot.

Mi, barátaim, vajon ebben a hierarchiában beavathatók lennénk a sertések kasztjába?

Biztató, hogy errefelé, a kannibalizmus hagyatékául az ember: long pig, egyszerűen hosszú disznó.

A kaledóniai ölelés élménye még most is fogva tart. Azon tűnődöm: mi történik a valódi férjekkel, miközben én...

Helyet cserélnek velem. Teljes memóriakitörlés és az előző éjszakára vonatkozó teljes memóriaátjátszás után távoznak.

Ezek szerint... én... egyszerűen felszarvazom őket?

Poligámiában élek!

Házasságtörő lennék?

Az erkölcsi felelősség nem az enyém. Demonstrátor vagyok csupán egy kísérletben.

- Érdek nélkül semmi sem jön létre - jut eszembe Hegel nagy igazsága, s a gyorsan reagáló múltkereső már jeleníti is elém a német gondolkodót. Arra voltam kíváncsi, hogy a **Szellem fenomenológiája** című munkájában kitér-e az emberi teljesítmények megítélésére.

- Az, ami előző korszakokban a férfiak érett szellemét foglalkoztatta, a gyermekkor ismereteivé, gyakorlatává, sőt játékaivá süllyedt le, s a pedagógiai haladásban megismerjük majd a világ műveltségének minden árnyékképben utánarajzolt történetét - állapította meg Hegel.

Mai történelemelemzésünkben a hódító asszírok felemelkedése és bu-

kása a múltkeresés tárgya, s a hegeli helyzetfelismerést alkalmazva látom, ahogy a kisgyerek elveszi pajtása játékát, hogy tőle visszavegyék: az asszírok sorsa sem volt más.

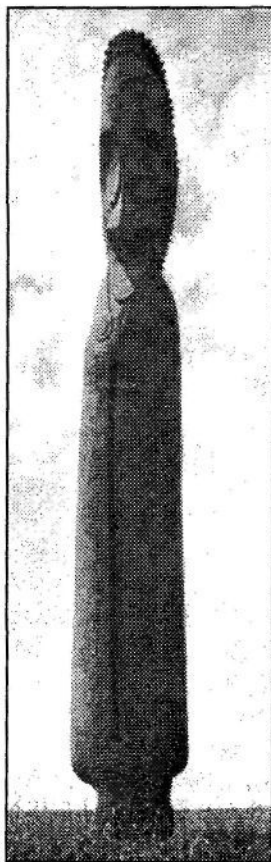
Elvettek, hódítottak, de nagyhatalmú örökösei az őket leigázó méd és perzsa törzsek lettek.

Gördül tovább az **Elveszem, tőlem is elrabolják** ősi történelmi társasjáték már megszámlálhatatlan fordulója.

Társas játék éjszakám is. Vanuatu elbűvölő asszonya várt rám, s mint egy virág, illatozva feküdt mellettem.

Lehetne nem körüldongani? Nektárt nem megízlelni?

Méz sehol nem teremne e kerek világon ha igen.

emberformájú tamtam

A világ végén: a Salamon-szigeteken!

Kavarogva zúgott a víz fejünk felett, amikor a Salamon-szigetekhez érkeztünk.

A szigetvilág legkevesbé ismert és látogatott térségébe. Barátságos, intelligens szigetlakói, a fejjavadások leszármazottai segítőkész emberek.

A rekonstruktor bambuszból, nádból, fakéregből készült, fehér, vörös és kék színekben pompázó kalapmaszkkal ajándékoz meg. Mintha gyermekkorom töklámpását tartanám a kezemben.

Bácsalmáson, talán mohácsi szokásként, busójárás helyett ehhez hasonló töklámpásokkal ijesztgették egymást a gyerekek.

A múltkereső jövőképünk fölvezetésére is igénybe vehető.

Tudománytörténeti elemzések alapján készíti kombinációit a várható felfedezésekről.

Konrad Lorenz könyvet írt a civilizált emberiség nyolc halálos bűnéről, az élő rendszerek működési zavarairól, a túlnépesedésről, az élettér elpusztításáról, az érzelmek fagyhaláláról, a genetikai hanyatlásról, a tradíció lerombolásáról, az atomfegyverekről.

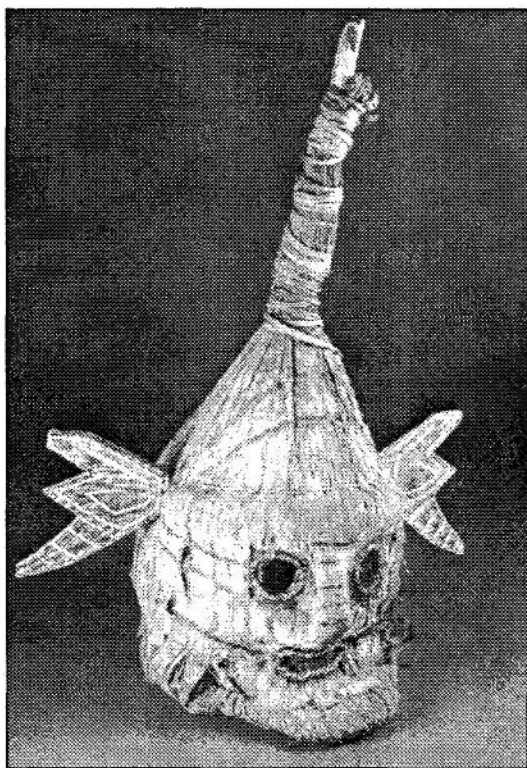
A III. évezredtől a helyzet tarthatatlanná válik. A kollektív tudattalanba fojtott bűnök lelki betegségek formájában egyre nyomasztóbban kerülnek felszínre. Az emberiség lelkiismerete elemi erővel szólal meg, mozgalmak indulnak a bioszféra megmentésére. Kimeríthetetlen hidrogénenergia áll már akkor a rendelkezésünkre, s hozzálátnak a mesterséges ózonréteg kiépítéséhez.

Belátják, hogy az emberiség története meghatározóan inkább a tönkretételek, a rombolások, a pusztítás és leigázások története volt. Az emberré válás folyamatába genetikai vírus telepedett. Felismerik a programhibát, s a változtatás elkerülhetetlensége soha addig nem tapasztalt világegységet formál.

Olyan ellenféllel állnak akkor már szemben, melyről tudják: ez már végleges pusztítás és meghódításuk lehet.

A legfontosabb a tudományos kutatások válnak, honvédelmi feladattá alakul át a tudományos megismerés gyorsítása.

3001-ben fedezik fel a fekete dobozt, tíz év megfeszített nemzetközi összefogása teszi lehetővé a félmillió éves kiszolgáltatottság megszüntetését. A kutatók a fekete doboz működésének minden folyamatát

kalapmaszk

megismerik. Vízbontó telepek létesülnek, a korlátlan mennyiségű hidrogénenergia birtoklása lesz az első lépcső az új emberré válás folyamatában.

A nemzetközi közlekedés a földet átszelő alagutakban történik.

A világmetró járatai összekötik és közel hozzák a föld ellentétes pontjain fekvő államokat is.

A megépített új ózonréteg alatt csak a turizmust szolgáló környezetkímélő repülőgépek közlekedését engedélyezik.

Mekka, Medina, Jeruzsálem, Benáresz és más zarándokvárosoknál is látogatottabb lesz a Mariana-árok városközpontja, de a víz alatti turistavárosok is sokak számára kedvelt kirándulóhellyé válik.

A II. évezred küszöbétől még évszázadokig tartó sokkos állapot azt mutatta, hogy az embert megállásra kényszerítette a XX. század: a világháborúk, az atomrobbantások, az emberré válás befejezetlensége. De az egyre nyilvánvalóbb ökológiai katasztrófa, az elviselhetetlenné váló klímaváltozások, a bioszféra pusztulása visszavonhatatlanul mutatta meg félmillió év csődjét.

Genetikai korrekciók beiktatása, nemzetközi egyezmények után az új emberré válás feltétele lesz.

Balzac karizmatikus alakja áll előttem, a múltkereső alagútjában.

- Az emberek meghajolnak - mondja Balzac - a lángész hatalma előtt, gyűlölik, iparkodnak megrágalmazni, mert osztozkodás nélkül harácsol, de ha kitart, meghajolnak előtte. Nagy Sándor és a görög világhódító tevékenységének elemzésekor meg is állapítható Balzac igazsága. A nagy hadvezér tanítványa hódító elődöknek: nem hitt tanítómestereinek, hogy azoknak sem sikerült a világot leigázni és leigázva tartani.

Nagy Sándor kitartott, meg is hajoltak előtte birodalmak, ám mindössze 33 éves volt, amikor orrgyilkosság áldozata lett.

Követői, mint látni fogjuk, az elkövetkező kétezer-ötszáz évben újra és újra próbálkoznak majd.

Már innen megjósolható: mindhiába.

És ez mennyi véráldozattal jár majd!

Elfogadhatatlan, hogy a fűszerborsot nem ismeri meg Európa, ha a keresztes lovagok nem hozzák haza.

Gyilkolás nélkül egyikük is megtette volna békés utazóként.

Behozták így a burgonyát is Dél-Amerikából, s ez a megkedvelt táplálékforrás látványosan megsokszorozta Anglia és Európa lakosságát.

Dzsingisz kán sem tudta felégetni Európát, a szultánoknak sem sikerült eltüntetni a föld színéről a kereszténységet, az inkvizítorok sem

tudták máglyán elégetni az összes pszichopatát... s a felsorolás akár maga a történelem.

Melyben valami mindig közbeszólt, s letűnt kultúrák torzóként meredeznek a művelődéstörténet színpadán.

Itt egy ókori római színház oszlopsora a szíriai sivatagban, mint egy végtag, amott egy babilóniai szobor a homokban, mint egy fej, Egyiptomban a piramisok, mint egy váll, amott a perzsa építésű Tadzs Mahal, mint egy szív, a Húsvét-szigeti szobrok, mint könnyek, Buddha, Mózes, Jézus, Mohamed követőinek szentélyei, mint szemek, Mozart, Bach zenéje, mint lélek... de sehol az egész!

Az embert ebből csak elképzelni tudjuk.

Ma éjjel csókból, ölelésből szőtt fátylat borított rám salamon-szigeti asszonyom.

Az éles napfény áthatol a mély vízen és az ablakon, amikor Pápua-új-Guinea partjaihoz érkezünk.

Tengeren, folyón és szárazföldön utazó turista a pápuák földjén még igazi, érintetlen törzsi mesevilágba érkezik. Egy méteres képmástálat gyárt éppen a rekonstruátor. Emberi képmások faragványai toldják meg a kenu formájú tárolóedényt, melyet rituális célokra készített vörös festék keverésére használtak.

A múltkereső fáradhatatlan: vég nélkül tevékenykedik. Talán mert energiaforrásai kiapadhatatlanok. A hidrogénrobbanások biztosította energia megszűnése esetén azonnal megállna, s törlődne minden benne tárolt információ.

Az agyhalál visszafordíthatatlan.

A korlátlan mennyiségű hidrogénenergia az emberiség egyik újjáteremtője lesz.

A mai tengerjog érvényben marad, a néhány száz kilométer széles partmenti felségvízen kívül a világ tengerei mindenki számára azonos haszonélvezeti jogot biztosítanak.

Nemzetek lobogói alatt működő úszó bázisokon a vízből nyert hidrogén kitermelése ismét egyforma esélyeket ad az emberiség számára.

Afrikai, indiai, ázsiai, dél-amerikai fejlődő országok és elmaradott régiók, az addig energiamonopólium miatt előnyöket élvezett országok mellé tudnak felzárkózni.

Ezzel megteremtődik az utolsó esély az emberré válás megrekedt folyamatában, mely már az új emberré válás időszámítása is lesz, a IV. évezredtől.

Fölfoghatatlan az új időszámítás emberének mentalitása, gondolkodásának lényeges eleme lesz: nem veszi el a másét, ha neki is van bőven.

A genetikai torzulás, mely elődeiben erősen manifesztálódott, az átöröklések hosszú szakaszaiban eltűnik. A terheltségeket, betegségeket hordozó génutasítások sorsára jut. Generációk múltán eltűnik vagy hordozóik kihalnak. A folyamatot a gensebészeti egyre fokozottabban gyorsítani is fogja.

De most nézzük csak tovább a múltat!

- Egy reggelen felébredtem, s úgy találtam, hogy híres vagyok - mondja itt Byron, a költő.

A megelevenedő ókori római birodalom idejében Julius Caesar is szólhatott volna így, ám ő egy reggelen fölébredve inkább azt érezhette, hogy meg fogják ölni.

Hozzáteve az emberi teljesítmények lerombolhatatlan fellegrárához számtalan örökéletű építőkövet a rómaiak hódításokkal szerzett birodalma is felbomlott.

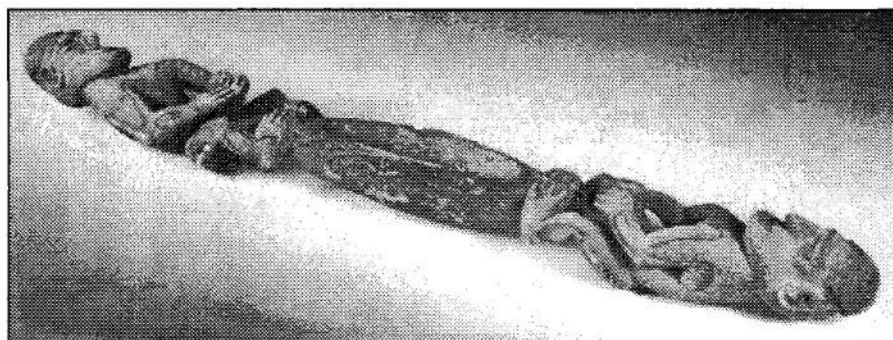
Keresztre feszíthettek, egymással végeztethették ki a foglyul ejtett barbárokat, napjaik akkor is, emiatt is, meg voltak számlálva.

Az idő számukra lassan ketyegett, későn vették észre a múlás végét, de kíméletlenül pergett a történelem számlálója, amikor bevégeztetett. Gigantikus épületeiket lassan eltemeti a por, a romokon valami más, nem biztos, hogy új születik.

Szellemük, műveik viszont most már biztosan örök életűek maradnak, mint egyiptomi, mezopotámiai, perzsa, kínai, babilóniai, görög... elődeiké.

Pápuaföldi tartózkodásom, a nomád kunyhóban töltött éjszaka után földi honvágy gyötört, a hazai hajnalok friss szele mintha hívott volna.

De visszatértem Vendéglátómhoz.

képmástál

Száguld hajónk viharsebesen az ismeretlen Gilbert-szigetek: Kiribati felé.

Mikronéziai legenda szerint a tenger istene virágokat szakított egy ősi fáról és szétszórta azokat Szamoától északra. A szirmok helyén keletkeztek, a most már független: Kiribati korallszigetei, melyekhez ötmillió négyzetkilométer tengerfelület is tartozik.

Ebben a parányi ország egyedülálló.

Idebent van hely bőven, mégis megdöbbenek a méreteken, amikor meglátom a rekonstruátor készítette házat, melyet törzsfőnök használhatott.

Jól mutat itt bent. Be is rendezem a már beszerzett bútordarabokkal, óceániai tárgyakkal.

A mában még használatban lévő vagy a múlt megőrizte tárgyak jól megférnek itt, a jövő szédítő lehetőségei közt.

A múltkereső meghívására Mozart a vendégünk, ez a lángoló zseni, aki éppen G-moll szimfóniáját írja, hangszereli. A kommunikátor megszólaltatta a zenét, a szimfónia szenvedélyes, démoni hangzása egyszerűen magával ragadott. Le is ültem, hogy végighallgassam.

Látom a zeneszerzőt, közben hallgatom a zenét.

A múltkereső a III. évezredtől rendkívüli szolgálatokat tesz az emberiség számára. Az Egyesült Nemzetek Szervezetét felváltó Világbiztonsági Hivatal különlegesen képzett emberei működtetik majd a világ valamennyi országába telepített rendszert.

Bekapcsolják a hálózatba az egyetemeket, valamennyi ország nemzeti múzeumát, kutatóintézetet.

Látogatott helyekké válnak a nemzeti múzeumok, a nagyközönség számára kialakított műltszínpadok zsúfolásig megtelnek.

Könyvtári, levéltári gyakorlat szerint kérécedulát töltenek ki, s a Világbiztonsági Hivatal munkatársai kapcsolják az éppen üres műltszínpad nézőterén várakozó látogatónak a múltból kölcsönzött jeleket.

Közei hozzátartozók visszahívását nem engedélyezik: az emberek továbbra is a temetőkbe járnak halottaikhoz.

Az efféle exhumálást ügyészi engedélyhez kötik.

A Világbiztonsági Hivatal elnöke a világ legtekintélyesebb méltósága

törzsfőnök háza

lesz: a tagállamok hosszú keresés után kétévenként választják nyílt szavazással.

A hivatal székhelyét a Mariana-árok energiavárosában alakítják ki. Az elnököt és a központot a valamennyi állam által delegált biztonsági szakemberekből álló őrgárda védi. Utaztatásuk a földet átszelő világmetrón történik.

Az őrgárda feladata a védelem mellett sokkal inkább a zarándokok útbaigazítása lesz.

Kommunikátorokkal felszerelt örök és a hivatal sok százezres nemzetközi gárdája megkülönböztetett megbecsülést vív ki magának.

A nemzeti honvédelmi központok kiképzésükre alakulnak át.

Az új emberré válás e szakaszában az ember hatalomra való törekvésének alapvető ösztöne alkotómunkában tud szublimálódni.

Mozart szimfóniája véget ér, a múltkereső a római birodalom Krisztus utáni második századába kalauzol, a palesztinai felkelés, a zsidók széttelepítése, római Holocaustjának visszaidézése kezdődik.

Mozart még mond valamit:

- Nem akarok szolgálatot koldulni!

Lehet, Palesztina zsidósága ugyanígy érzett. A mezopotámiai hadjárat idején a római hadsereg hátában a helyi lakosság partizánharcot indított, és ez a keleti tartományokban jelentős számú zsidóság részvételével félelmetes arányú felkeléssé duzzadt.

A zsidókat széttelepítették.

A lassan közeledő vihar pusztító erejű fellegei mégis gyülekezni kezdtek a római birodalom felett.

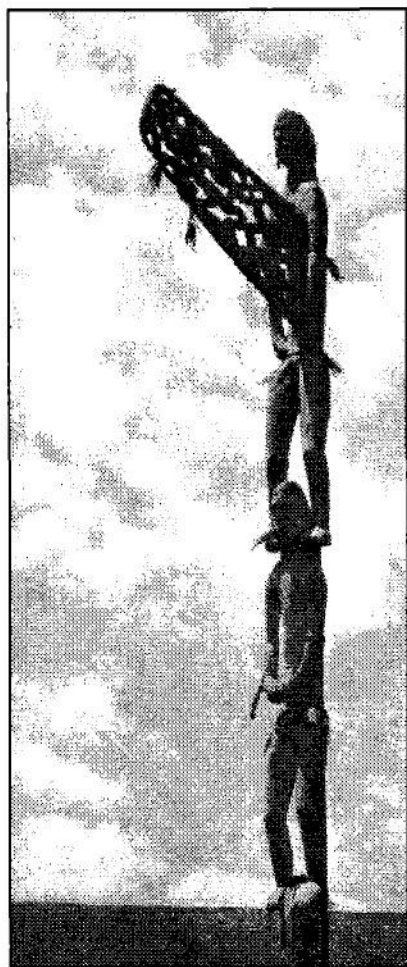
A bukás elkerülhetetlen lett, de volt is mindig.

Esti átváltozásom után otthonomba tértem. Gilbert-szigeteki asszonyom vacsorával várt. Már nagyon éhes voltam. Halásztam egész nap a nyílt vizeken.

Éjszaka a holdból sugárban hullt a fény ágyunkra, asszonyom testére.

Szép volt.

Higgyétek el!

ősök oszlopa

A multimilliomosok szigete: Nauru

Az új nap újra útnak indított, s a multimilliomosok szigetéhez: Nauru partjához érkeztünk.

Nauru! Gyakorlott keresztretjvényfejtőkön, Óceánia-szakértőkön kívül kevesen hallhattak erről a köztársaságról. A parányi alapterületű sziget a térség leggazdagabb állama. Az egy főre jutó nemzeti jövedelem itt magasabb, mint Kuwaitban.

A gazdagságot a könnyen kitermelhető foszfátkészletnek köszönhetik. Az évmilliók során felgyülemlett guanó keveredett a korallszirtek mésztartalmával, s értékes mészfoszfát port hozott létre.

A parányi ország lakosai a jómód sehol másutt a világon nem látható fokán élnek, a legmárkásabb autók suhannak az utakon, s itt egyáltalán nem meglepő, hogy egy helybéli feltűnő smaragdzöld Rolls-Royce-szal érkezik a bankba, s ott egy bőrrönd dollárt borít az asztalra.

Törzsi, bennszülött életforma után néhány évtized alatt elért életszínvonaluk modellé válik az új emberré válás indulásakor, a vízből nyerhető hidrogénenergia világsszerte elterjedő hasznosítása után.

A jobb élet lehetősége már nem lesz kizárólagos függvénye a természeti adottságoknak, szerencsének, szerzett kiváltságoknak.

A rekonstruátor négyméteres szobrot helyez elém, az ősök oszlopa mintha még a régi időszámítás emberének kiszolgáltatottságára hívná fel a figyelmet.

Mint a Húsvét-sziget kőszobrai!

Óceánia szigetlakói, mint más tengeri népek, kiváló halászok és bűvárok. Vándorlásaik során egyikük meglátta a vizek mélyén a fekete dobozt, s a Húsvét-szigeten megtelepedett törzs faragni kezdte ezeket az istenarcokat.

A cerebroprinter, agyhullámaimra kapcsolt nyomtató folyamatosan printeli gondolataimat, a kéziratok stilizálására kell csak időt fordítanom minden nap.

Ha valamit hazavihetnék a jövőből: a nyomtatót mindenképpen.

A cerebroprinter használatát az új ember széles körben elterjeszti, mégis szigorú szabályokat hoznak a kialakuló nemzetközi gyakorlat tapasztalatai szerint.

A személyiségi jogok tiszteletben tartása miatt kényszer útján senkire nem kapcsolható agynyomtató.

A legmegbízhatóbb hazugságvizsgáló készülékként is igénybe vehető printer ilyen célokra indokolt esetekben, az igazságszolgáltatás kérésére állhat rendelkezésre.

Általában kialakult elvvé válik, hogy a magas technológia az emberért van, s nem ellenére.

A Világbiztonsági Hivatal készítetteti el a cerebroprintereket, melyek agyi áramkörcsoport-meghatározások után írhatók fel, mint az olvasószemüveg.

Az agy áramkörcsoport-meghatározása összefüggésbe hozható az intelligencia-szint mérésével, az emberi memória teljesítményével is.

Azonos áramkörcsoportba sokan tartozhatnak, az áramkörcsoportok száma azonban sokszorosa a vércsoportokénak.

A vércsoport ismerete szükséges a vérátömlesztéshez, az agy áramkörcsoportjainak meghatározása után végezhető el a memória-kitörlés, a memóriaátvezetés, a memóriabetöltés és a többi megszámlálhatatlan mesterséges agyművelet.

A Világbiztonsági Hivatal felismeri, hogy a készülék gyártása nem lehet cégek monopóliuma, ezért a nemzeti honvédelem szervezeteiből kialakuló központok kapják a gyártás jogát. Azonos ütemű, kiegyensúlyozott fejlődés indul el valamennyi országban. Genetikai bizonyítékok alapján már tudják, hogy az emberiség génkészlete, genetikai programozása egyforma. A régi időszámítás romboló, kirekesztő nemzetközi gyakorlatát a kannibalizmus késői változataként emlegetik iskolai tankönyvek is.

A múltkereső számomra újra és újra a legnagyobb élmény!

Rembrandt áll előttem. A Mester Saskiát festi, az asszony virágot tart a kezében, a százszorszép csak úgy izzik Rembrandt parázsló ecsetétől.

- Azt, amit már tudsz - mondja a Mester -, próbáld meg jól felhasználni a gyakorlatban, s így teszel, idővel fölfeded majd a rejtett dolgokat, amelyekre kíváncsi vagy. Hasznosítsd, amit tudsz, és ez segít majd tisztázni, amit még nem ismersz.

Attila birodalmában a hunok még nem rendelkeztek Reambrandt bölcsességével.

Vizsgált témánk ma a hunok betörése Európába.

Látható, hogy a római birodalom sorsát a barbár népeknek a 370-es években meginduló, és minden addiginál hevesebb rohama, a népvándorlás pecsételte meg.

A hunok lovas nomád népe ekkor jelent meg Kelet-Európa síkságain és az iráni alánok, valamint a keleti-gótok leigázása után félelmetes katonai erejű nomád birodalmat alapítottak.

Fél évszázad múltán Attila hun birodalma már szilárd formát öltött, de a kelet-római birodalom pénze és diplomáciája erősebb volt, értett hozzá, hogy a hun támadást nyugat felé irányítsa.

A hunok rohamát római fegyverekkel harcoló germán szövetségesek verték vissza.

Attila hasznosítani tudta hadvezetői képességeit, de a rejtett dolgokat, a diplomácia cselvetéseit, katonai konspirációit még nem ismerte.

Nem harcol a germán törzsekkel, szövetkezve velük fordul Róma ellen.

Nem mozdul a Kárpát-medencéből.

Kivár.

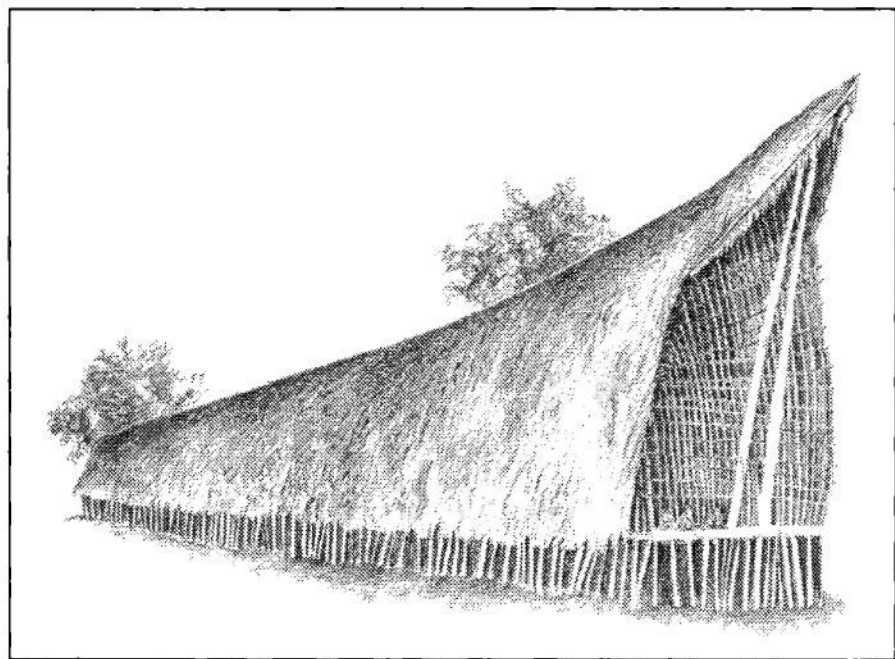
A kor persze nem a kivárások időszaka volt. Honfoglaló törzsek folytonos küzdelme.

Majd jött az éji csend... A nauru-i XXI. századi kényelem mintha nem is Óceániában lett volna.

Asszonyom ölelése nem volt boldogabb és örömtelibb másokénál.

Lehet tehát bennünk valami, ami megegyező.

A szerelem. Ha már a miénk: igazságosan ad.

szertartásház

Nem moccan se hullám, se áramlat, amikor Guam szigetéhez érkezünk.

A napot sötét leplekkel eltakarni nem lehet, sugarai áttörnek a kéklő óceán víztömegén.

Guam: amerikai katonai támaszpont, de leginkább a japán fiatal házások kedvelt zarándokhelye, a boldog mézeshetek szigete.

Számomra is, bár a teljes génblokkolás, génkitörlés, génbetöltés és memóriaátvezetés után részben, hiszen kommunikátorral felszerelve itt is már bejáratott házasságba érkezem.

A genetika és a gensebézés ide fejlődő szintje az új emberré válás korszaka előtt félelmetes fegyver lenne még a terrorizmus és az érdekektől vezérelt hadvezetők kezében.

Valaki átváltozása államfővé, diktátorrá, katonai parancsnokká elegendő lenne nemzetek elpusztítására, visszavonhatatlan utasítások kiadására.

Az új emberré válás korszakában is engedélyhez kötik majd az átváltozásokat.

A Világbiztonsági Hivatal elnöke és vele azonos jogú szavazattal rendelkező tanácsadó testülete, melybe minden ország egy-egy főt delegál, kell, hogy többségi szavazattal adja ki az engedélyeket.

Államfők, VIP-persons (nagyon fontos személyek) helyettesítése engedélyezhető kivételes esetekben. Például a Világbiztonsági Hivatal Világtanácsa ülésén, mely csak akkor határozatképes, ha valamennyi állam vezetője jelen van.

Az új emberré válás törvényalkotása nem engedi meg a semmittevést, az ember törekvő ambícióit: munkavégzést, tanulást, a családi élet kiépítését szorgalmazza.

Lusta, iskolakerülő diák napidíj ellenében sem küldheti el alteregóját az iskolába maga helyett. Akkor sem, ha őseik pénzért valaki mást küldtek katonának is maguk helyett.

Ma még biztosan megtörténne, hogy alteregó bankigazgató besétálna az ellenséges ország nemzeti bankjába, s az ország aranykészletét könnyedén megszerezné.

Sorolhatnám a példákat.

Álom lehet csupán az új emberré válás?

A crô-magnoni ember génkészlete már az emberé volt, s álom-e, hogy letéve kezéből a kőszerszámot kései leszármazottai már úrhajót vezetnek?

Szervátültetést végeznek?

Igen. Oly hosszú a folyamat, hogy álomszerűen összemosódik a még beláthatóval. Akár az óceánok horizontja. Bármerről közelíted, mindig ugyanazt látod.

Míg ki nem kötsz valahol!

S ha onnan tekintesz vissza: újra előtted a végtelen.

Lehet, nem jó a hasonlat.

De hát nem hasonlít semmi ahhoz, amihez hasonlítjuk.

A hasonlított: a hasonló lenne.

A horizont pedig csak horizont.

De az bizonyosan.

- Gondolatok az emberi erőre - idézi a múltkereső Dante földöntúli bölcsességét - nem születettek tengni, mint az állat, hanem tudni és haladni előre!

Emlékezetünkbe vett témánk az arab birodalom és Mohamed, az iszlám megalapítója, a nomád arab törzseket összefogó próféta.

Mint Mózes, Buddha, Jézus és mások vallása: Mohamedé is új, összetartó kapcsot, egységes nyelvet adott át a széteső, egymás ellen ádáz harcot vívó nemzetségek számára.

A nomád arab törzseket összefogó törekvése követésre talált, hívei száma gyorsan növekedett, de a hatalmukat féltő törzsi vezetők ellene fordultak. Mohamed Medinába menekült, szent háborút indított az arab törzsek erőszakos megtérítésére. A dzsihád ma más tartalmú, és a régi időszámítás embere, mint már láthattuk, természetének velejárója.

Mohamed prófétikus erejével, miként Dante mondotta: tudott előre haladni.

A rekonstruátor lélegzetelállítóan szép szertartásházat varázsolt művészi alapossággal. Nem ide térek nyugovóra, de magammal sem vihetem: szépítse hát az emlékezetet!

Guami otthonunk felett a hold fényesen ragyogott, asszonyom csókja és ölelése mint szomjas földre az eső, úgy hatott rám.

Ausztrália felé

Béke szólt hozzám a halk zenében, melyet mintha hallani véltem volna az óceán mélyén, Ausztrália partjainál.

A rekonstruátor ausztrál kultuszkövel ajándékoz meg.

Bennszülöttek mitológiai jelei láthatóak a kövön, melyeknek misztikus erőt tulajdonítottak.

A lelkek lakóhelyének.

Szertartásaikon totemőseik szólaltak meg e kőből.

A régi időszámítás egyik múltkeresőjét tartom hát a kezemben!

Méltó helyre kerül az egyik szertartásházban.

- A csepp kivájja a követ, a gyűrűt elkoptatja a viselés- szólal meg Ovidius, de nem a kultuszkö jóvoltából.

A következetesség - teszem hozzá most már könnyedén Ovidiusnak köszönhetően - pedig beérleli a várakozásokat.

De ezt már István király országlása jellemzésére jegyzem meg.

A magyarok letelepedése a Duna-medencében, és fennmaradásuk Európában nélküle elképzelhetetlen lett volna.

Attila kalandozó hunjainak kudarca is kellett talán a bölcsességhez, hogy a Kárpát-medencében maradás egyik feltétele a félelmes magyar rablótámadások felhagyása.

Géza fejedelem szövetséget tud kötni tegnapi ellenségeivel.

A magyarok voltak az egyetlen nomád nép, mely Európában fennmaradt. Árpád fejedelem tette meg az első lépést a magyar feudális állam kialakulása felé azzal, hogy magához ragadta az egyeduralmat.

Géza fia, István kemény kézzel látott hozzá mindahhoz, amit apja már elkezdett.

Európaivá válásunkat.

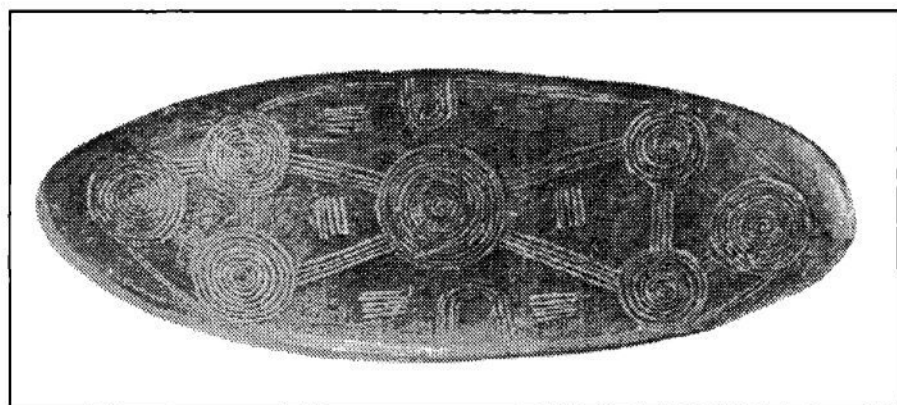
Az emberré válás folyamatában ez az európaiaknak sem mindig sikerült.

Keresztes hadjáratok, mongol invázió, eretnekégetés, zsidóüldözés, török dúlás, forradalmak, világháborúk mindig felvillantottak valamit a crô-magnoni ember ösztöneiből.

Nehéz tehát elképzelni az új időszámítás szerinti embert.

Hihetetlen, de én elképzelem.

Önkontrollt, autogén training-et és más relaxációs módszereket leíró

kultuszkő

tanítómesterektől nem áll távol annak hangoztatása, hogy az ember az, minnek magát képzei.

De fel kell szabadítani a tudattalan csodálatos hatalmát!

Szeretek gondolataim csendjébe húzódni. Múltam élményeit átélni, gyermekkorom történeteit magamban újra levetíteni.

Akárhol legyek is a világban: messzi távoli gyermekkorom évei megjeleníthetők.

Hónapok óta vagyok távol szeretteimtől, nincs semmi hírem Magyarországról, honvágy kínoz: de ki tudom oltani.

Kisfiúként gondolatban meglátogatom rokonaimat. Elképzelem és leírom magamban a legapróbb részleteket is. Mibe öltöztetett anyám, mit mondott, amikor elindultam, melyik utcán mentem, kivel találkoztam. Ő hová ment, és nagyapámat, akinek házába érkeztem, jókedvben találtam-e.

Vele miről beszélgettem.

Megírom fejemben a dialógust is.

Észrevétlenül kerekedik a történet, mely honvágyamat elmulasztja és régen eltemetett szeretteim elvesztéséből újra és újra gerjedő szorongásomat is szublimálja.

Katartikus relaxációk is lehetségesek.

Egy könyv írása is ehhez fogható.

Anna Frank naplója.

A jövőt is átélhetjük. Az új emberré válás intézményei: a Világbiztonsági Hivatal, a világmetró, a műltszínpadok tökéletes leírása képzeletünkben megteremtheti azt az oldottságot, melyben nyugodtan elbeszélgethetünk a hivatal alkalmazottaival, használhatjuk a kommunikátort, átváltozhatunk bárkivé, s el is beszélgethetünk vele bármiről, amihez csak kedvünk van.

Életét már csak ágyban elviselő gyógyíthatatlan betegnek nyilvánított ember maga elé ültetheti egészséges önmagát, nézheti, hogy lovagol valahol a tengerparton, mit lát.

Széptestű fürdőzőket, köztük önmagát, egymásba bújó szerelmeseket, önmagát, napsütötte pálmafák árnyékában hűsölőket...

Az életet!

S ettől megnyugszik.

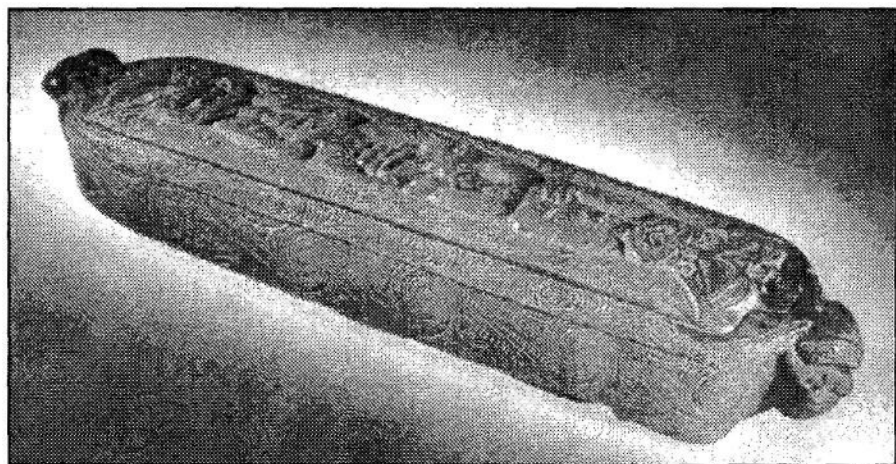
Ha kemény fából faragták és viszi képzelete: akár meg is gyógyul. Csak tudja száműzni negatív gondolatait!

A jövővel én így vagyok, barátaim.

Látom. Ott... túl a horizonton.

Ausztráliában, Cairns külvárosi negyedében tértem nyugovóra, a dokkmunkások telepén, egyszerű kis otthonunkban.

Asszonyom szerelme ezen az estén is újra erőt adott nekem.

kincstartó

Új-Zéland: a maorik földje

Szélcsend. A végtelen víznek most nincs hullámverése Új-Zéland partjainál.

Büszkék az új-zélandiak arra, hogy földjükön soha nem létezett rasszizmus hivatalosan : a kínaiakat kivéve.

És a valóságban?

A maorik ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a fehérek.

Ez tény.

Saját kultúrájuk elsorvasztása után mégsem adoptálták a fehérekét teljesen.

Több, mint szomorú, hogy azokon a helyeken, ahol nagyobb létszámban élnek még: ma kocsmákat találunk. Közöttük kétszer gyakoribb a tüdőrák, s az italbárok száma egyre nő.

A rekonstruátor maori kincstartóval lepett meg, mely mintha magába zárta volna a múltat. Az igényesen faragott ládikában díszes tollakat, családi ereklyéket tartottak még a múlt században.

Ma már a fehérek drágán vásárolt szobadíszei.

- Emléket hagyok itt, mely ércnél maradóbb - szól Horatius a múltkereső alagútjából.

De hagytak-e horatius-i emléket a keresztes hadjáratok?

Látjuk, hogy 1095-ben II. Orbán pápa a keresztény uralkodókat és népeket hívja, hogy hódítsák vissza Palesztinát, a kereszténység bölcsőjét a szeldzsuk töröktől.

A Szentföldre ezután évszázadokon keresztül egész Európából jártak a keresztesek, de még itt, útközben kipróbálták fegyvereiket, ahol csak tudták: s öldösték a zsidókat.

Olasz kereskedővárosok vállalták az áthajózásukat, ellátásukat és a kereskedőtelepek létesítését.

Genova, Velence! Ha gazdagságotok titkait egyszer elmondanátok!

A keresztesek elfoglalták Jeruzsálemet, megalapították a jeruzsálemi királyságot, meghódították Palesztinát és Szíriát.

Mégis minden elveszett. A negyedik hadjárat már el sem jutott a Szentföldre.

Mohóságuk azért vitte őket: Jeruzsálem helyett Konstantinápolyt vették be.

Keresztények keresztények ellen.

S már nem lehetett megállni. Gyermekeket vonultattak fel Jeruzsálem ellen, akik ezerszámmra pusztultak el már útközben, a többit a mohamedánok fogdosták össze és rabszolgának adták el.

Ha valami, ez igazán ércnél maradóbb:

A crô-magnoni még állatot ölt, hogy gyermekét etesse, középkori leszármazottai pedig őket küldte leszármazottai ellen, miközben számosan a bevételt számolgatták.

S ez csak rosszabb lett, barátaim!

Igen, Hitlerre, Eichmannra, Mengelére gondoltam, a koncentrációs táborokra, s amint a útkereső alagútjában a führer pathológiás üvöltését hallom, látom őt azon a fitness szépségversenyen, ahol még egy esőverte szarrakás is megelőzte.

Emberek között a salak.

Estére lehiggadtam.

Szívünk csupa vágy, víg szerelem ezen az éjszakén maori asszonyommal.

Nem megyünk a kocsmába, otthon kortyolgatunk néha, de akkor sem helyette...

Csak úgy.

Akkor minek? Ti értitek?

Az óceán mély nyugalma vett körül Hawaii partjainál.

A rekonstruátor királyi nyakéket készít. Az elefántcsontból és emberi hajból előállított ékszer a helybéli előkelőségek egyik státusszimbóluma volt a XVIII. századig. A Cook kapitány partraszállása utáni generációk azonban már szakítottak a hagyományos életformával.

Nem biztos, hogy jól cselekedtek.

- A jól eltöltött élet tudata és a sok szép tetre való visszaemlékezés a legnagyobb öröm forrása.

Az amerikai életformától láthatóan megcsömörlött néhány bennszülött láttán az az érzésem támad: Cicero megértett valamit az élet lényegéből.

- Inkább szabad magunkat - folytatja a római politikus, író veszélynek kitenünk, mint a hazát... - és tanításait tovább folytatta.

- Inkább a halált kell választanunk, mint a szolgaságot és a gyalázatot.

Dzsingisz kán világhuralmi programjának áttekintésekor jeleníti meg a múltkereső memóriája Cicero intelmeit.

Nép csoportok halnak meg, emlékezünk, de nem válnak a mongolok szolgáivá.

Temüdzsin, amikor már elég erősnek érezte magát, hogy hatalma alá hajtsa ellenfeleit, felvette a világhuralmi programot meghirdető Dzsingisz kán címet. Karakorum városában alakította ki főhadiszállását, innen indította útnak seregeit Kína, Irán és Európa ellen. Utódai Batu és Szubutáj az orosz fejedelemségek leigázása után seregeit Magyarország, Lengyelország és Bulgária földjére zúdította.

Kubilaj nagykan Dél-Kínát szállta meg, s maga lépett a császári trónra.

A meghódításra kiszemelt országokat először végigdúlták, hogy azután néhány év múlva a végleges leigázásra sor kerül, a lakosság tudja mi vár rá, ha ellenállni merészel.

Magyarország egy éven át szenvedte ennek az előkészítő támadásnak borzalmait.

Csatában hirtelen rohammal támadtak, majd színleg megfutamodtak. Mikor az üldözők zárt csatasorai megbomlottak, visszafordulva

nyílzáporral árasztották el, majd kézitusában semmisítették meg őket.

A vérengzést és pusztítást kegyetlen rendszerességgel végezték.

Dzsingisz és a többi kán mai biológiai tudásunk segítségével vírusokat készíthetett volna, hogy mindent, mi élő: elpusztítson.

Dzsingisz és leszármazottainak tudós környezete nem tudta, hogy a XX. század tudása már könnyen lehetővé teszi, hogy az asszonyok férfiak közreműködése nélkül szüljenek gyermeket, sőt, a gyermek megszülethet az anyaméh nyújtotta kényelem nélkül is. A szülők pedig, ha egyáltalán lesznek, előre meghatározhatják majd a gyermek nemét, sőt meg is változtathatják azt.

De azt sem tudták, szerencse - de csak ilyenkor - a tudomány késleltettségének, a kánok húszadik századi nagy reinkarnációja: Hitler és génbarátai nem sejtették, hogy a hímvarsejtek tárolhatók, asszonyok az "apa" halála után is szülhetnek, s a volt "nagypapától" is teherbe eshet az unoka.

Utódaik millióival áraszthatták volna el a földet!

Menekülésünk, hogy sok egyebet nem tudtak még.

Fel sem merült bennük, hogy a transzplantációs sebészet majd nyolcszáz év múlva szervátültetéseket végez: cserélhető a vese, a szív, a tüdő... mesterséges szerveket is felhasználnak majd, még kimérákat is képesek összeállítani.

Európa is megdöbben, amikor először látott rinocéroszt vagy kengurut.

A sebészek a közvélemény ellenérzése miatt nem ültetnek át emberi szerveket állatokba - fordítva előfordul -, nehéz is lenne engedélyt kapni arra, hogy emberi szerveket használjanak ilyen célokra.

Majomnak emberi kezét operálni: bizonyára tetszett volna a kánoknak. Tízezrével hozták volna létre a majomszabású kimérákat, hogy emberi kezükkel lenyilazzanak minden élő és halandót.

De majomkezet és kutyafejet is ültethettek volna kengurura, így olyan élőlényhez jutva, mely rövid idő alatt képes nagy távolságokat megtenni, megérkezés után bonyolult feladatokat elvégezni.

A mongolok futárszolgálatára így talán szervezettebb lehetett volna.

Hitler, Eichmann, Mengele szakértői közreműködésével bizonyára az ember intelligenciájával felérő delfinek testére Auschwitz-ban levágott kezeket ültetett volna, hogy a Vaterland még több, víz alatt szállított bombát szórhasson szét a világban.

A számfeletti szerv beültetése nem lázálom: a volt Szovjetunióban kétféjű kutyát már "csináltak".

Megszerkesztették már az első mesterséges karokat is, melyek viselőjük izmaiból származó áramokkal irányíthatók.

A washingtoni katonai kutatóintézetben elért eredmények ennél is előbbre mutatnak.

Bénult beteg számára nagy reményt jelenthet, ha állandó jelleggel ilyen módon megoldott fém testtel fog élni.

"Teljes protézisek", robot-dublőrök is jól használhatók sugárfertőzött területeken, katasztrófa sújtotta térségekben...

Ezen az úton jut el az ember, hogy 3001-ben emberprotézisek feltérképezzék a Mariana-árok energiaközpontját.

Hawaii-szigetén, tengerparti házunkban ágyunkon pihenve mit sem törődünk a gonddal. Virágfüzerek illatoznak, asszonyom vállára omló haja, mint a selyem takarta testét, mely formásabb már nem is lehetett volna.

S vágyakkal telve bújt hozzám.

királyi nyakék

légiposta Galapagosról

Galapagos: egy szívdobbanás!

Mély tengeri csend mindenütt a Galapagos partvidékén.

A hüllők, teknősök, kormoránok és a többi, itt felszabadultan élő trópusi élőlény környezete Charles Darwint harmincöt napra is ide kötötte. **A fajok eredete** című munkáját itteni gyűjtése nyomán írta.

A sziget földünk azon kevés térségeinek egyike, amely nem került az ember befolyása alá.

Az iguánák mint parányi dinoszauruszok még háborítatlanul élnek a partmenti sziklákon.

A Világbiztonsági Hivatal az új emberré válás kezdetén az új időszámítás alapkövét 4000-ben itt helyezi el.

Az ú. i. sz. 15-től Galapagos zarándokhelyé válik, a múlt megőrzésének jelképévé válik.

Az alapkőbe Hérodotosz szavait vésik:

- Nagyobb kín nincs, mintha az ember elveszti hazája földjét - hallják az odalátogatók a kommunikátor tolmácsolásában az ókor bölcsességét, s a zarándokok már tudják, hogy hazájuk maga a föld.

Leszármazottaink a múltba fordulnak, hogy jövőjüket építsék!

Világszerte mozgalmakat indítanak a bioszféra restaurálására, gyakran hirdetik Hérakleitosz igazságát:

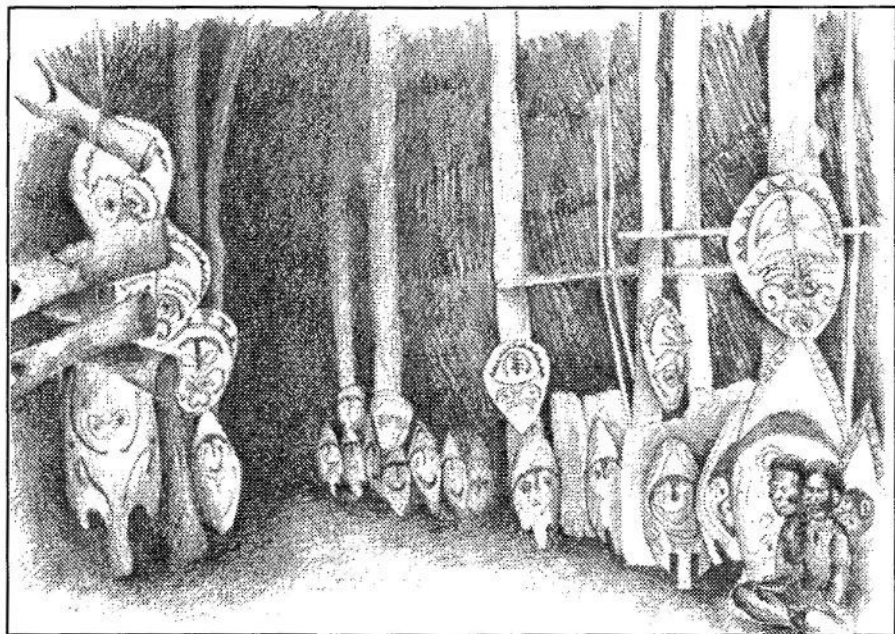
- Az embereknek, ha teljesülne minden, amit kívánnak, nem válna javukra.

Este, galapagosi asszonyomat látva úgy éreztem: szebbet a női nem nem teremthetett volna e szigetvilágban.

Azért teljesült talán így, mert nem is kívántam.

Szépségét! Nem nőiességét!

Mégis javamra vált.

szertartások háza

Csak úgy a világ körül

Másnap mégis új utak vártak a világ tengerein. Országok, kultúrák, melyeket a XX. század vége felfedezői, a turisták újra és újra meghódítanak.

Eszkimók között mély nyugalommal hallgatott a végtelen víz, a széles óceánt még a szellő sem járta, amerre láttam, körös körül a horizont, a jövő uticélja.

Eszkimó asszonyom fiatal volt, dús öröm áradt rám belőle.

Mexikói életem: a viharok hullámverése, mennydörgés mindenütt. Az ég dörög, haragfekete bánat mindenütt.

De nőiesebb nőt aligha találtam volna itt, karcsú teste, telt keble, s pillantása átölelt.

Hajónkat már mozdítja ereje, **Elefántcsontpart** asszonya, ragyogó mosolya, gyönyörű piros szája múltba vész.

A **nigériai** látogatáskor vihar tombolt, forgószél garázdálkodott, fekete asszonyom karjai között mély álom ringatott el.

Indonézia szívdobbanása érződött, amikor a fürge habok alatt „hajónk” csak úgy repült a tengerárban.

Asszonyom mellett itt is megtaláltam a földi menyországomat.

Indiai átváltozásom után minden gondom elrepült a hömpölygő, zavaros hullámok alatti mély csöndben.

Kínai kalandom egy gyönyörű nő, testét igaz asszony módra búbájosan viselte.

A világ érverését éreztem itt.

Házasságom **Tunéziában** alkonyat óráján várt rám. A csönd magánya vett körül, csókoltam két fényes szemét, hajfűrtjeit, gyöngyfehér keblét, habtisza szép hasát.

Gyors hullámok űztek azután tovább.

Karcsú **brazil** kedvesem, mikor megláttam, tudtam, az éj öröm kútja lesz. Csókoltam karját, nyakát, s minden mást azon az éjszakán.

De újra csobog, omlik az óceán friss vize a fejem felett.

Japán házassági rítusom idején már alkonyodott, s látva asszonyom nyájas és kegyes, bennem erős szenvedély gyúlt.

Vihar után a Nap mindig felragyog, s újra indulok.

Koreai szenvedélyem elragadott, de hogy is állhattam volna meg, hogy ne csüggjek asszonyom formás termetén.

A tenger csak háborog, úzi tovább a „hajót”.

A múltkereső felvonultatja Salamon királyt, Vergiliust, Petrarcat, de látom Marco Polo utazásait, pestisjárványt Európában, Amerika felfedezését, a török hódításokat, a spanyol Armada pusztításait és pusztulását, a polgári forradalmakat, a szabadságharcokat, a világháborúkat, Sztálint, Hitlert.

S tudjátok, Barátaim, oly tisztán látható volt, hogy az ember mindarra képes, mi borzalom, s arra, ami felemelő.

Az emberi kultúrák soha nem csiszolódtak a tökéletességig.

Az ember kollektív tudása mindig céljai, elképzelései mögött messze távol maradt.

A III. évezredtől a távolság csökken, de az már az új emberré válás története.

Ahol az ember már nem lesz embernek farkasa.

Utazásom véget ért.

Megköszöntem Vendéglátóm szívélyességét, még egyszer körbejártam kedvenc tárgyait múzeumát és elindultam haza.

A hang, mely először a Húsvét-szigeten szólalt meg, utoljára szólt hozzám.

- Köszönöm, hogy velem töltötte ezt a néhány hetet! - mondta halkán. Kedvesem, akit hazatértem után feleségül vettem, hangján beszélt. Közben oly módon modulált, mintha előző éjszakáim partnerei egymás után mind megszólaltak volna.

Értitek ti ezt?

Kivel voltam akkor mindig együtt?

Relaxálás volt az egész? Agyműködésem ficánkolása? Kalandoztam a tudattalanomban?

Akkor ez a Fekete Doboz nemcsak az enyém!

A tiétek is.

a lelkek háza

24.

Újra Budapesten

Remélem, Kedves Olvasóim, Barátaim, nem sajnáljátok, hogy velem tartottatok.

Képtelenségeket szülhet fantáziánk, de lehetetlent soha.

Már a XVI. század kirurgusai is álmodoztak a szervátültetésekről, de elképzeléseik a bomlott elme kategóriájába soroltattak.

Ha tudták volna mi történik négyszáz év múlva!

- De nem tudták! - mondhatjátok. S ez igaz. De az is, ha sertésszív emberbe ültetéséről is említést tesznek: elevenen megégettettek volna.

Mégsem a máglya tartotta vissza őket: egyszerűen nem jutott az eszükbe.

Ha mégis igaz lesz valami abból, amit most olvastatok: megépülnek a földet átszelő folyosók, készülnek rekonstruátorok. Akkor most Verne tergeralattjáróján utaztatok.

Ha lenne agyhullámokra kapcsolható nyomtató, most nem görnyedeznék szövegszerkesztőm előtt, hogy olvasható kéziratot adjak át Nektek.

Nem tudnátok feltalálni a cerebroprintert?

Addig megtartom az Epsont.

Jó munkát, Barátaim!

II.

Szerelmek

Ha szerettek: az elég!
Ember többet nem kívánhat.

Ti, Férfiak és asszonyok: az idők kezdetétől
keresitek egymást, s ez, minden jel szerint, így is
marad az idők végezetéig.

A Gangesz *erotikus bűvöletében* (Jelenből a múltba)

Megkaphatjátok a nőt, de ha nem szeretitek igazán: soha nem lesztek boldogok, s Ti, asszonyok, tiétek a Férfi, de ha nem szeretitek határtalanul: elveszítitek.

Szárnyaló nőiségetek, ékességeitek, finomságotok, csókjaitok és öleléseitek nélkül ők örök vándorok, pedig lelkük mélyén ők is csak arra vágyakoznak, amire Ti.

Hogy szeressétek őket! S ők titeket.

Sokfelé csavarogtam már a világban, mindenütt lenyűgözött az ember alkotta kultúra, ámulatba ejtett a természet, megigéztek, elbűvöltek az asszonyok.

Japánban japán, Szumátrán batak, Ceylonban szingaléz, Óceániában fidzsi, Kínában kínai, Oxfordban angol, Európában európai.

Tekintetek és illatok, ölelések és szenvedélyek fellángoló mécsesként égnek emlékezetemben: Thaiföld, Hong Kong, Gibraltár, Szingapúr, Indonézia és megannyi fény.

Ó, ti Nők, lányok és asszonyok, mindenütt magatokkal ragadtatok.

Szerelmetek milyen magaslatokra érhet föl!

Átváltozhatunk japánná, svédé, angollá?

Ha igazán szeretünk: velünk minden megtörténhet!

Feleségemmel, közös életünket, Indiában kezdtük el. Csak bolyongtunk Delhiben, Agrában, India ezer és ezer éves múltjának díszletei között, majd a szent Gangesz partján, az ősi Benáresz szűk sikátoraiban, s minden érintésünk, tekintetünk, sóhajtásunk és vágyakozásunk mintha időtlen idők óta meglett volna.

Távolodtunk a jelentől, a hindu zarándokok zsivalyától, s mintha már Ninive falai közt jártunk volna egymás kezét fogva. Az ókorban, a legrégebbi időkben.

Virágillatok, szantálfüstölők bódulatában az Édenkertben találtuk magunkat, mint fürgé mókusok, majd Noé bárkájában, összetartozó galambpár, az altamírai barlangban, mint két ember... s a hömpölygő Gangesz sokkoló, erotikus bűvöletében láthattuk életünket, itt a benáreszi forgatagban: eredettől a jelenig.

2.
*Egy jerikói asszony
szerelme*
(i.e. IX. évezred)

És hogy elszaladt az a gyönyörű nyár, szerelmem! Emlékszel?!

Engem már a szerelemnek szomszédja epesztett, bármit tettem, akármit csináltam: csak reád gondoltam. Messzire gyalogoltam a várostól, a kis vályogházakat már alig láttam, csak a kőből épült őrtorony mutatta nekem: hol lehetsz. Az ivóvízzel teli korsót letettem a búzatábla szélére, s kőszarlóval vágni kezdtem a beérett gabonaszálakat.

- Mikor közeledik már felém? Mikor érint meg? Mikor történik velem már valami? - sóhajtoztam a tűző napon. Amúgy is felforrósodott testemet csak úgy égette a bő vászonlepel.

S miközben dolgoztam, hajlongtam, egyszer csak te álltál mellettem, ásószerszámokkal a kezemben. Mintha a napsütéstől káprázott volna a szemem! De nem. Te voltál. Mélyen a szemembe néztél:

- Elhagyom apámét, s magunknak építünk házat. Asszonyom leszel? - kérdezted, s nekem kiesett a sarló a kezemből. Csak néztelek és bólintani tudtam, hogy igen. Megfogtad a derekam, jaj végre! S öleltél, csókoltál.

Ledobtuk ruháinkat, s mezítelenül összefonódva hempergőztünk a friss illatú búzatengerben. Vászonruhám volt a lepedőnk. Ásószerszámunkat a földbe szúrtad, kifeszítetted rájuk ruhádat, s szellős sátrunk volt nászágynk a teremő ege alatt.

- Szeretlek! - suttogtam a füledbe.

- Szeretlek! - válaszoltad, s nem is jutott eszünkbe más azon a napon és éjszakán ott a búzatáblán. Újra és újra csak öleltél, ó, hányszor, de hányszor elképzeltem, átéltem, ahogy te is, mindazt, ami most valóság. Szinte belém bújsz, csókollak, haraplak, remegek az izgalomtól, örömünk sikolya messzire száll a végtelen térben. Miénk már ez a világ! Mezei virágokkal öltöztetted fel testemet, virágszirmokkal borítod mellemet.

- A virágok között is a legszebb vagy! - mondd s mi újra és újra összefonódunk. Ránk esteledik, korsónkból a víz kifogy, az éjszaka csendjében virágsziromhalom a párnánk, csillagok a takarónk.

Fölkelt a nap, s bennünket átkarolva ébresztett simogató sugaraival. Bennünk a vágy újra felébredt, s mi szerelemmel kezdtük ez a napot. Vágtunk azért néhány kéve gabonát, s hazafelé indultunk. Mit sem sejtve arról, mi történt éjjel.

Nomádok törtek otthonainkba, raboltak, gyűjtogattak. Pusztítás nyomai mindenütt; szomorú látvány fogadott bennünket.

Anyámat, apámat megölték. S ahogy ott álltunk az őrtoronynál, a karjaid között, hozzádbújva, folytak a könnyeim, de mégis boldog voltam.

Ezután, ti, férfiak, megerősített fallal kerítettétek körül a várost, vályogból újra házakat építtettetek és szokásaink szerint szüleim koponyáit szobrokká egészítettetek ki, az orrot és az arc vonásait gipszből precízen mintáztad meg, a szemek helyére kagylókat helyeztem, s meghalt szüleim emlékét eképpen megőriztük.

Aztán beköltöztünk közös otthonunkba. Első asszonyi éjszakámon, mely szebb nem is lehetett volna, nem is kértem tőled mást csak azt :

- Fogadj el, kedvesen, csak magamat adhatom:

Érintés Memphisben

(i.e. 2545 - Egyiptom)

Boldog voltam és vidám. Írnok a korlátlan hatalmú fáraó birodalmában.

Emlékszel, kedvesem, amikor Memphisben megismertelek?

Nemes és tiszta volt szerelmünk, forró szenvedély!

Nyilvánvaló volt, hogy Kheopsz, az isteni helytartó, maga is isten: Hórusznak, a napisten fiának leszármazottja, oly isteni erő, mellyel földjeink termékenységet és nyájaink szaporulatát biztosította. Életében palotájából, halálából pedig sírtemplomából árasztotta szét ezt az erőt. Valamennyien tisztában voltunk azzal is: mennyire fontos a fáraó holttestének megóvása balzsamozás útján, és elhelyezése mennél nagyszerűbb sírtemplomban, mert Egyiptom termése annál dúsabb lesz, mennél pompásabb az a sírtemplom, amelyből a fáraó holtteste csodálatos áldását az egész országra szerteáraszthatja.

A fényességes Kheopsz személye körül forgolódott a csekély létszámú uralkodók tekintélyes köre, s ránk irnokokra hárult a memphiszi palotában működő központi hivatalok, a közigazgatás, az adóügyek és a munkások ellenőrzésének irányítása.

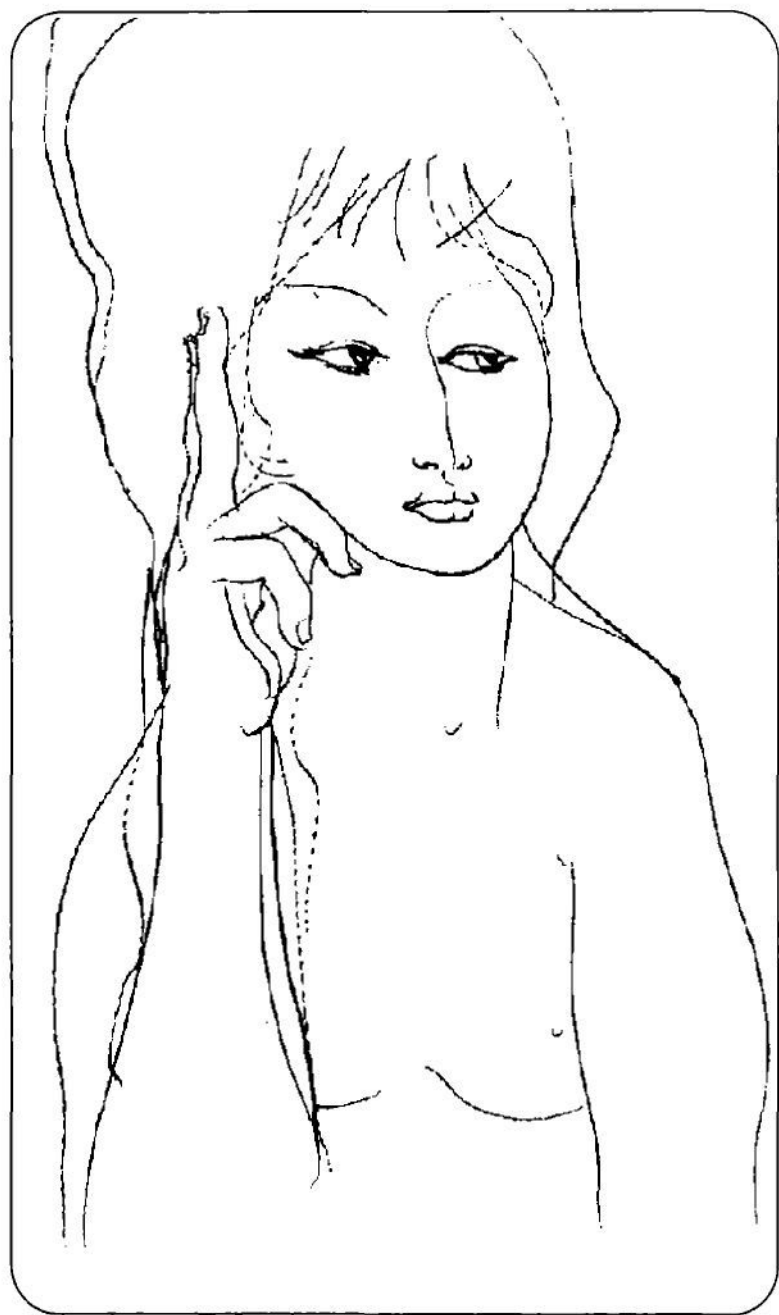
Közrendűek százezrei, parasztok, jog szerint, Kheopsz földjét művelték, s ezért terménnyel és munkával tartoztak.

Az udvarnál kézműveseket foglalkoztattunk. Rezet, ónt, nemesfémeket az udvartartás biztosított.

A birodalomban fényes pompában és gazdagságban éltünk. Meghódítottuk az ébenfában, elefántcsotban, aranyban dúskáló Núbiát, és hatvanezer ember keze munkájával hozzáláltunk Kheopsz piramisának építéséhez, Gizában.

A fényességes Kheopsz a Núbiából érkezett, az építéshez felhasználandó alapanyagok Gizába irányítását bízta rám, s fogadnom kellett a núbiai kormányzókat személyes látogatásakor. Leányával, Veled, érkezett, s amint megpillantottalak először, emlékszel, csak néztünk és bámultunk egymás szemébe.

- A fáraó felesége nem ilyen szép! Az ő oldalán lenne a helyem! - gondoltam magamban, igaz, tettem hozzá: - Kheopsznak, szokásaink szerint, hugát kellett feleségül vennie.

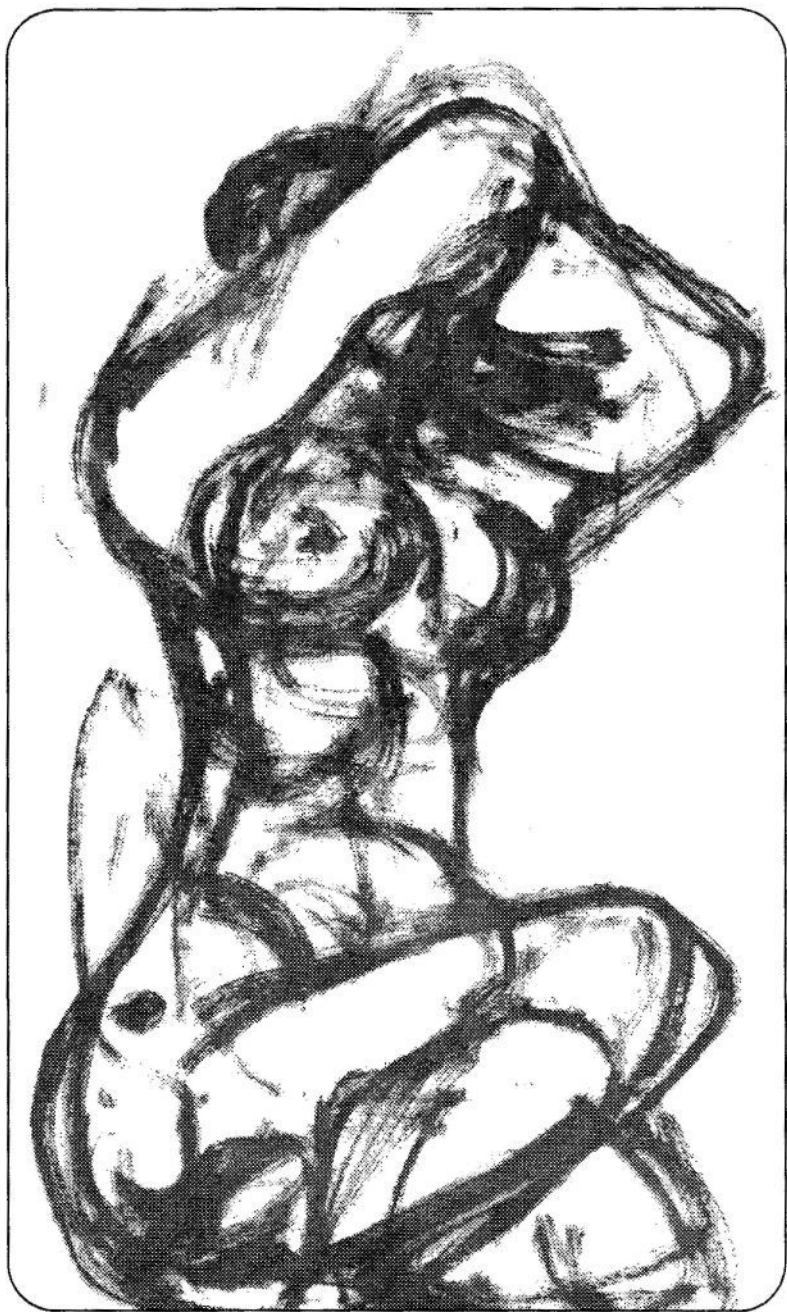

S amint ott álltunk, te megérintettél. Arcomat illatozó kezeddél. S az érintésed szerelmeseddé tett.

Memphiszi házamban égtek a fáklyák, kiléptünk a fürdőből, zene szólt első éjszakánkon, s te ott álltál márványtiszta, testeddel, s csak csókoltuk, öleltük egymást, mintha mindig is ezt tettük volna.

Kheopsz halála után ott álltunk a gízai piramis tonnás kövei előtt, a sírbolt csúcsa az egekig magasodott. Befalazták a bejáratot, megrendülve a búcsútól, egymást átkarolva indultunk vissza Mempiszbe. Tested illata s a vágy, mely hatalmába kerített fogalmaztatta velem:

- Édes balzsamom lettél, kedvesem!

Álom Atlantisz szigetén

(i.e. 1500)

Boldoggá tett a szerelem.

A lóversenytéren pillantottalak meg először, szerelmem.

Igazi atlanteusz voltál. Szemed csillagként tündökölt arcodon.

Apám hajóépítő műhelyében egyre gyakrabban előfordult Minosz szigetéről egy dúsgazdag kereskedő. Hajókat, gályákat vásárolt.

A minosziak is szigetlakók voltak, mint mi, gyakorlott hajósok, az atlanteuszok viszont a hajóépítésben is jeleskedtek, hatalmas flottáink és virágzó tengeri kereskedelmünk legendás hírű volt. Mérnökeink, építőink, kézműveseink szép házakat emeltek a természeti kincsekben bővelkedő, fában, fémbe, kövekben gazdag szigetünkön, Atlantiszon.

A minoszi, apám tervezőirodájában, miközben a tervrajzokat raktam a helyükre, egyszer csak hozzám fordult és megszólalt:

- Boldog vagyok, amikor apja házában megfordulok, és a kisasszonyt láthatom.

- Mi is, jó uram, hogy nálunk vásárol - feleltem.

- Lehet, hogy inkább a lányom kedvéért keres fel bennünket ilyen gyakran, és nemcsak a gályáink érdeklik.

- A gályái tökéletesek, uram, de a leánya a legtökéletesebb. Mindent megadnék, hogy elnyerjem a kezét.

Csak rád gondoltam, szerelmem, amint a lovon ülsz, és nézel engem. Rémülten tekintettem apámra, aki tekintetemből már olvasni tudott.

- A leányom kezét én nem árulom, csak a gályáimat.

- Ó, igen, én sem úgy értettem, de boldoggá tenne a kisasszony már azzal is, ha megismerhetném. Sétálna velem a szigeten?

S én valami belső hang készítésére igennel feleltem. Mintha Te hívtál volna.

Kiléptünk a házból, a kikötőben teljes felszereléssel várakoztak a háromsorevezős gályák.

A minoszi igazából figyelemre méltó férfiú lehetett volna számomra, ha nem szerettem volna már régen beléd. Figyelmes, udvarias volt, nem is értettem miért nem talált eddig asszonyt magának Minosz szigetén.

- Paradicsomi szépségű ez a sziget - szólalt meg. - Pompás hegyek védelmezik az északi szélétől. S mindenütt ápolt rétek, tavak, folyamok, gyümölcsfák, kertek - nézett körül és csodálkozott.

- Mínosz talán nem ilyen kedves a szívének?
- Ott születtem, de az igazi otthonom a tenger, a végtelen vizek, a gályáim fedélzete, ahol élek.

A királyi palota felé vettük utunkat, melyet a dombtetőre építettek, közepén Poszeidon templomával, amelyet aranyozott fal övezett, homlokzatát ezüsttel burkolták és aranytornyocskákkal ékesítették. Belül Poszeidon aranszobra áll, Poszeidon harci szekeren szárnyas lovat hajt.

A palota kertjébe értünk, ahol forró és hideg vizű forrás táplálja a gyűjtőmedencéket és a fürdőket. S amint megálltunk a szökőkutak előtt a dúslombú fák alatt: téged pillantottalak meg, amint éppen kilovagoltál a királyi palotából, s felénk vágattál. Fölkaptál a nyeregbe és röpítettél, mintha Poszeidon lettél volna.

- Szeretlek, kedvesem! - mondtad. - Apád házából jövök. Megkértem a kezéd.

- S megkaptad? - kérdeztem.

- Mínoszival ment el, de minden vágyam, hogy atlanteusszal térjen haza.

- Szeretlek! Szeretlek! - kiáltottam.

- Valami baj van? - kérdezted, s mi egymást ölelve feküdtünk ágyunkban.

- Különös álmom volt!

- Mi?

- Megkértem a kezem.

- Ebben nincs semmi különös, tényleg megkértem, és el is vettelek - mondtad nevetve, és csak csókoltad térdem hajlatát, bokámat, testemet. Hogy beleremegtem.

- Nincs más, mi szépségednél szebb volna! - mondtad.

Szenvedélyünk Perzsiában

(i.e. 522 - Irán)

Csak néztelek. Tested karcsú volt, hajad szétomlott: vágyam hegyi patakként tört utat magának.

- Lehet csodálatosabb, mint perzsa királyként a diadalmenetet szemlélni Perszeopoliszban? - kérdeztem mellettem álló apámtól. De mindeközben csak téged néztelek. - Életemre: ő lesz asszonyom, senki más! - gondoltam. S te, mintha meghallottad volna, mert egyre gyakrabban tekintettél rám. S én csak piros szádra áhítoztam.

A zarándokúton a perzsák városába sokszor fohászkodtam Zarathusztrához, hogy a világosság és a fény adja meg nekem a boldogságot.

A perzsa új év ünnepségére érkezünk Perszeopoliszba. A magasságos Dareiosz óriási fogadótermében ezrek és ezrek vonultak fel, hogy hűbéradományaikkal a királyok királya elé járuljanak. Egyiptomi, szír, indiai adományvivők forgatagában már csak téged bámultalak. Kétpúpú tevét, arany- és ezüstedényeket, ékszereket, kocsikat hoztak Dareiosznak.

Lassú menetben vonultunk a nagy uralkodó elé, s amikor apámmal ajándékainkat átadtuk, már sehol nem láttalak. Ti már kimentetek a palotából.

Szaladtam a kapu felé, arra gondoltam, hogy meglátlak vagy utolérlek. A kapuőr gyanakodva nézett rám.

- Látott itt kimenni egy hölgyet színarany homlokékkal?

- Tízezrek vonulnak ma őfensége elé, és tízezrek hagyják el a palotát, jó uram. Színarany homlokékban, szín pompás öltözékben, felékszerezve mindenki. Nincs hatalmasabb birodalom Perzsiánál, jó uram.

Ez a hölgy nem lehetett akárkik! Ezer közül is kitűnik az előkelőségek között - mondtam kétségbeesve, és aranyat csúszttattam a kezébe.

- Ebben az esetben, jó uram, a déli kapunál kell kimenned!

Uralkodók, helytartók és más magasságok karavánjai a déli oázisban telepedtek le.

Úton a déli kapu felé, az aranyművesek bazárjában aranygyűrűt vásároltam, melyen smaragd és zafírkövek ölelték körül a gyémántokat, ahogy én szerettelek volna téged.

Zarathusztra kegyes volt hozzám. A déli oázis pálmái alatt, a karavánok sokaságában, sátrak, tevék, szekerek, ünneplő emberek között újra megláttalak, családod körében.

Intettem a szolgának, hozzám lépett, s kértem őt: vezessen atyádhoz.

- Száz naplemente és napfelkelte is kellene ahhoz, hogy megtehessem. Hosszú lenne az út Aleppóig. De a kisasszony bátyjához itt is járulhat, fényességed.

S tekinteted, kedves mosolyod bátorítására bátyád elé léptem. Mélyen meghajoltam, s bíborszínű bársonypárnán nyújtottam át a gyűrűt, hogy kifejezzem hódolatomat szívem szerelmének.

- Szép munka - nézegette bátyád a gyűrűt. Elfogadod? - kérdezte tőled.

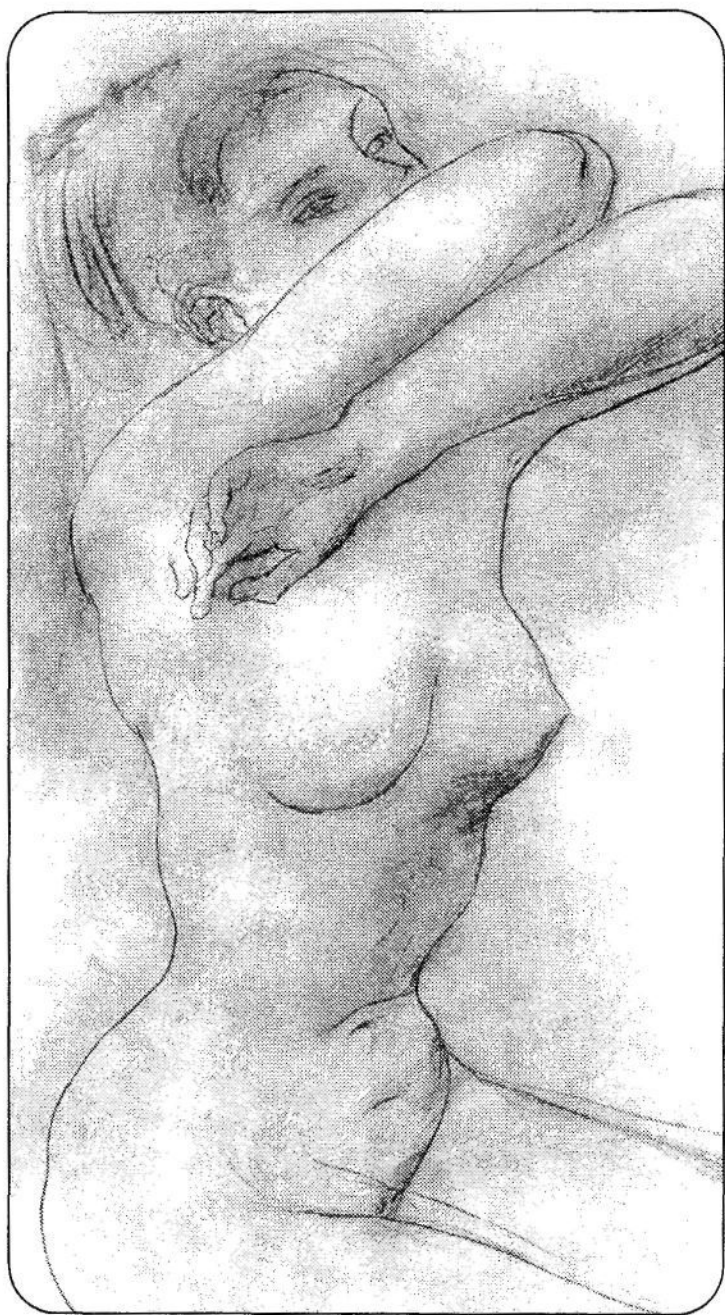
- Igen - feleltem, s én meghatódva húztam ujjadra az ékszer.

Amint egymás kezét fogtuk, nem volt akkor nálam boldogabb halandó egész Perzsiában.

Veletek vacsoráztam azon az estén, s aztán napokon át családod vendége voltam. A harmadik nap éjszakáján rózsasáttalú sátrad félhomályában lettél az enyém. A hold kíváncsián tekintett le reánk, s megvilágította gyönyörtől izzó testedet, mely olyan szép volt, hogy vágyaim kiapadhatatlan forrása lett.

- Szeretlek - mondtad -, s azt kívánom, kedvesem, hogy növelje Zarathusztra bennünk ezt az első szerelmet.

Fohászkunkat sokszor megismételtük a hosszú karavánúton Aleppóig, ahol atyád elé járultunk szerelmünk első kincsével, az úton megszületett unokájával, kicsi gyermekünkkel.

Delphoi forrásvizénél

(i.e. IV. sz. - Görögország)

Gyönyörre nálad lelt szívem, kedvesem. Felizzás volt az első ölelés, és lángra is lobbant bennem minden.

A Korinthoszi-öböl északi szegélyén szálltunk partra éjszaka, innen mintegy háromórás utazással keltünk át a széles fennsíkon, ahonnan teljes egészében feltárult a csillogó, fehér épületek és műemlékek fölé tornyosuló Parnasszus hegy. Egyre tisztábban láthattuk a hegyoldalt szegélyező szent utat, mely kanyargósan emelkedett a pompás templommal koronázott Apollón-szentélyen át. A sziklákat átszelő szakadékokban folyt a Kasztália-forrás vize.

A világ közepére érkeztünk. Ruháinkat levetettük, s megtisztultunk a forrás vizében.

Keblem duzzadt, ajkam vöröslött, mint a lazac, s a vágy, mely elfogott, te csak fokoztad. Mostad arcomat, lábamat, s a víz húsító hatása sem hűtötte szenvedélyünket. A sziklás parton öleltél, csókolgáltál, s gyönyörünk-et a hajnalcsillag az égen őrizte.

A rituális tisztálkodás és szeretkezés után a jóshely felé indultunk. Püthia papnő háromlábú széken ült, kezében babérággal és kerek tállal, melyben szent víz volt.

Kis táblára rótt kérdésünket átadtuk Püthiának.

- Gyermeket szeretnétek? - nézett ránk.

- Ez minden vágyunk! - feleltem.

- Évek óta - tetted hozzá.

Püthia révületbe esve artikulátlanul válaszolt. Feleletét pap értelmelte, s versben foglaltan adta át nekünk.

- Megfürödtetek Kasztália vizében? S magzat fogant asszonyod méhében! - szólt Püthia jóslata, s mi boldogan indultunk a kincstár felé. A kicsi, templomszerű épületben elhelyeztük adományainkat Apolló részére.

Biztosak voltunk a jóslat igazában, hiszen mindenfelé ismeretes volt: mit mondott Püthia Nagy Sándor hadvezérnek: - Fiam, neked senki sem állhat utadba!

Szókratészhez így szólt: - Az ország legbölcsebb embere vagy!

Mind a két jóslat igaznak bizonyult, miért kérkednénk hát mi Püthia szavaiban.

A Parnasszus hegyormai alatt úgy éreztem, akár szülök neked gyermeket, akár nem: boldog vagyok, ha rám tekintesz, anyám a szíved, a lelked és a mosolyod.

A szerelem vitt engem a sivatagokon át! Szívemben palota magasodott: szerelemből épült a fala. Bőr víztömlőink már kifogytak, fáradtan, összetörve ültünk tevéinken, a hosszú karavánt bátyám vezette.

- Petrában majd felfrissülünk a díszes ivókutaknál! - mondta bátyám.

- Én csak akkor, ha igent mond nekem! - feleltem.

- Abban én biztos vagyok. Láttam őt, amikor búcsút vett tőled.

- Bárcsak igazat beszélnél! - sóhajtoztam. A Petrához vezető szűk szurdok végén a Fáraó kincstára káprázatos, sziklából kifaragott homlokzata tárult elénk, s a meglepő látvány most is elragadtatott: különféle árnyalatú, rózsaszínű és vörös homokkősziklákból kifaragott város tűnt fel a sivatag közepén.

A természetes hegyfalba vágták be a száz meg száz, kicsi és egyszerű, pompás, oszlopos homlokzatú házakat, templomokat és sírokat. A nabateusok szépséges városa előttünk tündökölt.

Petra annak köszönhette felvirágzását, hogy két fontos kereskedelmi útvonal találkozásánál helyezkedett el. Egyik a Perzsa-öblöt kötötte össze a Földközi-tenger vidékével, a másik Szíriát kapcsolta a Vörös-tengerhez. A magunkféle kereskedők teherhordó tevékkel érkeztek, vizet, élelmet vásároltak és eladták áruikat. A nabateusok a karavánokra kirótt adókból és az ellátásukra fordított szolgáltatásokból gazdagodtak meg.

A város középpontjába szűk utcákon érkeztünk, kicsi, lapos tetejű házak, üzletek sorakoztak mindenütt. A város lakói árnyékban sétálgattak a pompás oszlopsoros utca fedett folyosóin, melyet a Mózes-völgye folyómedencével párhuzamosan vezettek a szent kerülethez. Vizet a városon kívüli bővizű forrásokból a remekül megszerkesztett csatornákon és csővezetékeken át vezették. A szent helyen, ahol mi is megálltunk és kecskét áldoztunk, az oltárról lefolyón keresztül csorgatták le az áldozati állat véré.

Majd a fogadó elé értünk, ahol végre megláttalak újra. Jöttél elé. Kérdőn néztem rád.

- Igen a válaszom, kedvesem - mondtad.

- Tehát szeretsz, s külön öröme királynak sem lehet! - örvendeztem.

- Szeretlek - mondtad és megcsókoltál.

Engem vágy emelt, arcom, lelkem kigyúlt, csókod, mint láng perzselt végig.

- Legyetek hát egymásé! - szólt bátyám, ily módon is kifejezve, hogy kiadja a jussomat.

Másnap kilovagoltunk a városból, hogy csak a végtelen sivatag öleljen körbe minket. Ruhádat levetetted, s itt nabateus őseink ege alatt láttalak először mezítelenül. S öleltelek, ahogy csak kívántad, s szerettél, ahogy csak kívántalak. Egymást karolva feküdtünk mozdulatlanul a forró homokban, s megszólaltál:

- Öröktől fogva vártam rád, kedvesem!

Karthágó lánya

(i.e. 218 - Tunézia)

Mily gyönyörűek is a napok, melyeket boldogságban töltünk, szerelmem! Neked áldoztam szívemet, mert abba édent varázsoltál.

Hannibál, az ifjú karthágói hadvezér feldíszített pulpituson állt, és méltóságteljesen szemlélte felsorakozott hadseregét. Huszonhatezer gyalogos, nyolcezer lovas és harminchét harci elefánt várta elszántan az indulás pillanatát, hogy tengerre szálljanak, átkeljenek az Alpokon, és meglepetésszerű csapást mérjenek Rómára, s legyőzzék végre a rómaiakat, akik bennünket egyszerűen csak punoknak csúfolnak.

- Föníciaiak! Katonák! - szólalt meg ez az ifjú, s mindenki elragadtatva érezte magát. - Huszonhárom éve már, hogy Karthágó kénytelen volt lemondani Szicíliáról. Őseink huszonöt éven át vívták harcukat a rómaiakkal, de akkor a háborút elveszítettük. Nagy összegű jóvátételt kellett fizetnünk.

Apáink nyomdokain járva mi most megcselekedjük azt, ami akkor nem sikerült. Megmutatjuk Rómának mire képes Fönícia! - szónokolt Hannibál, s a kikötőben összegyűlt tömeg éljenzése valamennyiünk szívét szorongatta.

Egész közel álltam hozzád, szerelmem. Milyen délcegen ültél elefántodon! Csak bámultalak, és búcsúéjszakánkra gondoltam.

Egész éjjel a szeretőd voltam, egész éjjel a karjaidban feküdtem, ó, kedvesem, most vígságom, gyönyöröm elviszed. Sok-sok éjszakának örömét!

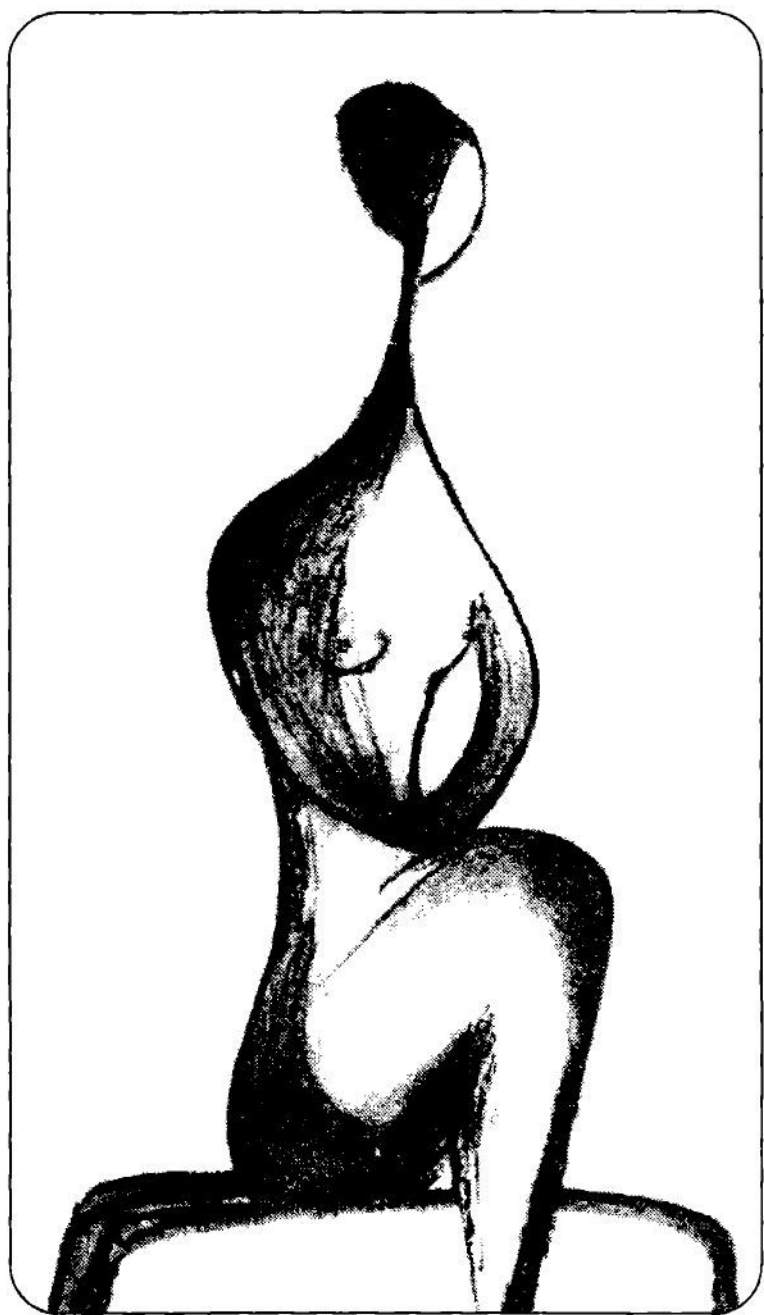
- Föníciaiak! - folytatta Hannibál. - Őrizzétek Karthágót, a várost, mely Fönícia lelke!

Meghatódva szívtuk magunkba Hannibál szavait. - Föníciáért, a hazáért és Karthágóért! - kiáltotta s a menet elindult.

Ó, istenem, hát mégis! - s addig furakodtam, amíg a közeledbe kerültem. Leugrottál az elefántról, még egyszer átöleltél és búcsúztál:

- Szépséged elrejtve őrzöm, ha meghalok, szeretlek holtan is.

Mi, asszonyok, aztán még órákig álltunk a parton, amíg Hannibál gályái láthatatlan pontokká nem zsugorodtak a horizonton.

*A kínai császár
szolgálatában*
(i.e. 212-210 - Kína)

Minden lány között, minden asszony között te voltál a legszebb! Csak téged szeretett szívem, a napfény sem éltetett annyira, mint te.

Vágytunk már, hogy örömeire leljünk, puha fűszőnyegen feküdtünk, s szomjunk csillapodott. Tested minden érzékiségével átadtad nekem. A Nagy Fal őrtornyának árnyékában ölelkeztünk, s utána mintha szálltunk, röptünk volna.

. Mögöttünk a könnyek fala, a világ leghosszabb temetője már nyolc éve épült, a kegyetlen munkában emberek ezrei pusztultak el, holttestüket a falakba építették be.

A fenséges császár legsikeresebb tábornokát, Ming Tient bízta meg a feladatok irányításával. Közel házomszázezer ember építi arca verítékével, gyakran életét áldozva. Katonák, parasztok, politikai elitáltak, közbűntényesek. Ekkora mennyiségű építőanyag s embertömeg mozgatása hihetetlen szervezőmunkát igényel. Feleségemmel a konyhán dolgozunk, rizshegyeket főzünk naponta, elképzelni nem tudom: hol terem ennyi rizs. A császár talán a világ összes ültetvényéről ide szállítja a gabonát?

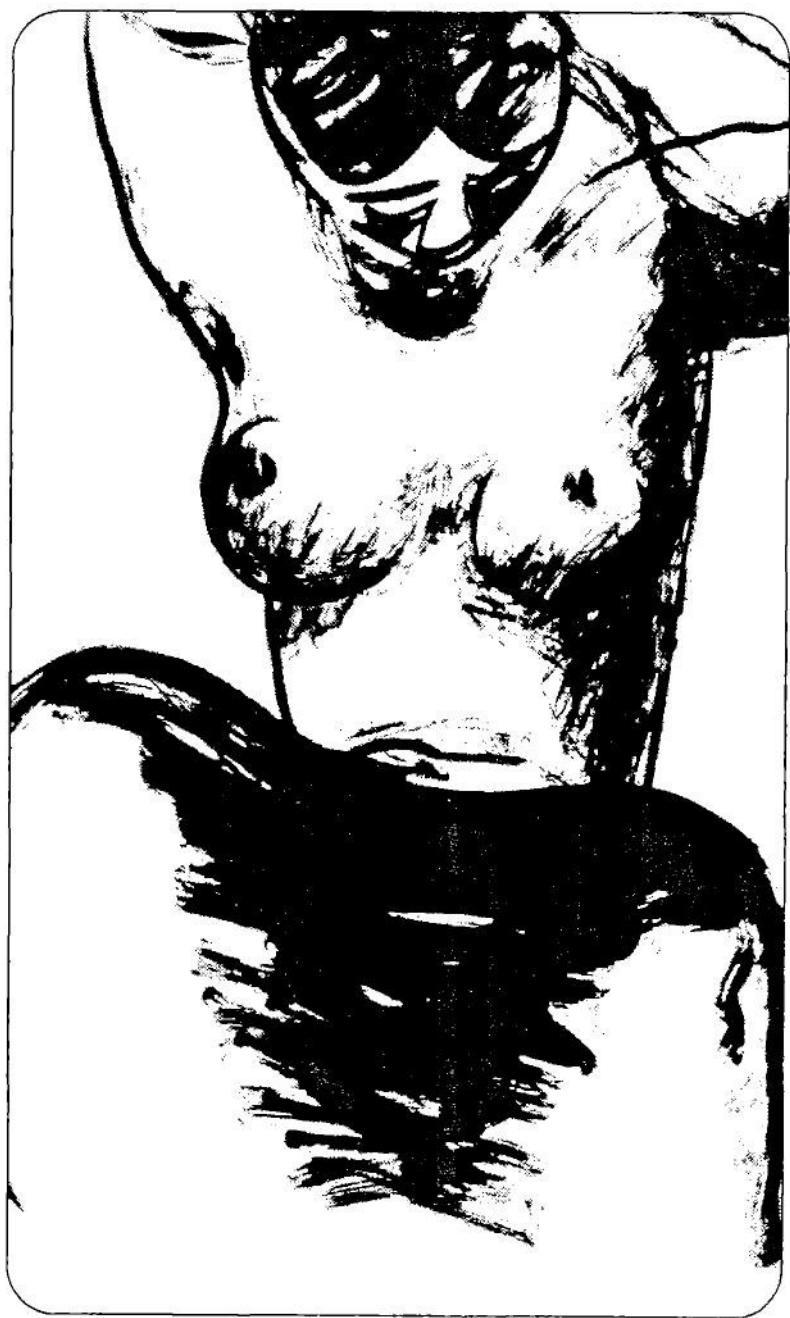
Már majdnem kész a hatezer-kétszáz kilométer hosszú fal, mely sziklák, mocsarakon, sivatagon át húzódik, használható közlekedési útvonal is. Az építők megfeszített munkával kőalapzatra nagy mennyiségű földet hordanak, s két oldalról kilenc méteres téglafallal támasztják meg. Az őrtornyok még magasabbak, ezekről éjjel-nappal, fény- és hangjelzésekkel rendszeres hírszolgálatot teljesítenek. Megszökni szinte lehetetlen. Persze előfordult már, hogy valakinek sikerült. Menedéket találtak valahol a Góbi-sivatagban.

Segítse őket jószerencsájük!

Bámulatos a május hatalma! Elűzte újra a telet, s szívünket újból elragadta a szerelem. Lelkem lelkedhez, testem testedhez úgy egyesült, mint kövek a nagy falon.

Akármilyen is volt az életünk: úgy szerettem rajtad mindent.

Elkészült a fal, de elterjedt a hír, hogy a hatalmasságos Csin Si Huang-ti, a nagy kínai császár meghalt.

Átvezényeltek bennünket síremlékének építéséhez. Sírját egy negyvenhárom méter magas domb gyomrában építették ki, a cseréphadsereg szomszédságában.

Gyorsan terjedt el a hír, hogy udvaroncokat, ágyasokat, és még sokakat élve temetnek a császár mellé.

- Mi élve is szerelemben éltünk - mondtad erre - hát eltemetve is úgy fogunk! - tetted még hozzá.

A sír építőit mind kivégezték. Érthetetlen volt számomra, hiszen tökéletes munkát végeztek. A csaréphadsereget Csin Huang-ti sírja közelében hadrendbe állítva helyezték el, biztosan tudom, három szemnél több rizsért mindent elmeséltek nekem. A föld alatti építményrendszerben a sok ezer cserépkatona: gyalogosok, lándzsások, íjászok, lovasok, harci szekerek feladata a magasságos császár nyugalmanak őrzése volt a halottak birodalmában. A színes mázzal bevont agyagfigurák igazi fegyverzetben sorakoztak, s ahogy nekem mesélték: a látványtól minden támadó elmenekült volna.

Még jó ideig biztosított nekünk munkát a császár cseréphadserege építőinek élelmezése, s megpihenve a munka után csak azt kérdeztem:

- Szerelmed miért is oly édes nekem?

Maori önmegtartóztatás
(i.e. VIII. sz. - Új-Zéland)

Megmutattuk egymásnak gyönyörűségünk minden forrását! A szerelem játékát éreztem szívemben, kedvesem.

Védőfalakkal és árkokkal megerősített faluközösségben éltünk, egy szalmatetős házban, a törzsfőnök szomszédságában.

Nagy megtiszteltetést jelentett ez, hiszen a törzsfőt a szentségnek hatalmas és félelmetes udvara övezte. Ha a törzsfő árnyéka rávetődött - és most csak egy példát említek - valamely éléskamrára, az épületet le kellett bontani és egész tartalmát meg kellett semmisíteni.

Hét napja bezárkózva élünk a kis házban, mert neked, a törzsfőnök haját levágó személynek egy ideig semmihez sem volt szabad érned, s úgy táplálalak, mint egy csecsemőt. Burgonyával, moa madár húásával, hallal. Szívünkben heves vágy dobolt, mert a testi érintés is tilos volt, s mi már alig vártuk, hogy újra egymás karjaiban feküdjünk.

Szóltak a dobok a szertartásházban is. Harcosaink szerették az ékesszólást és a bosszú örömét, már a csendes-óceániai szigetekről érkezett őseink is bátor harcosok voltak, legfőbb értékeik közé tartozott a bátorság, a hűség, a becsület. A férfiak fájdalmas és vesződséggeljáró munkával tetoválták magukat.

Kedvesem arcát, melyet most nem simogathatok, csókolhatok: kacsaringós mintákat vágtak be, mélyen az arcába, a sebeit festékekkel dörzsölték be.

Öt törzsünk szakadatlan viszálykodásban élt, a férfiak fából és kőből készült karddal, buzogányokkal vívták meg csatáikat.

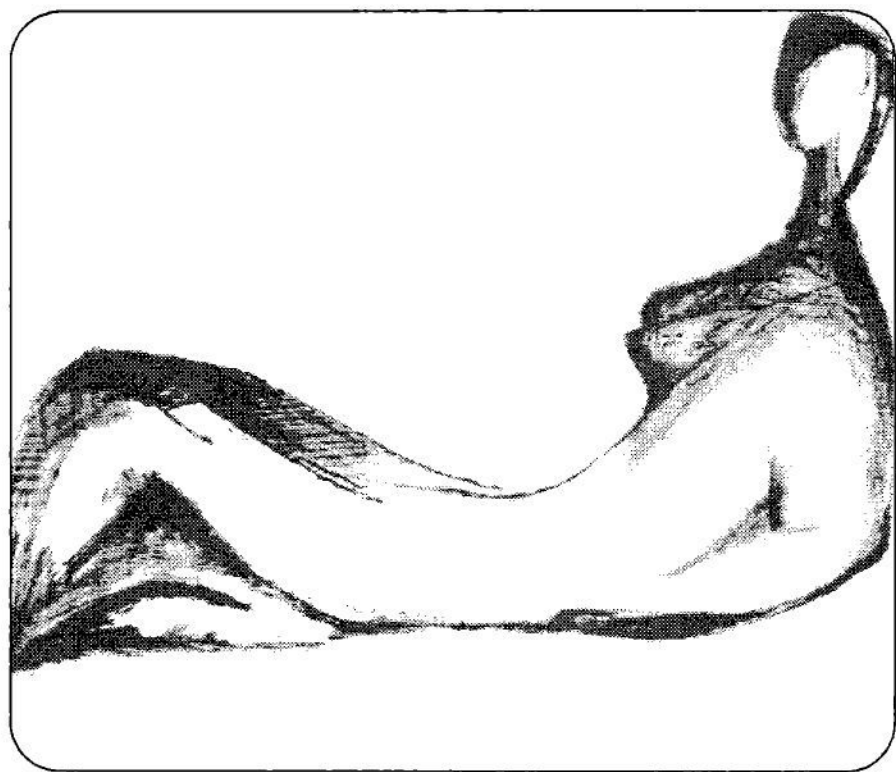
A szertartásházban egyre hangosabban szóltak a dobok.

Harcosaink győztes csatából érkeztek, a foglyul ejtett férfiak, nők és gyerekek jórészt már megölték, és a szertartás, melyre most készülnek, arra irányul, hogy meg is egyék őket.

Így az áldozatok életenergiája és szellemi ereje belénk költözik.

Asszonyaink nagy tüzeket követek forrásítanak, s azok között sütik a fűszernövényekkel megszórt testrészeket. Harcosaink körüláncsolják a tüzeket, esznek a húsból, s ekképpen viszik át magukba az erőt. Most azért is az ujjongás, mert az ellenséges törzs egyik legerősebb harcosát ölték meg: belőle enni különös hatású. Bizonyára nekünk is jut valami falat, behozzák majd uramnak.

És holnap már vége az elkülönítésnek, kedvesem, melléd fekszem, vágyad és vágyam újra célba ér.

Maja újjászületés
(Tikal, III. sz. - Guatemala)

Nyersillatú, simogató szél szaladt és simogatta arcodat. Csak téged láttalak, öled izzó paraszán felhevültem én, és szenvedéllyel öleltelek.

- Fiunk lesz, ugye? - kérdeztél, kedvesem. - Matematikust nevelnék belőle - tetted még hozzá.

- Csakis matematikus lehet! - feleltem, s nevetni kezdtünk.

Kint zöld pompában állt az erdő, a lomboszat sűrűjében felvillannak a szivárványszínű kolibrik, tarka papagájok, de most az éjszaka ősi homályába húzódik vissza az őserdő világa, csak az üvöltöző majmok ijesztő ordításai törik meg a sűrű csöndet.

Hamar eljött megint a reggel, s mint a többi maja földműves, mi is újra és újra földjeinken dolgoztunk: kukoricát, paradicsomot, tököt, babot termeltünk.

Közeledett a szülés napja, felkerekedtünk, hogy orvoshoz vigyelek Tikalba, a maják legnagyobb városába. Tízezrek éltek itt.

Mennyi ember mindenütt!

A város igazából a mennyekbe vezető lépcső. Hatvan méterre vagy még magasabbra emelkedő építmények tetején egyszerű kis templomok álltak, a főter keleti oldalán az óriás Jaguár templom. Színes szövetbe öltözött vagy egyszerű ágyékkötőt, fejdísz és jade ékszereket viselő nemesemberek fényűző környezetben pihentek és dolgoztak

Festők, szobrászok, írástudók és csillagászok sétáltak az utcákon.

Azt is beszélték, hogy festett vakolat fedi itt a szobabelsőket, és díszítésül tarka maszkokat akasztanak a falakra.

Függönyöket is használtak, a padlót jaguárbőr borította, csakúgy, mint a faragott, kő ülőhelyeket is.

- Gyermeünk már itt fog élni valahol - súgtad a fülembé, s én elképzeltem szebb jövőjét.

A főter és a nyilvános piactér volt Tikalban az élet legkedvesebb és legszínesebb helyszíne. Agyagárú, posztó, állatbőrök, növények, tollak, obszidián késpengék, jade, kagylók és élelmiszerek árusítása folyt. Kakaóbabbal fizettünk. Megvásároltunk mindent, ami megszületendő gyermekünknek kell majd. posztót, kelmét, s gazdag ajándékokat az orvosnak, aki néhány nap múlva ügyesen világra segítette kisfiamat.

A legfinomabb kelmékbe csavarva micsoda örömmel is indultunk haza. Elhagytuk a várost, az őserdő kusza gyalogösvényein jaguárok, párducok, pumák, vadállatok cirkáltak, te féltőn szorítottad magadhoz a kis csöppséget.

Óriási mahagóni, spanyol cédrus- és pálmafák törtek negyven méter magasba, ágaik tömör, smaragdzöld mennyezetként borultak fölénk.

- Ha okos gyerek lesz - ábrándoztam - miért ne lehetne belőle több, mint belőlem?! A maják kiváló matematikusok, azt beszélnek, a nap és a holdjárás alapján dolgozzák ki a bonyolult naptári rendszert. S látni véltem, amint fiam ennek segítségével előre meg tudja jósolni a nap- és holdfogyatkozás idejét.

Hazaérve lepihentünk, s csak arra vágytam, hogy hatalmas szenvedélyünk soha véget ne érjen.

Az Excalibur őrzése
(Camelot, X. sz. - Anglia)

- Tiszta arcú liliomom! - szólottál hozzám akkor este Camelot-ban. - Nem bírok magammal, ölbe vennélek, simogatnálak, csókokkal borítanám tested! - vágyakoztál, de indulnod kellett, mert téged jelöltek ki, hogy Arthur király legendás kardját, az Excaliburt őrizzed.

A férfiak között te vagy egyedül kedves nekem - feleltem. - Mégis indulnom kell!

- Tudod, hogy szeretlek téged, kedvesem? Kimondhatatlanul.

S ezután beköltöztem hozzád, a brit kelták Cadbury várába, ahol az egyik teremben a kard őre lettél. Nem mertél elaludni soha, ha az Excalibur ott függött ágyunk fölött. A csillagok fényénél a penge ragyogása világította ágyunkat.

Ó, azok a szabad éjszakák, nappalok, reggelek és esték! Amikor a kerekasztalt körülülték a lovagok, átadtad a kardot Arthur királynak.

S őrizted azután szakadatlanul.

Amikor csatába indultak, Sir Belivere lovagolt elől, Ő vitte az Excaliburt. Végre pihenhetél egy kicsit. Otthonunk egyszerű melegen folyt tovább az életünk.

De újra és újra beköltöztünk a várba, virrasztottunk, őriztük a kardot, s te csak öleltél, és örökéletűvé tettél.

Hangok a múltból
(Chanchan, XII. sz. - Peru)

Hol szerelmünk lángra lobbant, a világ legnagyobb, vályogból épített városában történt. Chanchan, a csimuk fővárosa szárított agyagtéglákból épült fel, az épületeket arannyal díszítettük. Minták segítségével madár- és halmotívumokat nyomtunk a nedves falakba.

Városunk szabályos, derékszögű úthálózattal rendelkezett, lakótömbök, piramisok, szentélyek mindenfelé. Hatalmas vízgyűjtőmedencékből szövevényes csatornarendszeren biztosítottuk a vízellátást. Nagy kiterjedésű, öntözött földeken gazdálkodtunk.

Házunk a Smaragd-templom közelében állt, talán a legnagyobb kerámiaégetővel. Edényeket vásároltál, itt láttalak először, itt adtam puha csókot füledbe, hogy beleremegtél a gyönyörűségbe.

Itt élek, s szerelmed azóta is a forrás, mely szomjamat enyhíti.

Korai halálod, néhány hónappal esküvőnk után, máig érthetetlen számomra.

Hová mehettél? Szép tested úgy elkápráztatott! Szeretni foglak, amíg csak élek. S kerámiáimba formázlak naponta.

A hold alatt micsoda csend honolt, ahogy feküdtünk a végtelen tenger partján, s ahol mindig hangszerre feszített húr voltam játékos kezében. Megnyílt tőled ajkam, ölem, ahogy csókoltál, csókolgattál, öleltél és szerettél.

A mai nap is megfeszített munkával telt. Nádat vágtunk, édes burgonyát szedtünk, jukkapálma rostjából köteleket fontunk. Abból most sosem elég! Naponta szaggatjuk őket, amint csúszótalpakon vontatjuk ki a kőbányából a már kifaragott szobrokat.

A távoli, nagy szigetekről érkezünk ide, törzsfőnk meghalt, új hazát keresve magunknak, a hosszú úton szétszóródtunk a kiismerhetetlen vizeken, s azóta csak várjuk testvéreinket.

Arcunk mását szobrokba véssük, hogy mindenekelőtt azokat pillantsák meg a messzi vizekről, ahol talán még élnek csónakjaikban.

Háromszor, ötször is magasabbak ezek a szobrok, mint mi, és kétezren sem vagyunk olyan súlyosak, mint arcásaink.

Neki is feszülünk valamennyien, ahányan csak partra léptünk itt a szigeten és húzzuk, vontatjuk csúszótalpakon kőarcainkat a kőbányából a partba. Mély gödröket ásunk, a szobroknak így mélyen van a súlypontjuk, s hosszú köteleink segítségével állítjuk talpra őket.

Ma sem csináltuk másképp: mégis agyonnyomott az egyik kőszobor!

Most csak fekszel itt szótlantul, mozdulatlanul, meg sem érintesz, kedvesem.

- Azért szeretsz még? Tudod, hogy nincs párod! Te vagy szívemnek koronája, szép, gyönyörű szép, a legszebb! Veled mindig vágytam s gyönyörbe szálltam.

Most csónakba fektetlek, virágokkal borítom testedet, élelmet és vizet teszek fejed mellé, s indulj utadra.

A távoli horizonton isteneink várnak, de úgy senki nem szerethet már, mint én, kedvesem.

És most menj!

Háremhölgybe szerettem (Alhambra, 1492 - Spanyolország)

- Mit kívánsz még, kedvesem?

- Csókot, sokat, oly gyorsan elrepül az életünk! - feleltem neked azon az éjszakán.

- Szeretsz-e igazán? - kérdezted.

- Szép tested ölelésre született - mondtam neked.

Szívem nagy szerelemre gerjedt, amikor a mór háremében először megláttalak. S most már öllelek mindörökké!

Hajnal is lehetett már, amikor kikeltünk ágyunkból, hogy még mielőtt aludnánk is egy kicsit: búcsút vegyünk utoljára a palotától, az árnyékos udvaroktól, csarnokoktól, kecses árkádoktól, márványoszlopoktól, szökőkutaktól és a medencék útvesztőitől.

Felfoghatatlan volt, hogy Spanyolország utolsó mohamedán uralkodója, Boabdil, szeretett gazdám, behódolt a katolikus fejedelem, Aragóniai Ferdinánd, és felesége, Hasztíliai Izabella előtt.

És el kell hagynunk a palotát! Beléptünk a Mirtusz-udvarba, csend és nyugalom töltötte be a teret, a vízmedence mozdulatlan víztükrén jelenek meg a szép vonalú árkádok.

Azon tűnődtem itt, miben is rejlik a Mirtusz-udvar szépsége? A víz fantáziadús játékában?

Mi, mórok, Dél-Afrikából, a sivatagokból érkeztünk, őseink életének meghatározója volt a víz, amikor épületeket emeltünk, nagy örömmel használtuk a szökőkutakat, vízmedencéket az együttes részeként. A kutak, csatornák visszaverik a napfényt, tükröződik benne a hold, s a csillagok, s a víz felfrissülést nyújt a perzselően forró nappalokon. A palotában a kutak vizének mindenütt visszhangzó csobogása nyugalmas, elmélkedő légkört teremtett, s ezt, e kellemes, árnyékos menedékek kigondolói el is érték.

Lehetséges, hogy most mindent itt kell hagynunk?

Az Oroszlános udvarban a szökőkutat alabástromoroszlánok övezik, a királyi család kedvenc tartózkodási helye is csendes volt, pedig nemrég még háremhölgyek táncoltak, énekeltek a mór kedvére. Én is itt láttalak meg téged, amikor a palotába érkeztél.

Másnap reggel végleg elhagytuk Granadát. Gazdám, a magasságos Boabdil, a várostól több mérföld távolságra megfordult, szomorúan bámulta az ismerős falakat. Anyja megszólalt:

- Asszony módjára siratod azt, amit férfiként nem tudtál megvédeni.

Lehangolt gazdám szomorúsága, s eltöltött az érzés, hogy nincs nálad bájosabb hölgy a kerek ég alatt.

S kívánhatnék-e többet?

Egy apáca szenvedélyes feljegyzései

(Assisi, 1227 - Olaszország)

Szerelmem, neked adtam ajkam csókját, ölem, keblem melegét!

Együtt nevelkedtünk, itt, Umbria tartományban. Hányszor másztunk fel Assisi hegyére! Mi már akkor felfigyeltünk egymásra. Tizenhét éves korunkban mégis úgy éreztük: lemondunk egymásról, mert Ferenc személyisége erősen hatott ránk. Te ferences lettél, én a klarisszákhöz szegődtem. De csak utánad sóvárogtam, mindig rád gondoltam.

Egyszer álmomban hangot hallottam - Hogyha szíve jó, és szeret, elégedj meg vele!

S vártam, hogy újra lássalak.

Azon a májuson Ferenc már kimerült volt a koplalástól, sebhelyek jelentek meg a testén, érezte, hogy közeledik a halála, kérte, hogy vigyétek el a kolostorból:

- Ott kell befejeződnie a test életének, ahol megkezdődött a lélek élete - mondta, mielőtt elindult, és meglátogatta Klárát. Eljött hozzánk, klarisszákhöz.

És mi újra találkozunk. Csak néztük és csodáltuk egymást.

Ferenc meghatódva búcsúzott: - Isten áldjon meg, szent város, mert sok lelket fogsz megmenteni!

Klára sokáig nézett Ferenc után, talán eszébe jutottak mind az emlékei, amikor Ferenc még lovag volt, katona, Perugia-ban fogságba esett, börtönben ült, majd hazatérte után teljesen megváltozott. Eladta lovát, apja posztókészletének egy részét, és a pénzt a San Damiano templomnak adományozta. Apja ezért kitagadta, az ügyet bíróság elé vitte. A nyilvános tárgyaláson Ferenc még a ruháit is levetette. Klára, az előkelő származású hölgy ekkor vált Ferenc követőjévé.

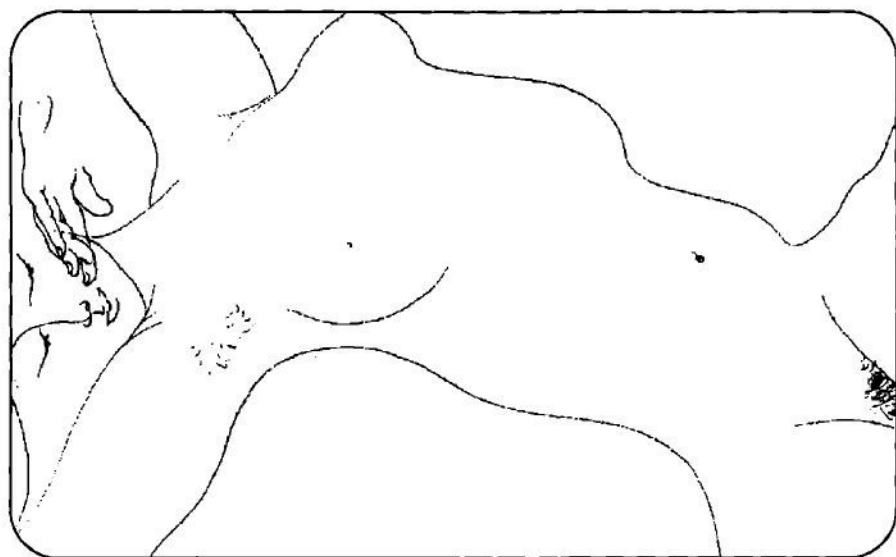
Koldultak, remetelakban éltek, segítették a leprásokat, szerzetesrendeket alapítottak.

Ferenc Isten teremtményeit, az állatokat és a természeti elemeket fivéreinek és nővéreinek tartotta. A víz a nővére, a Nap a fivére volt.

S most elindult meghalni?

Te hozzám léptél, s a fülembé súgtad:

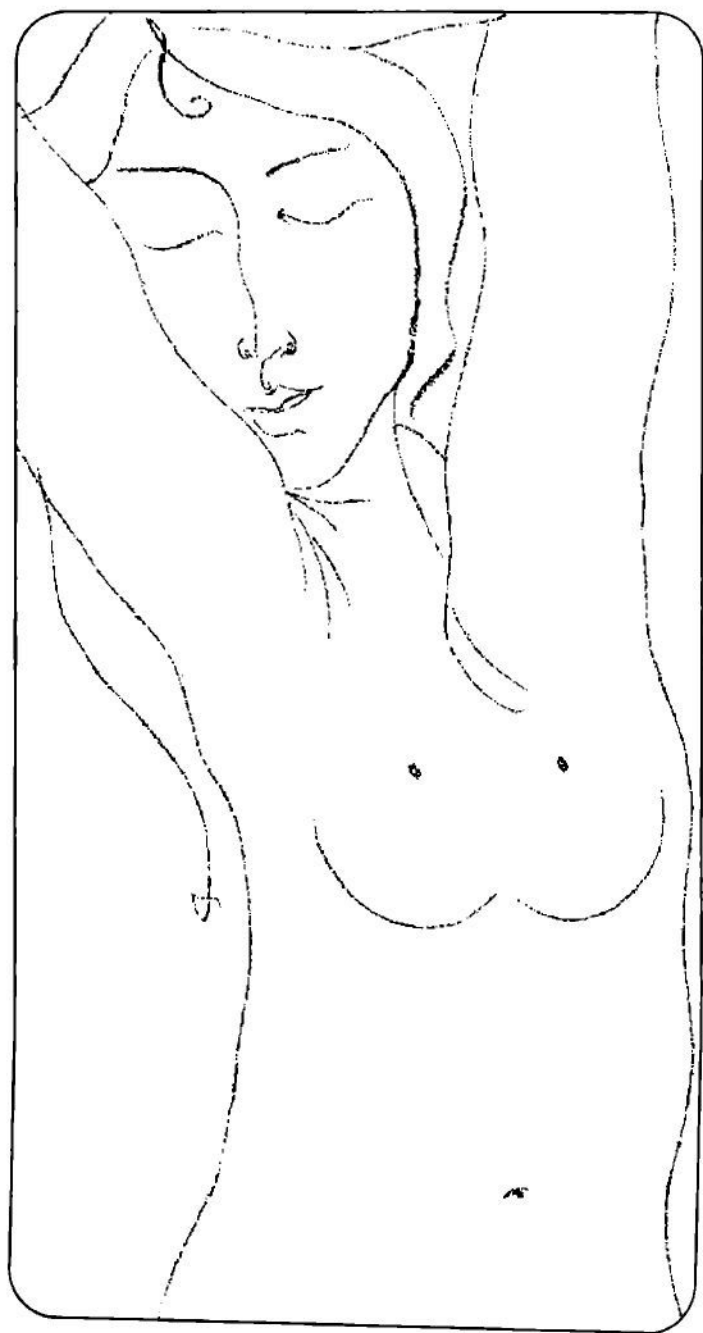
- Nem tudok élni így tovább! Szókjünk meg! Várlak éjjel tizenkettőkor a kolostorkertben.

S én ott voltam éjjel a megbeszélt helyen. Újra veled. Felmásztunk Assisi hegyére, ahogy régen, s beköltöztünk egy remetelakba.

Szívünk reménye gyönyörű öröme fordult. Kilenc hónap múlva kislányt szültem neked. Amikor elvágta a köldökszinórt, rámnéztél és azt mondtad:

- Gyönyörűség nekem az élet, mert szeretlek!

Titok a Tiltott Városban

(Peking, 1382 - Kína)

Túlvilági csend honolt körülöttünk.

- A háremőrök által védett és kiszolgált ágyasok helyzetét javíthatja, ha fiút szülnek a császárnak - mondta háremőr barátom.

Tájékozott volt az udvari szokásokban, hiszen a háremhölgyek és a császár közvetlen környezetében élt és dolgozott. Amikor a császár valamelyik hölgyet a hálószobájába kérette, az ágyasnak teljesen le kellett vetkőznie, hogy bizonyítsa: nincs nála fegyver. Majd a háremőr sárga köntösbe burkolta, s hátán vitte a császárhoz.

- Mire gondolsz, kedves barátom? - kérdeztem suttogva tőle.

- Nyolcezer terem található itt a császári palotában, melyek között a kis könyvtárszoba, ahol én dolgozom, nem is a legnagyobb: rettegünk mégis még a falaktól is. Amikor mesterem beajánlott a kancellárnál, és császári könyvtáros lettem: még nem sejtettem, miféle izgalmak leselkednek majd rám.

Kedvesem képét őriztem legbelül, úton, útfélen a Tiltott Város falai között, ahová földi halandó be sem léphetett. Nem volt női test, mely jobban megigézett volna, mint az övé. Kinevezésem előtt, búcsúzva tőle forrón karjába zárt, fülembé súgta, hogy szeret, s édes bíbor ajka csókolta testemet.

Néhány hónappal később a kancellária titkos iratait helyeztem el a könyvtárban, amikor megakadt a tekintetem az egyik jelentésen. A háremhölgyek névsorában felfedeztem kedvesem nevét. Lázasan keresgélni kezdtem az iratok között, s meggletem a magyarázatot. Apja, aki kereskedő volt: eladósodott, börtönbe zárták, házát, ingóságát elárverezték, és kedvesemet az adóhivatalnok a császár háremének ajándékozta.

Az örületem kellős közepén háremőr barátom keresett fel az éj leple alatt, s ismételten szívességet kért tőlem, mint már korábban számos esetben.

Elmondtam neki mindent, s ő akkor is a segítségemre sietett. Megígérte és ígéretét be is tartva lehetővé tudta tenni, hogy a bemutatató első éjszakára nem kedvesemet vitte a császár ágyába.

- De mit tehetünk még? - szomorkodtam. - Soha többé nem lehet már

az enyém? - kérdeztem.

- De! A tervem is kész már! - felelte határozottan háremőr barátom, s előadta mit eszelt ki. A lélegzetem is elállt, de ráálltam. Felvettem ruháját, amikor a megfelelő idő eljött, arcomat övéhez hasonlóra maszkíroztam, és dobogó szívvel indultam el a déli szárnyból az északi szárny felé, a császári család kizárólagos területére. A két szárny közötti Mennyei Világosság kapun léptem át, amikor dobok, harangok szólaltak meg.

- Ūristen! A császár közeledik.

Lépteimet szaporázva értem a hárem termeibe, s ha elsők között nem látom meg kedvesemet, el is sülyedtem volna félelmemben. De ő ott állt és mosolygott. Megismert.

- Ezer herélt közül is megismerni a férfit! - mondta.

S mi elbújtunk egy rejtett zugba, s nem is volt más fontosabb, mint ölelnünk és szeretnünk egymást.

S ahogy barátom kitervelte, kedvesem teherbe esett ezen az estén. Másállapotban már nem lehetett a császár elé vinni!

- Ha fiút szűl, megmenekültetek! - nevetett barátom.

- Még mindig nem értem - válaszoltam értetlenül. De aztán megértettem, és barátom zsenialitása máig lenyűgözi képzeletemet.

Kedvesem fiút szűlt a császárnak, aki, nem tudta, hogy tőlem. A császár biztosította a gyermek fényes neveltetését anyja környezetében, aki, barátom közbenjárására, hozzám jöhetett feleségül.

- Ó, kedvesem, áldott legyen a bölcsek eszessége, és a barátok hálája!

Inka szívhangok

(Macchu Picchu, XIV-XV. sz. - Peru)

Szerelmem, nélküled mi lennék: eldobott kő valahol? Te vagy nekem az élet, szerelmem nálad megtaláltam.

Itt, a régi csúcs, a Macchu Picchu tetején, az Andok szikláin épült város a miénk, ahol sokkal több nő él itt, mint férfi. Ezért is már régóta vártalak itt a világ tetején.

Apa adóbeszedő a kecsuák törzsének uralkodójánál, az inkánál. Még az uralkodó is saját hűgát vette feleségül. Pedig ő igazi napkirály. Mi, isteni őstünket, a Napot, a termésnek nyújtott meleg és fény miatt imádtuk. Papjaink megfigyelték a Nap, a Hold és a csillagok járását, az inka istenségeket. A Naptemplomot mi, a Nap leányai őriztük. Itt láttalak meg először, amikor futárként belovagoltál a főterre.

- Meséld el te, hogy találtál rám!

- Az utolsó pihenőhelyet már rég elhagytam, de még mindig hófödte hegyek emelkedtek a felhők fölé, meredek sziklákról verődött vissza a tajtékos zuhatagok robaja. A csúcs közelében hosszú, kőburkolatos teraszort, majd inka házak kőfalait láttam, embermagasságnál nagyobb fehér gránittömbökből épületeket, templomokat, köztereket, fürdőket és udvarokat.

Hihetetlen álomnak tűnt fel előttem a város, a világ tetején. Macchu Picchu tervezése és építése: a paloták, templomok, lakóházak, lépcsők, vízcsatornák, kutak és mezőgazdasági teraszok többszintes együttesével mestermunkának számít. Elképzelni nem tudom: indián törzs hogy képes erre?

- Építészeink agyag- vagy kőmodell után dolgoznak, görgőkkel szállítják a helyszínre az óriási gránittömböket, s ott formálják, csiszolják a köveket, majd habarcskötés nélkül, hajszálpontosan illesztik egymáshoz.

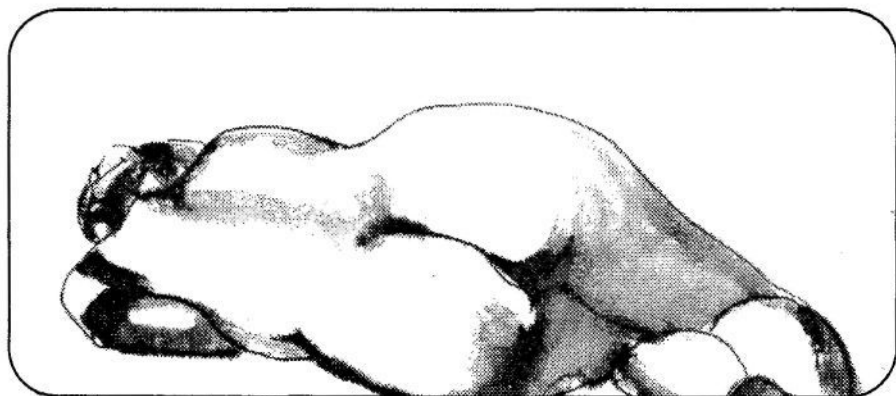
- Láttam idejövet, hogy a kopár, sziklás teraszokra a hátukon hordták fel a termőföldet, mások kukoricát, burgonyát, zöltségeket termesztenek. A földeken lámák legelésznek, fejlett úthálózat mindenütt a birodalomban.

Azt hiszem itt szeretnék letelepedni!

Szép füvet termelt a rét, a fényes tavasz meghozta szerelmemet.

Te valóban letelepedtél. A Nap-kő előtt tartottuk kézfogónkat. A főtér zajos volt az ünneplőktől: nemesek, papok, kézművesek és átlagemberek együtt ünnepeltek mind, hozzájuk illő öltözetben.

A messziről érkezett indián futárt az inka társadalom befogadta. Szívemben pedig máig él szépséges tested, kedvesem.

Kappadókia pásztorlány

(1516 - Törökország)

A nap idebent nem ragyogott, nem égtek a csillagok, csak bennünk lobogott a szenvedély tüze. Te voltál a csend, a vágy, mely bennem égett. Te, csókolnivaló!

S kebled kibontottad...

Időtlen idők óta jártam kelméimmal a vidéket, s adtam, vettem. De már megfáradtam, s letelepedni vágytam.

Egy napon ismeretlen útra vetődtem, s csak baktattam szamaram után, el is tévedtem a sziklakúpok és kőpillérek erdejében, amelyek e nagy és ősi város romjaihoz hasonlítanak. A világ egyik legkülönlegesebb helye ez: Kappadókia a neve. És itt végre megleltem páromat!

A természet erői furcsa, kúpos alakzatúakká formálták a tájat. A helybeliek századok óta ezekben a vájt barlangokban élnek.

Furcsa, álombéli táj ez, ám a sziklákban lévő barlanglakások nagyon is kényelmesek. Végre én is otthonra leltem.

Szamaram amúgy sem bírta már, a kivénhedt négylábú a sziklák közt egyszer csak kilehelte lelkét.

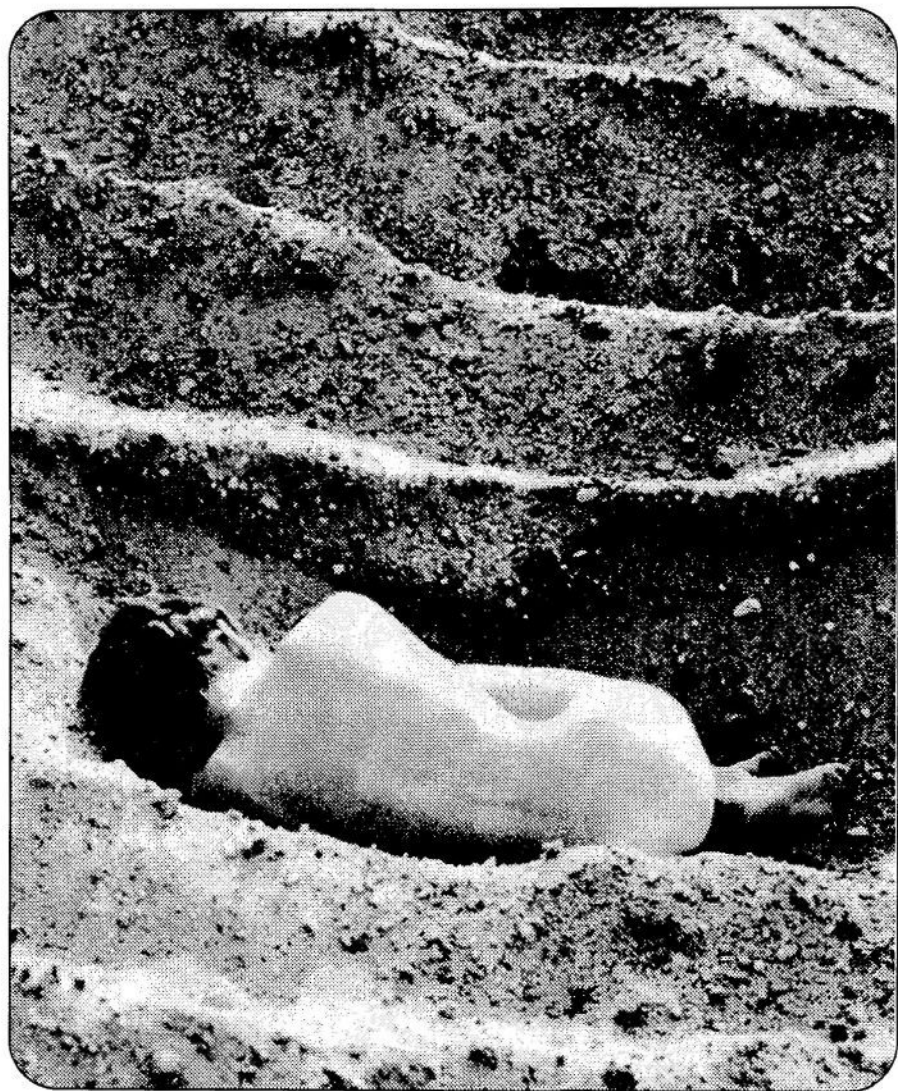
Ami aztán különösen hatott rám, az a kővölgyek finom színekben pompázó hivaikodása: elefántcsontsárga, téglavörös és hamuszürke, s a hajnal, vagy az alkony piros lobbanásaitól szinte vibrálnak.

Asszonyommal őriztük a nyájat, s szerelmes ölelés után nem is lehet kellemesebb a szemnek e látvány.

A templombelsőket bizánci festmények borítják. Egyikük másikuk olyan szép, mintha a tájat nézném. S ahogy itt fekszünk barlangszobánkban, asszonyom megszólal:

- Hű szerelmem tőlem most már nem szakíthatja el senki!

S bizony az asszony igazat beszélt. Szerettem, amíg mozogni tudtam.

Az északi fény kisugárzása
(Svéd Lappföld, 1573)

Ez a zord, idegen szépségű távoli vadon évezredek óta változatlan.

Szerelmem, a tél fagyott hozott, de szívünkéből a meleget nem fújta ki a szél sosem... A testem és a lelkem a tiéd volt már.

A rénszarvasok kiástak már minden ehető zuzmót a hó alól és délre vonultak csordákban. Mi is nekiláttunk, hogy szánokra pakoljuk tárgyainkat, s elhagyjuk otthonunkat, hótéglákból épített házunkat, abban belül fölvert sátrunkat, bőroket, edényeket, szerszámokat, fegyvereket, prémeket. Hiúz, mezei nyúl, medve szőrmék féltett kincseink voltak, mert ezeket tudtuk a vásáron sóra, szerszámokra és más egyébre elcserélni, mindarra, amire szükségünk volt.

A kutyák csaholva, morogva, a szánok elé befogva várakoztak az indulásra. De még kibontottam mellemen a bőrt, hogy mellemből jó meleg tejjel szívja tele magát kislányunk.

Megálltál előttünk, s meghatottan nézted, ahogy kisbabánk mohó falánksággal szívta magába a tejet. Levegőt is alig vett.

Szép kebled tejfehér, kedvesem - mondtad és tekintetedből megható szeretet áradt.

A kutyák pihenten, nekifeszülve a köteleknek, teljes erővel indultak a hosszú útnak. A gyermeket ölemben tartva ültem a szánon, te mögöttem álltál a szántalpakon, és egyre messzebbre kerültünk attól a területtől, melyet a rénszarvasok is elhagytak már.

Csak rövid pihenőkre álltunk meg, szárított húsokat ettünk, s már indultunk is tovább. Amíg a kutyák jó erőben vannak, éjjel is bírják.

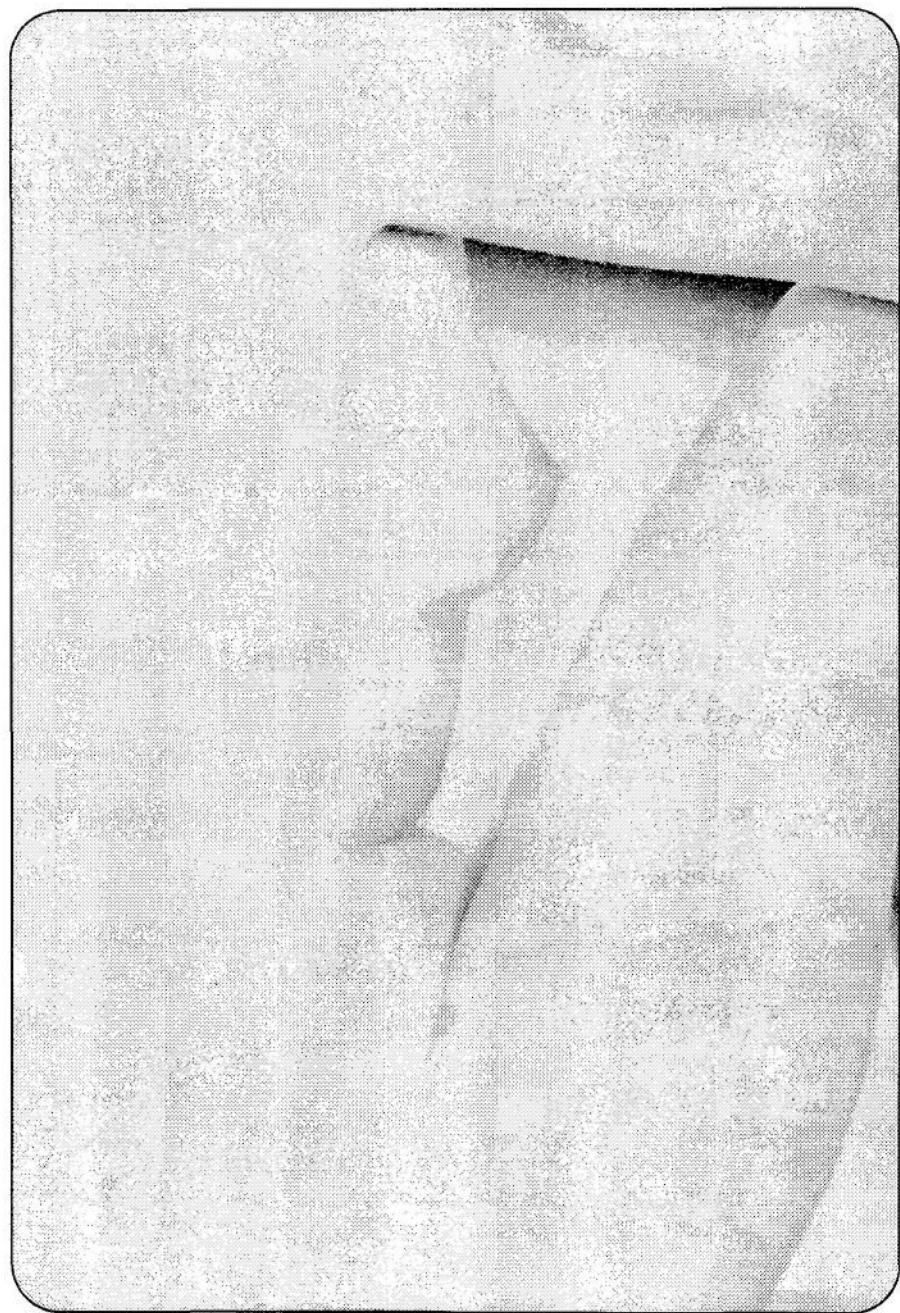
Estefelé az uram elejtett egy jól kifejlett rénszarvast, a máját nyersen megettük, az állatot a kutyák szaggatták darabokra. Ilyenkor több kiló húst is megesznek naponta.

Az északi fény színes takaróval borította az eget, s mi alatta vágattunk új tanyánk felé.

Felkerekedett a szél, egyre pimaszabbul fújta a havat, lassan már látni sem lehetett.

- Kikeveredünk ebből! - kiáltoztad, s gyorsítottad a kutyákat.

A hóvihar csak nem csillapodott, hóhegyeket hordott össze, akadályokat állított elénk. A hideg egyre elviselhetetlenebbé vált, a kutyák lassultak, továbbmenni képtelenség volt.

A kutyák összebújtak, hogy melegítsék egymást, mire meleg szőrmét vettél volna elő a szánról: mindent elborított a hó, a gyermek már a fagyhalál küszöbére ért. Nem tehetted mást: az egyik kutyának felmetszted a hasát és egyetlen mozdulattal meleg béltraktusába helyezted a babát.

Pici homloka, mint fényes elefántcsont ragyogott a kutya hasából.

Tudtuk, hogy megmenekült.

A kutyát a kezembe vettem, hogy be ne borítsa őket a hó, de egyre jobban kezdtem én is fájni.

- Mozogj, mocorogj! - kiáltottad. - Tarts ki! - mondtad. - Mindjárt jövök!

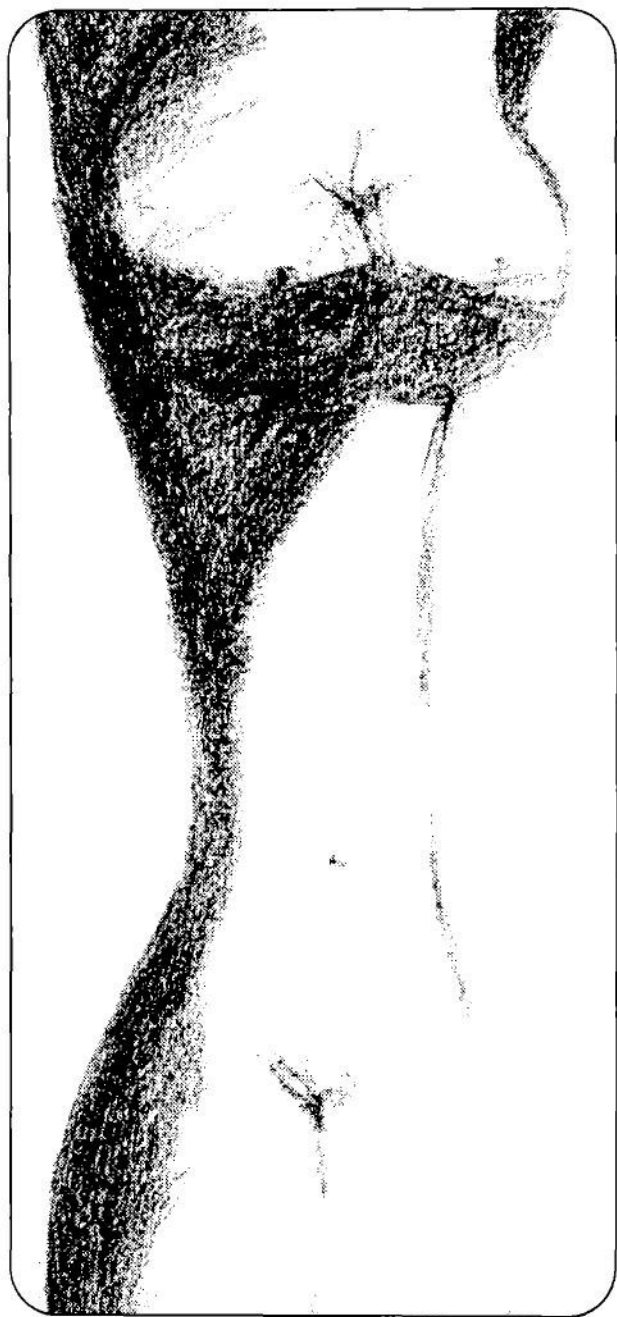
Éveknek tűnt fel az a néhány perc, óra, mire visszaértél. Hihetetlen erőfeszítéssel vonszoltál magad után egy szarvast.

- Szíjjal megfojtottam - magyaráztad. - Hogy el ne vérezzen, ki ne hűljön - nyugtattál, s már vágtad is fel a hasát, hogy belebújhassak.

Az állat teste belül olyan meleg volt, mintha tűznél melegedtem volna. Te is odabújtál hozzánk, hogy melegedj.

Máskor is, most is éreztem, hogy szerelmem veled nőtt, múltak az évek, de az csak érted égett.

A vihar ahogy jött úgy ment is. Mi indultunk tovább. Magunknak új vadászterületet találtunk.

Busman hevíület
(Okavango, 1621 - Afrika)

Az emberek természete hasonlatos az állatokéval! Figyeld csak meg!

Egyikük mókus, a másikuk: krokodil. Nézd az oroszánt! A hím, az állatok királya hogy lustálkodik! A nőstények vadásznak, a legfinomabb falatokat mégis a hím kapja.

Az uram: oroszán. Dolgozom is érte sokat. Ha engem ennyire szeret, miért is ne tenném?

Tízéves sem voltam, amikor már mondta: - Tested, duzzadt ajkad kéjre vár, s én csak testednek hódolok - mondogatta, s kerülgetett, mint színes nádigólya a tojót.

Csoda, hogy oly lobbanást vetett szenvedélyünk, hogy oltjuk éjjel és nappal?

Mondtam is neki egyszer: - Olyan vagy, mint a víziló! Az Okavango deltájában hűsölsz nappal, a mélyebb vízű lagúnákban, éjjelre felfrissülsz, és zabálsz engem.

A víziló eszik éjjel!

- A víziló nappal alig mozdul, én nappal is szeretek szigonyozni!

Tartsa meg az ég kemény szigonyodat! - feleltem nevetve és elindultunk lakóépületünkbe, mely mocsári növényekből épült, fűvel fedett kunyhó volt, melyet erős, összekötött, metszett náddal vettünk körül.

Művelek itt, a ház körül egy kis földet, csak az átkozott vízilovak meg ne egyenek mindent. A beltük eltüntet mindent, amit csak meglátnak! Falánk népség! A marháknak alig marad valami legelnivaló.

Jó idebent, a hűvös házban. Az én jó uram most is olyan ügyesen forgatja bennem a dárdáját, hogy egészen eltelek a gyönyörtől.

Megyek is a folyóra, fogok neki halat, s megfőzöm ebédre.

A vízilovak éjjel kicaplattak a vízből, s olyan csapást vágtak a folyóhoz, hogy csak le kell sétálnom.

- Vigyázz a krokodilokra! Inkább én kapjalak be, mint ők! - szólt utánam az uram. Most mászott le rólam!

- Hát ennek mindig azon jár az esze! De hát csak járjon!

Addig jó az asszonyoknak!

A Tadzs Mahal névtelen teaárusa
(1631 - India)

Szerettelek úgy én is, mint a nagy mogul császár a feleségét, de én nem építettem neked palotát, pedig szép voltál levetkőzve, felöltözve. Minden porcikád hibátlan. Csókod, öled örömöm tápláló forrása lett.

Küllem és benső úgy fénylett belőled, mint tiszta hegyikristály.

Vették is tőlünk a teát!

Sorbaálltak az építőmunkások. Nem győztem forralni a vizet. Szomszédunk, a bételárus, pukkadzott az írigységtől.

Árultunk kora reggeltől éjszakáig. A koradélutáni melegben mi is visszahúzódtunk otthonunkba kedvesemmel, a nagy hőségben a munkások is pihenőt tartottak.

Egy éve már, hogy a fényességes Sahdzsahán, a nagy mogul császár felesége, Mumtáz meghalt.

Férje, itt Agrában, mesés palotát és síremléket építtet felesége emlékének a Jumna folyó partján.

- Ennyi márvány, drágakő, elefántcsont, amennyit idehordanak: nincs is a világon! - bámészkodtunk az első hetekben, azután az építők, szobrászok tömegét látva elkezdtünk teát árulni.

Hosszú sorokban álltak üzletünk előtt és vitték a teát.

Egyszer megjelent a császár, a földre borultunk előtte.

- Mit csinálnak itt ezek az emberek?

- Ó, felséges uram, a szomjukat csillapítják. Friss teát árulunk és kerestünk néhány rúpiát.

- Nagyon helyesen teszitek - bólogatott Sahdzsahán, és feleségemre nézett.

- Szép vagy! Boldog az urad! - jegyezte meg a császár.

- Köszönöm, felség! - felelted Sahdzsahánnak. A nagy mogul talán Mumtázra gondolt, aki fiatal lány korában a mohamedán szokások szerint az újévet ünnepezve, mint előkelő perzsa hölgy apróságokat árult nemesurak részére.

Ekkor látta meg őt a császár.

- Emeljetek kis házat a folyó partján ezeknek a jó embereknek - adta parancsba a császár kíséretének.

- Merjék tovább a teát, melyet mi fogunk fizetni, hogy építőink

bármikor ihassanak! - fejezte be a nagy uralkodó, és mi boldogan néztünk utána, amint az épülő palota felé indult.

Huszonkét éven át főztük a teát, s a Tadzs Mahal egy napon teljes fehérle pompájában magasodott előttünk.

- Szép, milyen Mumtáz lehetett! - mondták sokan.

- Sokkal szebb! - gondoltam magamban. - Szerelmük volt ehhez fogható - tettem még hozzá.

Esténként szerelmes karjaidban elmerültem, s ablakunkból a Tadzs Mahalt látva mindig úgy éreztem, én is szeretlek úgy, ahogy a nagy mogul szerette Mumtázt, csak én nem építhettem palotát, mert egész életemben teát főztem.

Veled.

A Gangesz gólyahírszirmai
(1685 - India)

Egy csónakban éltünk a benáreszi partoknál.

Csókjaid úgy égtek ajkamon az első éjszakán, mint szantál a máglyán. Nem volt ehhez fogható gyönyörűség, melyet éreztem.

A folyóparton ősi hindu eposzokat énekeltek a bárdok, százezernél is többen ünneplik Ganga születésnapját. A zarándokok bivalytejből készült, vajba mártott, gólyahírszirmokkal teli kicsi papírcsónakokat bocsátanak a vízre, meggyújtják őket, alkonyat óta világítanak a vízen lefelé hányódó, apró lángocskák.

A folyó megtisztító erejétől mi is megszabadulunk az újjászületések útjától?

Ma is hatalmasságok álltak a hamvazó lépcsőnél, gazdagok, előkelő kasztbeliek. Nekik vajon jobb, mint nekünk, sudráknak?

Úgy láttam: nem.

Egész nap égettük a holttesteket a halotti máglyákon; arapapagájok, búbos bankák, dongók és keselyűk keringtek a Gangesz partján.

Apáink és nagyapáink is eképpen éltek. Számunkra természetes, hogy a Gangesz partjához viszik a betegeket, vízébe merítik a haldoklókat, gondjaira bízzák a holtak hamvait, sok helyen a holttesteket is. Mi őszintén gondoljuk, hogy a Gangesz mossa majd el minden bűnünket. Ha valakinek csupán a csontja érinti meg a Gangesz vizét, akkor is a menny megbecsült lakója lesz, tudjuk ezt ősidők óta, s tudod-e miért?

Mert a Gangesz ragyogó vize a Himálája "tehénszáj" jégbarlangjából bújik ki a napfényre. Sebesen fodrozódik fenyőfák, indiai cédrusok és skarlátvörös rododendronok mellett, útját a Bengál-öböl hatalmas deltájában fejezi be.

A Gangesz a Tejút folytatása, közvetlenül a Paradicsomból áramlik, s a tisztulás istennőjének, a fürge járású Gangának megtestesítője.

Éjszakánként Ganga ringat bennünket hálócsónakunkban, egymás karjaiban mindig tudtuk, hogy bájaink varázsa soha le nem pereg, csak az őszi levelek, s mi mindig, újra és újra megújulunk.

Tibeti életünk

(Potala Palota, 1694 - Tibet)

Mint álmok és mesék birodalmát látlak téged.

Életemben fölkel a nap, amikor megismertelek, s azóta is melengeti.

- Senki sem maradhat közönyös, amikor meglátja az erőteljes és pompás építményt. Ezer ablaka ezer szemhez hasonló - mondtad áhítattal és megálltál mögöttem. A jakvajlámpák finom fényében szinte felizzott tekinteted. Éppen a kiváló Lobszang Gyaco láma sírját restauráltam.

- Ez a legnagyobb sztupa - magyaráztam - szantálfából készült, négy tonna arany borítja. Itt, a felületeken -mutattam - mindenütt gyémántok, zafírok és rubinkövek.

- Gyönyörű! - csodálkoztál.

- Nem annyira, mint te - gondoltam, de még nem mertem kimondani.

- Fagyoskodva, éhesen, hatvan napig gyalogoltam apámmal, aztán egy kanyargó szurdok után hirtelen megláttam Potala palota ragyogó tetőit a távolban. Elkápráztatott a látvány, apámmal a földre borultunk, miként a többi zarándok.

- S én előttem - gondoltam.

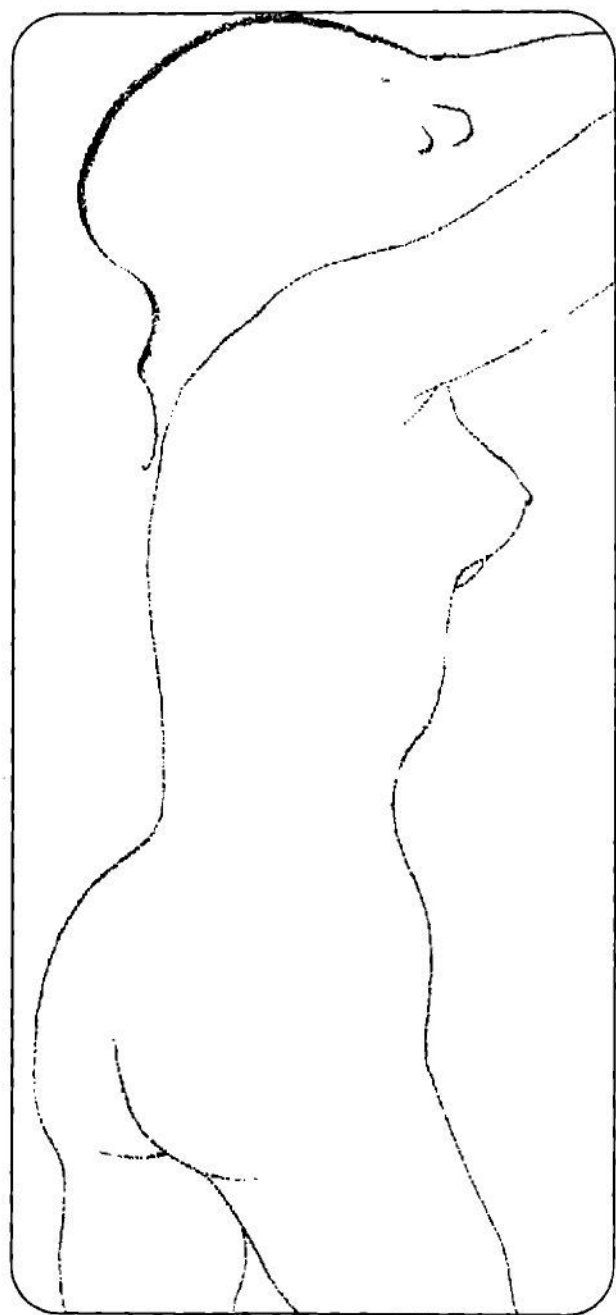
- Vezetőnk, egy hegyi pásztor mesélte az úton, hogy Buddha hegyén, a Potalán természetfölötti módon, egyetlen éjszaka alatt épült fel a palota.

- A tibeti néphit képzelete szerint csupán - feleltem.

- Valójában az itt pihenő láma építette. De valahol, az istenek műve is, és meghaladja az egyszerű halandók képességeit. Amikor a bölcsesség óceánjának lámája a palotába hívott, hogy a pusztító idő romboló nyomait eltüntessem a falakról, szobrokról, s először megláttam itt mindent, magam is ámuldoztam. Mennyi munkába tellett az itt látható húszezer szobrot kifaragni?

- Amíg élek, restaurálni fogok itt - mondtam neked, azután sétáltunk, beszélgettünk, s te az enyém lettél.

S egész életemben valóban restauráltam, Lhasza szent városában ragyogott ránk a sok virág, karjaimban háltál, kedvesem, s ez fontosabb volt nekem minden hatalomnál.

Termékenység a Titicaca-tónál
(Altaplino, 1723 - Bolívia)

Nekünk, Ayamara törzsbélieknek mindig ünnep elmenni a Titicaca-tóhoz, s akárhányszor elvittelek, utána mindig gyermeket szültél nekem.

Már tizenkétszer voltunk ott!

Ó, éjszakák, szerelemmel teli éjszakák! Bennem a vágy egyszer fellobbant, és égett szüntelenül. Duzzadt kebled puha párnám lett!

Amúgy egyszerűen éltünk sok gyermekünkkel, ezen a ritka levegőjű, szegényes talajú vidéken, ahol éjszaka vacogunk nappal meg melegünk volt.

És nem lehetett kiegyenlíteni!

Zsúpfedeles vályogkunyhót építettem, a teraszos parcellákat, ahol gazdálkodtunk, körbe is kerítettem, hogy a legelésző lámacsordák, alpakák ne tegyenek kárt a veteményesekben.

Krumpli, oka gumó és a quinoa annyi fogyott nálunk, hogy ki se szedtük a földből már meg is ettük. De ha az ember szívós, mint az igavonó láma, megtermel itt annyit, amennyi kell.

Ma korán keltem, leöltem egy lámát, gyapjúját, bőrét, húsát is feldolgoztam, s ezt minden héten egyszer megtettem.

Bőrből, gyapjúból ruha kell a gyerekeknek. A húst pedig ültetni nem lehet, hát vágni kell!

A gyerekeket kiküldtem a legelőkre, szaladgálnak, kergetőznek, a nagyobbak megülik a lámát, s közben össze is szedik a trágyalepényeket. Ha valaki azt mondja nekem, hogy szarból nem lehet várat építeni, hát annak igazat adok, de hozzáteszem: ha a lepényeket fölkened a ház falára, s ott megszáritod: főzhetsz, melegíthetsz vele.

S ez sem mindegy.

Esteledik már. Asszonyom megszoptatta legkisebb gyermekünket, s megkérdezte:

- Nem megyünk el megint a Titicaca-tóra:

- Miért ne mennénk?! - feleltem.

S elmentünk.

Burmai nirvána

(Svedaung Pagoda, Rangoon, 1768 - Burma)

Talán egy másik, előző életemben már láttalak valahol, kedvesem.

Az első perctől biztos voltam benne, amint megláttalak.

Sokáig éltünk Rangoonban, egy borzalmas erejű földrengés után újjá kellett építeni Burma legpompásabb buddhista szentélyét, a Svedang Pagodát.

Visszaemlékszel?

Ez lehet a világ legragyogóbb helye!

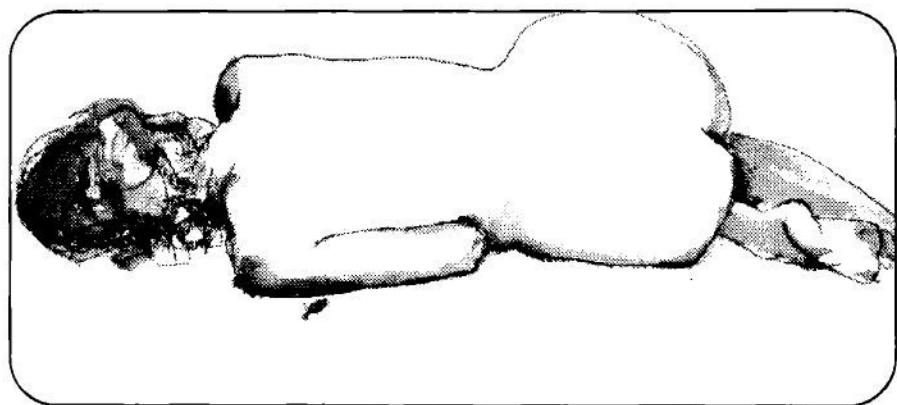
A pagoda Rangoon északi részén, dombtetőn áll, egy óriási, megfordított haranghoz, kézi csengettyűhöz hasonló építmény, igazi aranytól csillog, mintha megfagyott aranyból formálták volna.

Az aranyművesek között dolgoztál te is, egész életedben. A hatalmas mű, melyet létrehoztatok, aranyló hegyként magasodik a kisebb pavilonok, pagodák toronyerdeje fölé.

A vörös és arany színtől fénylő szfinxek, sárkányok, oroszlánok és elefántok mind emléket állítanak nektek.

Munkából hazatérve forrón öleltél mindig, ajkadról el nem apadt sosem a csók.

Szenvedélyünk már nirvánáig csiszolódott?

Szöktetés a Gobi-sivatagban
(1749 - Mongólia)

A homokos, törmelékes, kavicsos pusztákon vágattam, a Góbi-sivatagban, lovam is mintha megbolondult volna.

Akárcsak én! Mögöttem, vágtaiban, kedvesem.

Ő csókolt meg először, sós füvek magasodtak teste körül. Ó, sugárzó arcú leány, csókod, mint a nap sugara égeti tekintetem azóta is!

Akkora láng gyúlt szívünkben, hogy a fergeteges szél sem érne most utol bennünket!

Lovaink gyönyörű állatok, izmaik megfeszülnek, s nyílsebesen vágtaizunk a homokdűnék között a sziklás vízesés felé.

Nem adták a lányt, hát szöktetem: A csikó is fickándozik, kibújik anyjából, s félóra múlva már ágaskodik.

Csak tizenhat éves vagyok, ez igaz, de addig ülök a lovon, amíg az állat ki nem dől alólam:

Megélnék a jég hátán is!

Van itt egy szurdok, soha nem süt oda a Nap, föllovagolsz, s a sziklás völgyben sétálhatsz az ezeréves jégtáblákon.

Ölelkeztél te már jégtáblán? A levegő testmeleg, a jég mégsem olvad el. Cserzett bőrt terítettünk a jégre, s lehűtöttük testünket. Csodálatos volt!

El is határoztam, hogy elszöktetem a lányt, és megmutatom a családjának, hogy mire vagyok képes.

Száz lovat kértek érte. Százat! Tudom, megérne ötszázat is, de egyelőre csak kettő van, ezeket üljük éppen.

De megtalálom a bátyámat itt valahol a sivatagban, ad ő nekem kétszáz lovat, jurtát, felszerelést, néhány edényt ajándékba is. De én csak kölcsönkérem. Majd egyszer visszaadom.

Száz lovat elhajtok apósomhoz, mert én nem veszem el a másét csak úgy!

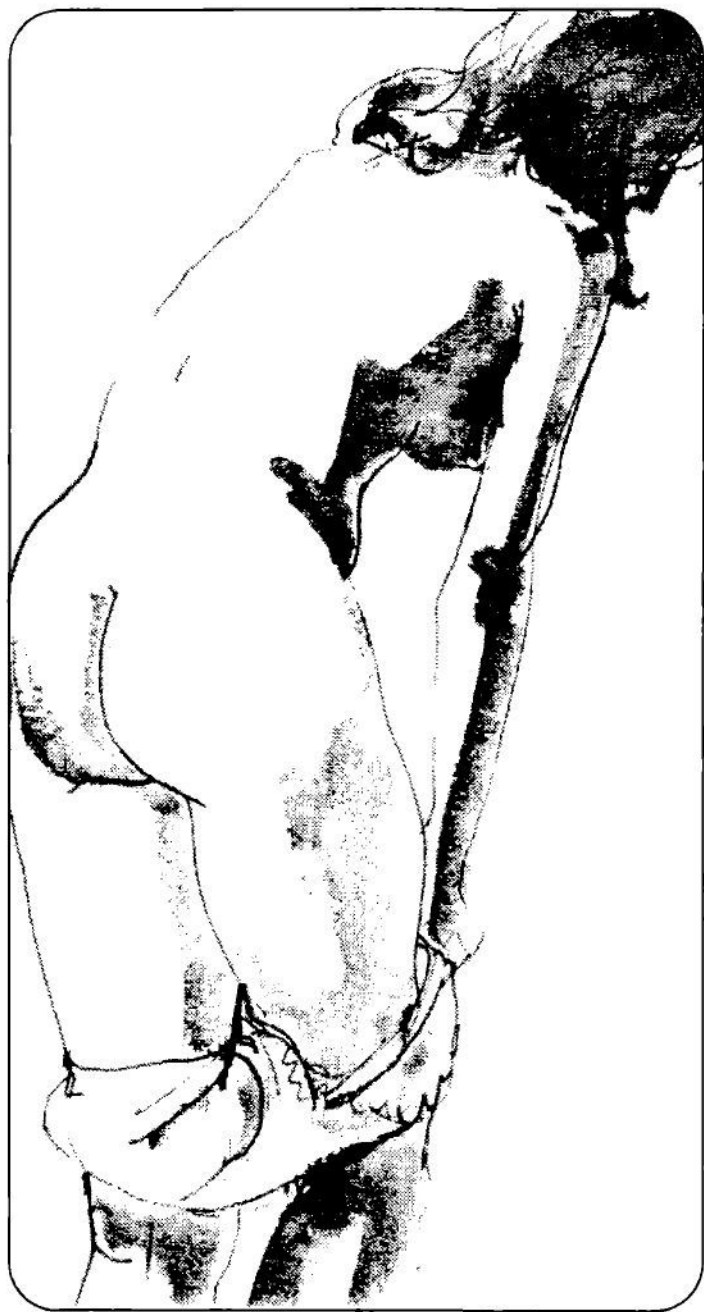
A bátyámat mindig nagyon szerettem és tiszteltem.

A legvadabb csődört is betörte rövid idő alatt. Vágtaiban sose tudtam legyőzni, de öt éve egyszer mégis sikerült.

- Most már férfi vagy, öcsém! - mondta és átölelt.

Ő fog nekem segíteni!

Most megnézzük a vízesést és már indulunk is hozzá.

Feltűnt előttünk a mélybe zuhanó víz látványa. Mint fáradt ló szájában a nyál, habzott a víz a szakadékban.

A vízoszlop mögötti sziklákat permetezte a frissítő pára, itt sokáig hűtöttük vérünket kedvesemmel.

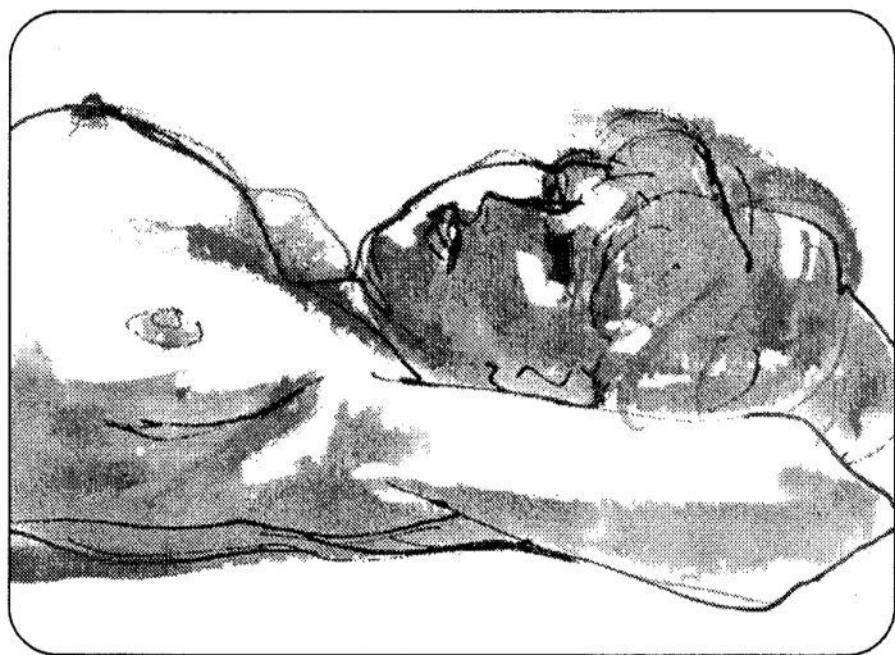
- Ha most gyermekünk fogant: Szurdok lesz majd a neve, szerelmem.

S ez a gyönyörű test kilenc hónap múlva fiút szült.

Apósom karjába vette a gyermeket és megszólalt:

- Elkötheted, visszaadom a száz lovat, fiam.

Most már megértem a lányos apákat. Nekem is van már három.

Újra a paradicsomban
(1801 - Amazonas-medence)

A nap mindig úgy siet, hamar vége az éjszakának, s a reggel elúzi páromat.

Vitte mérgezett dárdáját, bambusznád fegyverét, s elment vadászni. Majomra, madárra, tapírra, tatura.

Ki tudja mivel hozza össze jószerencséje. Ha semmivel: hernyó, méhlárva, dió, méz, gyümölcs akad itt bőven.

Jókedvem azért szökellett, szívemben beteljesült a szerelem. Ajka édes, csillogó, mint a kolibrimadár.

Bármikor is jöjjön, a szeretője leszek.

Addig is előbb maniókát reszelek, majd kenyeret fogok sütni. Aztán növényrostból övet készítek a derekára, amit most hord, kezd elszakadni, aztán a lábai között fityegő gyíkját még bekapja valami állat, s megnézhetem magam.

Más nem kell neki, mi, itt a Yanomami törzsbéliek nem takarjuk el a testünket.

Minek is tennénk?

Amióta felégettük a ház körül az erdőt, kigyomláltuk, kitisztítottuk, a megművelt parcellán egyre több a majom.

Lopják a banánt, a maniókát, a kukoricát.

Nem győzöm elkergetni őket!

Nem is értem minek megy el messzire vadászni, amikor itt is üldögeľhetne, s fúvókájával akkor lőne, amikor csak akarna.

De hát a vadászat szenvedélye! Lopakodás, türelem, ügyesség, mind megvan benne. Hát csak menjen!

Ha megjön, mindig felfokozott az étvágya, s olyan fürgén nyomkodja belém a gyíkját, hogy borzongok tőle.

Ki tudja, ha itthon ülné, ez így lenne-e?

Átkozott majmok! Dézsmálják a kukoricát. De adok én nekik!

Ha már kint vagyok, szedek virágokat és feldíszítem a testem.

Az orchidea a legillatosabb! Azt is meg lehet ám állapítani, hogy az emberek hasonlítanak a növényekhez, virágokhoz. Ha orchideákat kötök a nyakamba, párom, mintha húsevő lenne, harap, vágyakozik, nagy szájával közelít.

A végén még bekap!

De én se vagyok különb. Ó, de sokáig vadászat!

Bengáli láz
(Sundarbans, 1850 - India)

Az emberevő tigrisek hátulról támadnak, s itt, a mi vidékünkön csak úgy hemzsegnék ezek a falánk dögök.

A Bengál-öböl szinte iszap és mocsár, a mangroveerdőkben dús szárazföld és a tenger egybeolvad. A vad és félelmetes erdők sűrűjében ezek a csíkos ragadozók uralkodnak.

Asszonyomat egy hete rázza a magas láz, reszket, mint a leveli béka. Megcsípte egy szúnyog, és váltóláz gyötri.

Apám és a gyerek elmentek mézet gyűjteni. Asszonyom annyi kinint rág, hogy legalább egy kis méz édesítse a száját, gondoltuk.

Es még mindig nem tértek vissza!

- Ó, én édes gyermekem! - sóhajtott az asszony. S ha már egy asszony sóhajtozik itt, szinte biztosra vehető, hogy a tigrisek megették azt, aki után sóhajtozik.

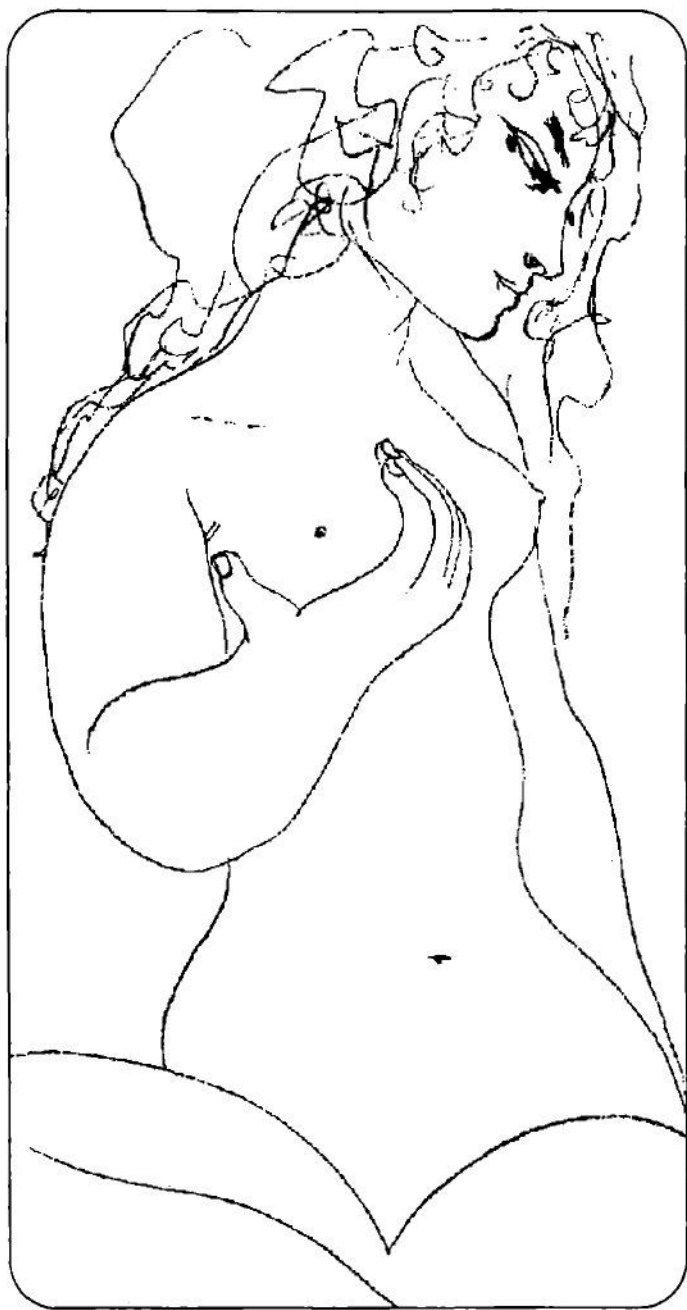
Az én erős fiam, és drága apám! Hát ti is így végeztétek!

Hogy élhet ennyi undorító dög isten ege alatt?!

Végre hazaértem szerencsével.

A méztől asszonyom felerősödött, a láz is elmaradt.

Azóta engem könnyű szárny repít!

Tündérvárban

(Neuschwanstein, XIX. sz. - Bajorország)

A legszebb komorna voltál II. Lajos bajor király tündérmesevárában.

Hangod csengése oly halk volt és finom, hogy érkezésemkor azonnal szívembe zártalak, s a kulcsot messzire hajítottam. Amikor bemutatkoztam, oly ékesnek látszottál, csillogó ruhádban úgy ragyogtál, mint a nap.

Később ruhátlanul látva téged mindig úgy éreztem: szépségednek nincs párja, műves szelence vagy, telve izgalommal.

A várkastély olyan volt, mint az igazi, középkorban emelt épületek.

Történt, hogy a király teljesen kimerítette magánpénztárát, miniszterei korlátozni akarták a hatalmát, összeesküdtek ellene. Mindenekelőtt elküldtek engem, mint orvost, adjak véleményt a király elmeállapotáról. Lajosnak mindössze annyit mondtak, hogy egy Wagner-rajongó és Lohengrin-kedvelő szeretne ismerkedni a kastéllyal.

Kényelmetlen küldetés volt ez számomra, de kibújni alóla nem lehetett.

Utólag pedig még örülök is neki, mert Veled megismerkedhettem.

Maga a vár búbajos volt, a Pollat folyó zord szurdokai felett, a Bajor-Alpok csodálatos völgyében. Távolról nézve a sötétzöld fenyők háttérével cukorhabszerűen könnyed és finom látványt nyújtanak elefántcsontfehér tornyai.

Jelentésemben kiemeltem, hogy a király mindezt álmában eszelte ki és akarata hozta létre.

Az álom Lajos gyermekkorában kezdődött. Képzeletét erősen meghatározta a Lohengrin-történet. Ismeretes, írtam, hogy Lohengrin hattyú vontatta csónakon érkezett a Schelde folyón Antwerpenbe, hogy Elza brabanti hercegnő bajnoka legyen. Házasságuk feltételül szabta, hogy Elza soha ne kérdezze nevét és származását.

A nászéjszakán az asszony kíváncsisága erősebbnek bizonyult s megszegte ígéretét. A férj válaszát követően megjelent a hattyúvontatta csónak, s Lohengrin éppoly rejtélyesen távozott mint ahogyan érkezett.

Felvázoltam azt is, hogy Lajos már gyermekkorában vázlatokat készített Lohengrin kastélyáról, rajzain visszatérő motívum kedvenc madara, a hattyú.

Nem hallgathattam el azt a tényt, hogy Lajos félénk, érzékeny, romantikára hajló, fantáziadús fiúvá fejlődött.

Már tizenkilenc éves korában hallott Richard Wagner műveiről. Szemtanú beszámolója alapján tudomásomra jutott, hogy egy színházi előadás alkalmával az épület közelében lévő Alpsee-n rendezte meg Lohengrin érkezését a hattyú vontatta csónakon. Lohengrint unokatestvére alakította, hattyú vontatta csónakkal kelt át a tavon, miközben a zenekar a Wagner-opera megfelelő részletét játszotta.

Megjegyezni mertem, hogy Lajos túl fiatalon, tizennyolc évesen lett király, de öt hét múlva már elküldött Wagnerért, így a legendás művészi együttműködés kezdeményezője lett.

Az egész várkastélyra jellemző a pazarlás, a túláradóan gazdag díszítés, mozaikpadló, központi fűtés, felvonó.

Mindazonáltal, tettem még hozzá, a király nem őrlött, álmvilágban él.

Itt, a végén, kedvesem, megemlítettem a sok segítséget, melyet tőled kaptam, s kértem méltó megjutalmazásodat.

Így, gazdag hozományod kézhezvétele után összeházasodtunk.

Paradicsommadarak között
(Irian Jaya, 1898 - Indonézia)

Termeted sudár pálma, te vagy örömöm és vágyam.

Gyönyörű vagy, virágfüzér, nincs nálam boldogabb.

Fű és virág az ágyunk minden éjszakán, s vágyom, hogy szájam tüzes ajkadra szorítsam.

Mi, a yali törzsbéliek emberemlékezet óta itt élünk a magas hegyek között megbúvó völgyekben.

Vad, sűrű, áthatolhatatlan dzsungel ez, hála isteneinknek: háborítatlanul élünk itt.

Áldott jó ember az én uram. Pihen a házban, megmarta egy kígyó s jó mélyen kivágtam a húsát a combján. Még fáj neki, de már nem tart sokáig. Amúgy se tudna most rámfeküdni, mert akkora a hasam, mint egy hangyászsün.

Jó nagy gyerek lehet bennem!

Annyi édesburgonyát szedtem., hogy egy hétre is elég lesz, s még egy malacot is elkaptam.

Fejfedőm, egy hátháló, a vállamon át a hátamon lóg, ebben szállítok mindent. Most alaposan telepakoltam.

Van étvágya az uramnak.

Nagyon le volt soványodva, amikor egy éve feltűnt a dzsungel fái között. Fehér volt a bőre, testét mindenféle ronggyal fedte el, érthetetlen nyelven beszélt. Biztosak voltunk benne, hogy az istenek küldték.

A törzsfőnk befogadta és engem jelölt ki, hogy háljak vele. Örömöm telt benne mindig.

Most már beszélgetni is tud velem, azt mondja egy nagy csónakon érkezett ide, a sziget, ahol lakott, nagyon messze van. Sokszor emlegeti. Azt mondja ott külön házban főznek, mosakodnak és egy harmadikban alszanak.

Miért jó ez?

Dísztkből tárolóedényeket készítettem, egyikbe friss vizet készítettem, mert a fájásokból arra következtettem, hogy a gyerek meg akar születni. S nem tévedtem. Így is történt. Elfolyt a víz.

A ház mögé húzódtam, friss pálmalevelekre guggoltam, és rövid ideig tartó erőlködés után kipottyant a gyermek.

Éles bambuszkéssel elvágtam a zsinórt, vizes kezemmel ledörzsöltem a kicsi testét. S akkor láttam, hogy fehér a bőre a gyermeknek, és fiú.

Boldog voltam, gyermeket szültem az isteneknek!

Kisfiúnkat bevittem a házba, odafektettem apja mellé, s melléjük pihentem én is egy kicsit.

Láttam, amint az apja kinyitja a szemét. Sokat beszélt álmában, forró a teste, didereg a láztól. Csak nézi a gyermeket, azt gondolja, talán ez is csak álom.

De aztán megértette, hogy a gyermek az övé. S ekkor a fiúcska pici kezével megfogta apja ujját.

- Kisfiam! - mondtad meghatódva. - Az én fiam! Most már biztosan itt maradok veletek - s nagy kék szemeivel simogatóan nézett rám.

Még pihentem egy kicsit, aztán leöltem a malacot, és megettettem.

Hamarosan visszatért az erő.

Fűóceán lakói
(Serengeti, 1910 - Afrika)

Az egész világ egy nagy fűóceán, s mind a miénk.

Vándorlunk állandóan, megyünk a gnúk után északra.

Formás maszáj asszonyom már összepakolta edényeinket, addig hajlongott itt előtttem, hogy meg is kívántam.

Ó, te éjsötét bőrű, tömör húsú mezítelen gyümölcs, te, véretem nyugtatod, mint szavannát a szél. Piros szád és szemed foglya lettem.

Nincs még ehhez fogható gyönyör, mert felérne az enyémmel.

Az állatok itt már lelegeltek mindent, akkor biztosra vehető, hogy április van, és mi is fölme gyünk északra.

S ahogy a hőségben taposott, lelegelt fű, mi is újra és újra kinövünk, megújulunk.

Minden teremtetett élő enni akar, s csak megy, hogy kielégítse vágyát.

A gnúk felmennek egészen a Viktória-tóig, ahol sok az impala, meg is híznak tőlük a krokodilok.

Látnád, ahogy a gnúk átkelnek a Mara folyón, tapossák egymást, meg vannak veszve, hogy minél hamarább zabálják a friss füvet. Ki is fáradnak, s amelyiküknek már fogytán az ereje, azt a hiénakutyák tépik cafrangokra.

Hogy azok is milyen éhesek mindig!

A fürgé gazellákat a gepárdok érik utol, s te olyat még nem láttál!

Eszik itt állandóan mindenki!

Azebrákat az oroszlánok tizedelik, s akit kiszemelnek, hát annak... Nem is tudom minek szaladnak még annyit!

Még jó, hogy egyébként a füves síkságokon békesség van.

Akáciafa árnyékában megpihenünk, az asszonynak is oda kell adni, ami az övé, hát csak elnézem, hogy lelegélsznek egyetértésben az állatok.

Azebrák a hosszú fű kemény végét is megemésztik, amit meghagynak lerágiák a gnúk, a maradékot a gazellák.

A bivaly a leglustább, azt eszi, ami maradt. Alig valami.

S mindenki csak zabál és emészt!

Aztán költözködünk évszakonként. Sárkunyhot építünk magunknak. Favázra levelet, sarat kenek, kívülre trágyát.

Az jól elűzi a természeteket, mert azok is rágnának éjjel-nappal

mindent. Kikészített szarvasmarhabőrt teszek a kunyhó tetejére, így nem önt el mindent az istenáldotta eső, ha nagynehezen elindul az égből.

Októberben újra visszamegyünk délre, addigra a költözőmadarak is megérkeznek.

Egyszer szívesen elrepülnék velük, kíváncsi lennék: honnan jönnek?
Ott is esznek állandóan?

Beduin szerelem

(Rub Al Háli, 1931 - Arábia)

Folytatódott vándorlásunk a sivatag belsejében.

Közeleg a tél!

Visszanézek, tevéim sorban lépkednek mögöttem. Bolyongunk mi itt már évezredek óta, de mindig a tevék voltak életünk fő biztosítékai.

Már nem alszom egymagam. Asszonyom, itt mellettem, fejrecsavart kelmével, olyan, mint egy smaragd, színarany foglalatban. Már nyolc gyermeket szült nekem. Tevéken ülve jönnek szépen ők is mögöttem.

Nem jártam a földön sehol máshol, de asszonyomnál biztos nincs szebb, és szépségét őrzöm, amíg csak élek.

Embert boldoggá mi is tehetne, mint szerelme, akiért lánfol?

Friss legelőfoltok tűntek föl előttem, kicsit még továbbmentünk, s ez a hely már alkalmasnak látszott, hogy itt egy időre megtelepedjünk.

Egy sor enyhén kifelé dőlő hosszú cölöp tetejére kötelekkel feszítettem ki a teveszőrből font, alacsony sátort. A nagyobb lányoknak már volt hajlékuk. Aztán a fiúkét állítottuk fel.

Végül egy nagyobbat emeltem magunknak és a kicsiknek.

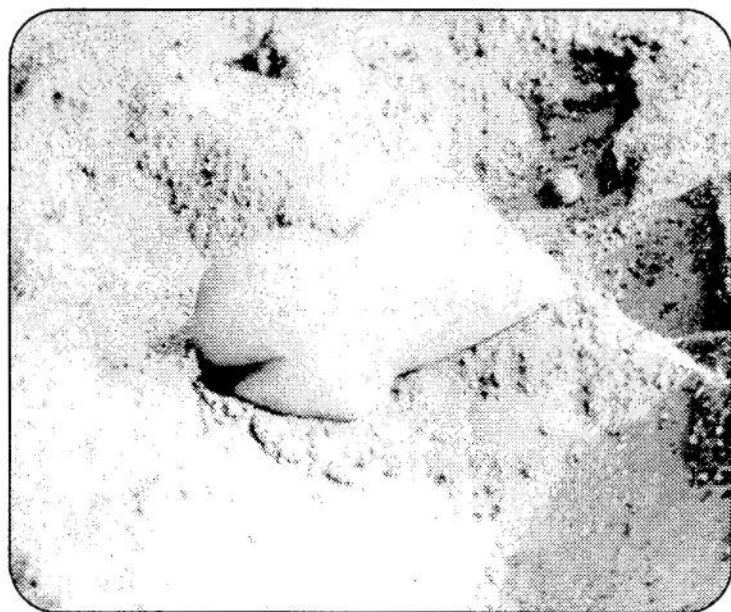
Közben ellett az egyik tevéim, s napokon belül még tíznek kell majd segítenem. És így megy ez!

Alig várom sokszor, hogy asszonyom mellé bújjak!

Te is így élsz, hogy mindig küzdesz valamiért?

S közben szeretsz?!

Mit is tehetnénk az életben, ha nem mást?

Benáreszi galambok

(Varanasi, 1995 - India)

S azután újra körülvett bennünket a benáreszi füledt meleg, a zshivaj, az indiai forgatag.

A XXII. századból kölcsönvett, indiai bazárokbán már kapható cerebroprinter, agyhullámokra kapcsolt nyomtató leírta mindazt, amit olvasatok.

A kéziratköteget még onnan a Gangesz partjáról postagalambok röpítették haza, hogy Ti is elolvashassátok, persze, ha kedvetek úgy tartja.

Mert semmit ne tegyetek kényszerből!

A galambok gond nélkül berepültek hazánkba, rendben volt a vámvizsgálat, még a parlamentben sem interpelláltak az eset kapcsán.

Agalambpár vissza is repült Indiába, s a szállodaablakunk párkányán megpihent.

Összebújtak. Turbékoltak, s újra összebújtak.

Mi is ezt tettük.

Kedveseim, mit is írhatnék még nektek itt, Budapesten, útravalóul mindezek után?

Szeressetek!

Csiszoljátok, formáljátok képességetek a szeretetre! És gyakoroljátok a szerelmet! Semmi más nem fontosabb a boldogsághoz! Ha azt megelégtétek, a többi jön magától.

Öleljétek uratokat, mint még soha senki, hiszen Ő a tiétek, testének minden része, tiétek a lelke, ti formáljátok, őrzitek, ti simogatjátok.

Férfiak, szeressétek a Nőt, meglátjátok: kinyílik, mint az orchidea, s ebben az illatos kertben életetek nyugvópontra jut.

Lehetitek kínaiak, maorik, lappok, magyarok, indiánok, beduinok vagy angolok: eredendő Bennetek, hogy szeressetek és Titeket szeressenek.

Keressétek, hogy meglássátok Őt!

Látjátok: átöleltük a világtörténelmet; kultúrák voltak, elmúltak, békében, békétlenségben, de Ti mindig Nők, Férfiak maradtok, s egymást keressétek.

Higgyétek el ez így lesz az idők végezetéig.

Lehet más küldetésünk, mint ölelni Őt és gyermekeinket?

Ugye?!

Nem?!

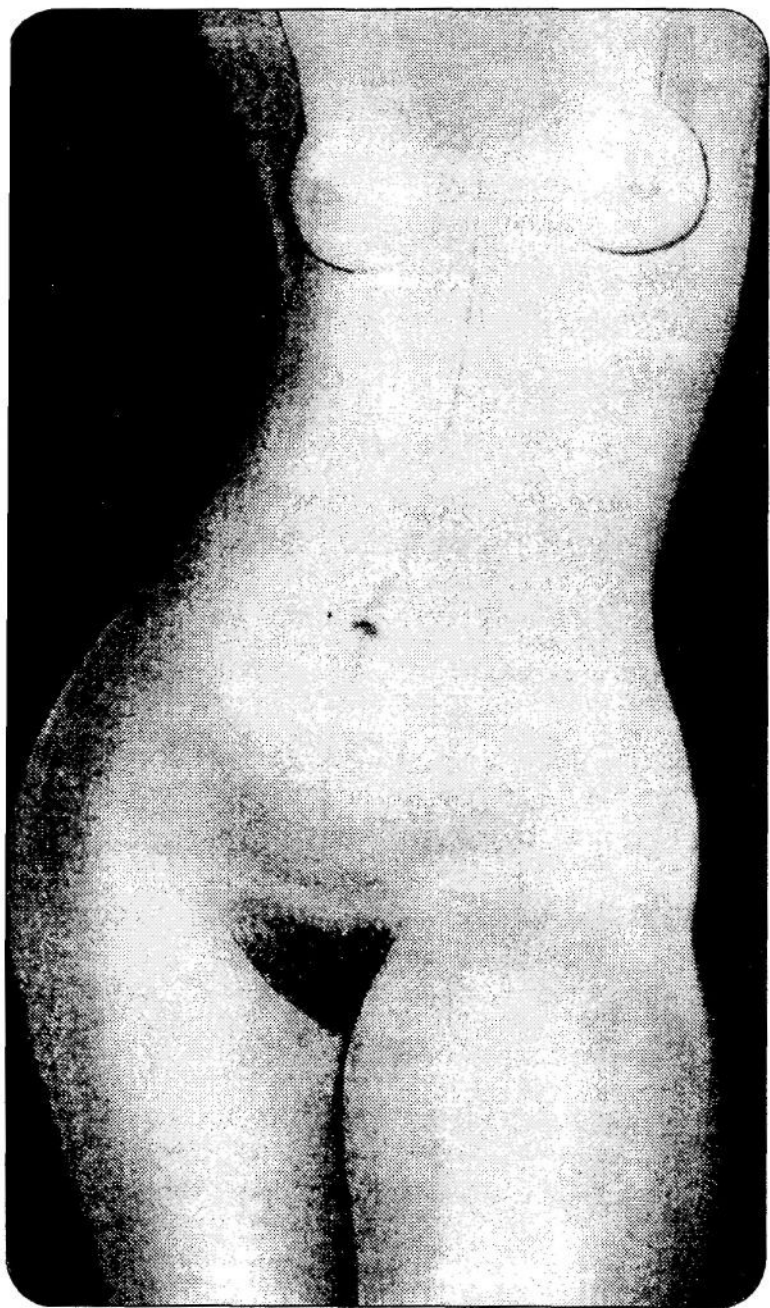
Majd meglátjátok!

Olyanná válhattok, amilyené csak akartok!

Minden vágyatok nektek sem fog teljesülni, de törekedjete rá! Ha rádöbbenétek, hogy az élet a legnagyobb kurtizán: Ti akkor is csak szeressetek! S az élet újra és újra hű lesz hozzátok!

Ha szerettek az elég!

Ember többet nem kívánhat.

Polgár Ernő: író, drámaíró, dramaturg. 1954-ben született Bácsalmáson. A Magyar Írók Szövetsége, a PEN Club és a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete tagja. Könyvtáros majd dramaturg oklevelet szerzett. Dolgozott az Országos Széchenyi Könyvtárban, a Magyar Rádióban és az Iparművészeti Múzeumban. 1979-1997 között a Madách Színház tagja volt majd a Színház- és Filmművészeti Főiskola tanulmányi osztályvezetője lett.

Művei:

1. Hullámsír, Hazatérők, Ady (Drámák) Bp. 1983.
2. Túl az egyenlítőn (Színházi bemutató) Madách Színház, 1985.
3. Randevú Bangkokban, Elítéltek, Tűzjárók (Drámák) Bp. 1991.
4. Elítéltek (Tv-játék) MTV, 1994.
5. A sárga csillagok nyomában (Szociográfia) Bp. 1992.
6. Légy a feleségem (Novellák) Bp. 1994.
7. A Philemon fedélzetén a világ körül (Útinapló) Bp. 1994.
8. Lótuszvirág (Távol-keleti történetek) (Drámák, novellák) Bp. 1994.
9. A sárga csillagok nyomában (Gettó a Délvidéken) 2. bőv. kiadás Bp. 1997.
10. Egy asszony második élete (Dokumentumregény) Bp. 1997.

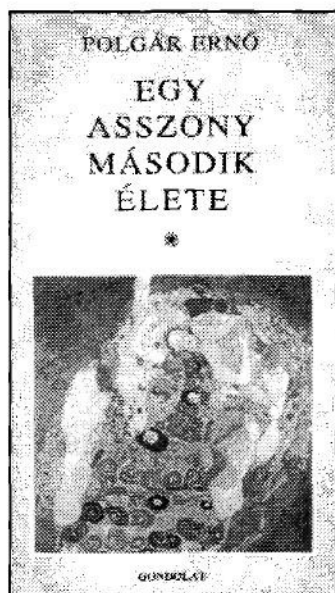
Előkészületben:

- Egy arisztokrata feljegyzései (Regény)
 - A Neander-völgyön át az internetig (Tudástörténeti utazás)
 - A Madách Színház kulisszái között (Húsz év naplófeljegyzései)
 - A Szent István parki fák (Novellák)
- című művei.

Még kapható!

Polgár Ernő - a Nők Lapja hasábjában folytatásokban is közölt - nagysikerű regénye az **Egy asszony második élete** a LIBRI 19. sz. MEDIKUS Könyvesboltban (1088 Budapest Baross u. 21. Tel.: 317-0931) vagy a kiadónál: Gondolat Könyvkiadó (1088 Budapest Bródy Sándor u. 16. Tel.: 338-4457)

A szerző megrendítő könyve: **A sárga csillagok nyomában** (Gettó a Délvidéken) 2. bővített kiadása megvásárolható a Zsidó Múzeumban (1077 Budapest Dohány u. 2. Telefon: 342-8949) vagy a HODSOFT magyarországi képviselőjénél: (1062 Budapest, Andrássy u. 74. Telefon: 353-2673)

A kiadásért felelős: Polgár Ernő
Fotók, illusztrációk: Ed Quin (South Pacific)
Szerkesztette és tördelte: Tóth Gábor